

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΣΙΟΥΤΑ ΣΟΦΙΑ

**ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
ΤΟΥ Π.Θ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ
ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΔΙΕΣΠΑΡΜΕΝΗΣ
ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ : ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΙΑΝΝΙΑΣ

Βόλος, 2006

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ & ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 3666/1
Ημερ. Εισ.: 21-02-2006
Δωρεά: Συγγραφέα
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ – ΟΕ
2006
ΣΙΟ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΣΙΟΥΤΑ ΣΟΦΙΑ

**ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ
ΤΟΥ Π.Θ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ
ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΔΙΕΣΠΑΡΜΕΝΗΣ
ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗΣ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ : ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΙΑΝΝΙΑΣ

Βόλος, 2006

στη Ναούμα,
στην Άννα και
στη Νίνα

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σελ. 3
1. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα πανεπιστημιακών ιδρυμάτων οργανωμένα σε campus – γενικά.....	σελ . 5
1.A Πλεονεκτήματα του πανεπιστημιακού campus.....	σελ. 6
1.B Μειονεκτήματα του πανεπιστημιακού campus.....	σελ. 9
2. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα περιφερειακών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων – γενικά.....	σελ. 10
2.A Πλεονεκτήματα των αποκεντρωμένων περιφερειακών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων. σελ.....	σελ. 11
2.B Μειονεκτήματα των αποκεντρωμένων περιφερειακών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων	σελ. 13
3. Η χωροθέτηση των πανεπιστημίων ως ανεξάρτητη μεταβλητή της αξιολόγησης τους.....	σελ. 14
4. Συμπεράσματα.....	σελ. 16
II. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	σελ. 17
1. Συλλογή Δεδομένων.....	σελ 17
2. Δείγμα και Δειγματοληψία.....	σελ .21
3. Αξιοπιστία.....	σελ. 21
4. Στατιστική Επεξεργασία.....	σελ. 22
5. Στόχος Έρευνας.....	σελ. 23
III. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	σελ 24
IV. ΣΥΖΗΤΗΣΗ	σελ. 84
1. Συζήτηση – Συμπεράσματα.....	σελ. 84
2. Προτάσεις.....	σελ.87
V. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	σελ. 89
VI. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ.....	ΣΕΛ. 91

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η χωροθέτηση των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων αποτελεί ένα μείζον ζήτημα της ασκούμενης εκπαιδευτικής αλλά συχνά και της περιφερειακής πολιτικής. Ο χώρος ο οποίος επιλέγεται για την ανέγερση και την στέγαση των πανεπιστημίων συσχετίζεται άμεσα με τον τρόπο ανάπτυξης των δραστηριοτήτων και των επιμέρους λειτουργιών του. Όταν ο χώρος στέγασης ενός ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος είναι ενιαίος και αδιάσπαστος από εξωτερικές χωροταξικές παρεμβάσεις τότε αναφερόμαστε στην μορφή της οργάνωσης campus. Το μοντέλο αυτό αναπτύσσεται μέσα ή έξω από ένα συγκεκριμένο αστικό κέντρο. Όταν ένα ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα λειτουργεί έχοντας τις σχολές που ανήκουν στην δικαιοδοσία του διάσπαρτες σε διάφορα αστικά κέντρα χαρακτηρίζεται ως αποκεντρωμένο. Κάθε ένα από τα δύο μοντέλα έχει τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του. το πανεπιστήμιο campus χαρακτηρίζεται από υψηλό επίπεδο αλληλεπίδρασης μεταξύ των τμημάτων και υψηλό βαθμό συγκέντρωσης των υπηρεσιών του ενώ από ένα σημείο και πέρα υστερεί στο ζήτημα της χωρητικότητας. Το αποκεντρωμένο πανεπιστήμιο συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στην διάχυση της παροχής υψηλόβαθμης εκπαίδευσης προς όλα τα μήκη και πλάτη της περιφέρειας προβλέποντας ωστόσο χαμηλή αλληλεπίδραση μεταξύ των τμημάτων. Ο τρόπος χωροθέτησης των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων πρέπει να γίνεται με ιδιαίτερη προσοχή ώστε η εκπαιδευτική διαδικασία να αναπτύσσεται ομαλά.

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η χωρική υπόσταση των διοικητικών δραστηριοτήτων αποτελεί έναν ιδιαίτερα κρίσιμο παράγοντα της διεκπεραίωσης των στόχων τους. Η επιλογή του χώρου εγκατάστασης και ανάπτυξης ενός συγκεκριμένου βραχίονα συσχετίζεται άμεσα με τον τρόπο διάχυσης των λειτουργιών και υπηρεσιών τους προς τους δέκτες και τους άμεσα ενδιαφερόμενους. Επιπρόσθετα η οργανωτική δομή της χωρικής ανάπτυξης ενός διοικητικού συστήματος επηρεάζει και την αποτελεσματικότητα του η οποία απορρέει από την προτίμηση και την διάθεση που το σώμα των δεκτών του δείχνει σε συνάρτηση πάντα με την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών.

Τα ακαδημαϊκά ιδρύματα αποτελούν το πλέον ανώτατο στάδιο του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Η εισαγωγή σε αυτά αποτελεί δικαίωμα όλων των πολιτών- με ελληνική και μη ιθαγένεια- και λαμβάνει χώρα όπως είναι γνωστό μέσω των πανελληνίων εξετάσεων. Τα ελληνικά πανεπιστήμια βρίσκονται διάσπαρτα στην ελληνική επικράτεια και είναι αποτελούμενα από μια πλειάδα σχολών με γνωστικό αντικείμενο που ανταποκρίνεται στις σύγχρονες εξελίξεις της επιστημονικής θεωρίας και πρακτικής.

Η χωροθέτηση των ελληνικών πανεπιστημίων λαμβάνει χώρα κατά κανόνα μέσω δύο μορφών: την μορφή του πανεπιστημιακού campus και τη μορφή της χωροθέτησης πανεπιστημιακών σχολών σε διάφορα αστικά κέντρα (συνήθως πρωτεύουσες νομών) που χωρίζονται από σχετικά μικρή απόσταση μεταξύ τους. Στην πρώτη κατηγορία ανήκει το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Πανεπιστήμιο των Ιωαννίνων κ.α ενώ στη δεύτερη κατηγορία μπορεί να τοποθετηθεί το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης καθώς και το Πανεπιστήμιο της Κρήτης. Στην πρώτη περίπτωση όλα τα τμήματα που υπάγονται σε ένα πανεπιστήμιο είναι συγκεντρωμένα στην ίδια χωρική πυκνότητα, στην δεύτερη όχι. Το ζητούμενο σε αυτή την περίπτωση είναι η σχέση ανάμεσα στην χωροθετική δομή ενός πανεπιστημιακού ιδρύματος και στο επίπεδο της γνώσης που παρέχει. Εν ολίγοις κατά πόσο η χωρική κατανομή συνιστά θετικά και αρνητικά στοιχεία στο επίπεδο αξιολόγησης του.

Καθώς το πανεπιστήμιο αποτελεί την ανώτατη διοικητική μορφή του εκπαιδευτικού συστήματος καθίσταται εύλογο το συμπέρασμα ότι η γνώση ως επί το πλείστον μεταδίδεται διαμέσου των ανώτατων κρατικών πανεπιστημιακών

ιδρυμάτων. Επιπλέον ο τρόπος επιλογής αναφορικά με τον χωροθετικό σχεδιασμό και την οργάνωση της επικοινωνίας των τμημάτων μπορεί να παίζει έναν ιδιαίτερα κομβικό ρόλο στην αποτελεσματική λειτουργία των πανεπιστημίων δηλαδή στη δημιουργική μετάδοση της γνώσης στους πολίτες της ελληνικής κοινωνίας. Επιπλέον όσο πιο διάφανη καθίσταται η αξιολόγηση των ανώτατων ακαδημαϊκών ιδρυμάτων τόσο πιο σωστά θέτει και επιδιορθώνει τους στόχους της η κοινωνία.

Στην παρούσα εργασία θα επιχειρήσουμε μια συγκριτική ανάλυση των δύο παραπάνω συστημάτων χωροθέτησης των πανεπιστημίων. Θα επικεντρωθούμε στα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του κάθε συστήματος πάντα με όρους αποτελεσματικής μετάδοσης της γνώσης και της αξιολόγησης των πανεπιστημίων. Παράλληλα θα επιχειρήσουμε μια πραγματολογική ταύτιση του κάθε συστήματος: του πρώτου με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και του δεύτερου με του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης.

1. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα πανεπιστημιακών ιδρυμάτων οργανωμένα σε campus - Γενικά.

Ένα ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα που είναι οργανωμένο υπό τη μορφή campus έχει συγκεντρωμένες τις υπηρεσίες του σε μια συγκεκριμένη συνεχή χωρική έκταση. Μέσα σε αυτή την έκταση βρίσκονται οι πανεπιστημιακές σχολές όπου λαμβάνουν χώρα οι διαλέξεις των μαθημάτων και οι παρακολουθήσεις των εργαστηρίων, οι βιβλιοθήκες καθώς επίσης και οι διοικητικές υπηρεσίες του αυτού ιδρύματος. Η έκταση αποτελεί το πανεπιστημιακό άσυλο και μπορούμε να σημειώσουμε ότι πρόκειται για μια ιδιότυπη πολιτεία της γνώσης.

Το φαινόμενο του πανεπιστημιακού campus είναι απόρροια της έντονης αστυφιλίας που έλαβε χώρα στον ελλαδικό χώρο τα μεταπολεμικά χρόνια σε συνδυασμό με τον μικρό αριθμό ελληνικών ακαδημαϊκών τμημάτων. Υπολογίζεται ότι κατά 90% κατά το ακαδημαϊκό έτος 1978-1979 ο φοιτητικός πληθυσμός ήταν εγγεγραμμένος σε σχολές με έδρα την Αθήνα και την Θεσσαλονίκη (Κέντρο Προγραμματισμού & Οικονομικών Ερευνών, 1985 σ. 39). Σήμερα ωστόσο η δυναμική αυτή έχει εξαλειφθεί καθώς τα τελευταία χρόνια παρατηρήθηκε μια πλειάδα ίδρυσης περιφερειακών ακαδημαϊκών ιδρυμάτων στα προγράμματα των σπουδών των οποίων έχει υπάρξει αρκετή ανταπόκριση. Συγκεκριμένα κατά το ακαδημαϊκό έτος 1991-1992 στα περιφερειακά πανεπιστήμια της χώρας (όλα τα ιδρύματα πλην αυτών της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης) φοιτούσε το 17,1% του φοιτητικού δυναμικού (Λαμπριανίδης 1993, σ. 56) . Όμως είναι γεγονός ότι τα δύο μεγαλύτερα (σε αριθμό σχολών) ιδρύματα της χώρας είναι το Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο στην Αθήνα και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο στην Θεσσαλονίκη. Επιπρόσθετα τα δύο αυτά ιδρύματα δεν βρίσκονται εκτός ή έστω στις παρυφές των πόλεων αλλά στο εσωτερικό τους.¹ Εν ολίγοις το φαινόμενο του campus συνάδει με την ύπαρξη αρκετών τμημάτων ή διαφορετικά ενός μεγάλου πανεπιστημίου.

¹ Η πλειοψηφία των σχολών και τμημάτων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου βρίσκεται στο κέντρο της πόλης ενώ η πανεπιστημιούπολη του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου στην αστική περιοχή του Ζωγράφου με αρκετά τμήματα της διάσπαρτα στην περιοχή της Αθήνας (Νομική, Οικονομικό κ.α)

1.Α. Πλεονεκτήματα του πανεπιστημιακού campus

Θεωρούμε αναγκαία προϋπόθεση την ταύτιση ενός σχετικά μεγάλου πανεπιστημιακού ιδρύματος με την ύπαρξη του campus προκειμένου να λάβει χώρα η διεξοδική ανάλυση των χαρακτηριστικών του. Ένα ακαδημαϊκό ίδρυμα μικρού αριθμού τμημάτων τα οποία είναι συγκεντρωμένα μεταξύ τους δεν μπορεί να αποτελέσει πρόσφορο πεδίο για την έρευνα καθώς ο βαθμός συγκέντρωσης του και η αλληλεπίδραση των υπηρεσιών κυμαίνονται σε χαμηλά επίπεδα.² Κατά συνέπεια τα πλεονεκτήματα αυτού του συστήματος πηγάζουν από τον μεγάλο αριθμό τμημάτων του.

Ξεκινώντας από το πρώτο ζήτημα που είναι η αλληλεπίδραση των πανεπιστημιακών τμημάτων. Σε πρώτη ανάλυση όσο περισσότερα είναι τα πανεπιστημιακά τμήματα που είναι συγκεντρωμένα σε συγκεκριμένο χώρο τόσο ευκολότερα μπορεί να αυξηθεί το επίπεδο της αλληλεπίδρασης. Θεωρώντας τον όρο αυτό ως την κατάσταση διαμέσου της οποίας η δυναμική της γνώσης διαφορετικών μεταξύ τους αντικειμένων μπορεί να συντεθεί σε μια νέα κατάσταση της οποίας το νέο γνωστικό αντικείμενο μπορεί να χαρακτηριστεί ως διεπιστημονικό. Το αποτέλεσμα αυτό προέρχεται μεν από διαφορετικές επιστημονικές πηγές, ωστόσο η κριτική του αντίληψη λειτουργεί με συγκεκριμένους και ενωτικούς όρους. Η αλληλεπίδραση της γνώσης ως καρπός της αλληλεπίδρασης πανεπιστημιακών τμημάτων μπορεί να θεωρηθεί ασφαλώς κέρδος για την επιστήμη. Καθώς το επιστημονικό όφελος συνιστά κέρδος για την κοινωνία είναι λογικό ο έντονος βαθμός της αλληλεπίδρασης των τμημάτων να αξιολογεί θετικά ένα ακαδημαϊκό ίδρυμα.

Ένα μεγάλο πανεπιστήμιο εμπεριέχει κατά κανόνα στις τάξεις του και διαφορετικό αριθμό τμημάτων. Καθώς αυξάνει ο αριθμός των τμημάτων αυξάνεται και το ενδεχόμενο διεπιστημονικών συνεργασιών. Συνακόλουθα όσο μεγαλύτερος είναι ο βαθμός συγκέντρωσης των τμημάτων τόσο ευκολότερη καθίσταται η μεταξύ τους συνεργασία. Εκτός από τα πρακτικά οφέλη (μικρές αποστάσεις που σημαίνουν χαμηλά κόστη μεταφοράς, εύκολη πρόσβαση στις βιβλιοθήκες) γίνεται ευκολότερα ορατή η προοπτική συνεργασιών, όσμωσης και αλληλεπίδρασης εξαιτίας της

² Καθώς το συγκεκριμένο ίδρυμα έχει π.χ. τρία ή τέσσερα τμήματα αυτομάτως έχει και συγκεκριμένο επίπεδο υπηρεσιών. Παράλληλα ο βαθμός συγκέντρωσης είναι δεδομένος υπό την έννοια ότι τα τμήματα είναι λίγα συνεπώς η αλληλεπίδραση του είναι ορισμένη.

καθημερινής επαφής ατόμων (φοιτητών και καθηγητών αντίστοιχα) που ασχολούνται με διαφορετικό αντικείμενο.

Ένα ιδιαίτερα θετικό αποτέλεσμα των πανεπιστήμιων campus είναι τα διατμηματικά προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών.³ Σε αυτή την περίπτωση έρχονται σε επαφή διαμέσου των φοιτητικών τους υποχρεώσεων επιστήμονες με διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα με ένα κοινό στόχο που είναι η μάθηση διεπιστημονικών γνώσεων. Οι γνώσεις αυτές είναι ικανές να δημιουργήσουν πολίτες με ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα καλλιέργειας και να συνεισφέρουν στην σύσταση ενός ιδιαίτερα αποδοτικού ανθρωπίνου κεφαλαίου για μια κοινωνία. Ο βαθμός αλληλεπίδρασης των τμημάτων εφόσον εισέλθει σε μια καθημερινή φάση συνεργασίας συμβάλλει και στην τόνωση της φήμης του ακαδημαϊκού ιδρύματος. Αυτό μπορεί να επιφέρει αύξηση των φοιτητικών ροών προς το πανεπιστήμιο και περαιτέρω βελτίωση των επιστημονικών συνεργασιών.

Ένα ακόμη θετικό αποτέλεσμα της αλληλεπίδρασης των τμημάτων είναι η προαιρετική παρακολούθηση συγκεκριμένων προπτυχιακών μαθημάτων από φοιτητές συναφών μεταξύ τους γνωστικών αντικειμένων. Πρόκειται για μια έκβαση που προσδίδει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο πρόγραμμα σπουδών των προπτυχιακών μαθημάτων. Οι φοιτητές έχουν την ευκαιρία να έλθουν σε επαφή με μαθήματα πέραν του γνωστικού τους αντικειμένου και στη συνέχεια να το πιστοποιήσουν μέσω μιας επιτυχούς εξέτασης. Ιδιαίτερα για τα μαθήματα εκείνα των οποίων η επιτυχής προσπέλαση προϋποθέτει την έρευνα και την σύνταξη μιας επιστημονικής εργασίας τα αποτελέσματα της αλληλεπίδρασης είναι εξαιρετικά επωφελή καθώς οι φοιτητές υπερβαίνουν τα στενά όρια της επιστήμης του και αφιερώνονται στην ταυτόχρονη μελέτη και άλλων επιστημονικών πεδίων. Καθώς τα πανεπιστημιακά campus διέπονται από μεγάλο αριθμό τμημάτων είναι ευκολότερη αυτής η μορφής αλληλεπίδραση.

Όσον αφορά τον βαθμό συγκέντρωσης υπηρεσιών αναμφίβολα αυτός στην περίπτωση του συστήματος campus κινείται σε υψηλά επίπεδα. Εκτός από διοικητικό προσωπικό των γραμματειών, των εργαστηρίων και των βιβλιοθηκών μέσα στον πανεπιστημιακό χώρο βρίσκεται ως συνήθως και το διοικητικό προσωπικό της

³ Το διατμηματικό μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών αν και εδράζεται σε μια συγκεκριμένη σχολή μπορούν να το παρακολουθήσουν απόφοιτοι πανεπιστημιακών τμημάτων διαφορετικών αντικειμένων.

πρυτανείας. Άρα το υψηλόβαθμο προσωπικό που διαχειρίζεται κρίσιμα θέματα σε σχέση με την οργάνωση και τη δομή του πανεπιστημίου έχει άμεση επαφή με τον χώρο και κατ' επέκταση με τα προβλήματα του. Με τον τρόπο αυτό αναπτύσσεται μια ευοίωνη σχέση ανάμεσα στους φοιτητές, τους εργαζόμενους και την διοίκηση με θετικά αποτελέσματα για την λειτουργία και την αξιολόγηση του πανεπιστημίου.

Επιπλέον η υψηλή χωρική συγκέντρωση των γραμματειών και των βιβλιοθηκών σε έναν ορισμένο χώρο δημιουργεί αποτελεσματικές σχέσεις συνεργασίας ανάμεσα στους εμπλεκόμενους φορείς. Οι φοιτητές γνωρίζοντας ότι στο ευρύτερο πεδίο ορισμού τους βρίσκονται μια σειρά από βιβλιοθήκες θεωρούν ευκολότερο και πιο προσπελάσιμο το ενδεχόμενο να τις επισκέπτονται συχνά. Η γνώση μεταδίδεται με τον τρόπο αυτό και το πανεπιστήμιο αξιολογείται θετικά. Συνακόλουθα το γεγονός ότι οι υπόλοιπες διοικητικές υπηρεσίες βρίσκονται σε μικρή απόσταση από τα αντίστοιχα κτίρια των σχολών και των εργαστηρίων καθιστά ευκολότερη τη διεκπεραίωση των γραφειοκρατικών υποχρεώσεων των φοιτητών όπως και την ενημέρωσή τους για συγκεκριμένα ζητήματα. Ο υψηλός βαθμός συγκέντρωσης είναι επίσης ένα ικανό μέγεθος ώστε να δημιουργηθούν σχέσεις αμοιβαίας εμπιστοσύνης εξαιτίας της συχνής επαφής ανάμεσα στους φοιτητές και τους εργαζόμενους στον χώρο.

Τέλος κρίσιμο και θετικό συνάμα αποτέλεσμα της υψηλόβαθμης συγκέντρωσης για την αξιολόγηση των πανεπιστημιακών ιδρυμάτων είναι η επακόλουθη ύπαρξη των πανεπιστημιακών λεσχών στον ευρύτερο χώρο των ιδρυμάτων. Οι φοιτητές έχουν με τον τρόπο αυτό την ευχέρεια να ικανοποιούν τις διατροφικές τους ανάγκες δίχως να σπαταλούν πολύτιμο χρόνο από την μελέτη και τις παρακολουθήσεις λόγω μετακινήσεων. Το πανεπιστήμιο με τον τρόπο αυτό δίνει την εικόνα ενός ολοκληρωμένου και επιτυχούς οργανισμού

1.B. Μειονεκτήματα του πανεπιστημιακού campus

Ως βασικό μειονέκτημα αυτού οργανωτικού συστήματος αναδύεται με βάση την εμπειρία η έλλειψη χωρητικότητας. Η έλλειψη χωρητικότητας δεν είναι ενδογενές προβλήματα του συγκεντρωτικού μοντέλου ακαδημαϊκών ιδρυμάτων αλλά προκύπτει κατά την διαδικασία της ανάπτυξης της του. Συγκεκριμένα καθώς ο φυσικός χώρος του πανεπιστημίου και των εγκαταστάσεων του παραμένει αμετάβλητος στην πάροδο του χρόνου ενώ οι ανάγκες για αύξηση του φοιτητικού δυναμικού και για ίδρυση νέων τμημάτων αυξάνονται είναι πιθανόν το εν λόγω ίδρυμα να παρουσιάζει υστερήσεις οι οποίες να ζημιώνουν τόσο την εύρυθμη λειτουργία του όσο και την αξιολόγηση του. είναι αξιοσημείωτο επίσης το γεγονός ότι το περιορισμένο του φυσικού χώρου μπορεί να αποτελέσει τροχοπέδη για την κατασκευή σύγχρονων εργαστηρίων και βιβλιοθηκών που ενδεχομένως το ίδρυμα να έχει ανάγκη.⁴ Εν ολίγοις η υπερσυγκέντρωση εφόσον υπερβεί ορισμένα όρια μπορεί να δημιουργήσει περισσότερα προβλήματα από όσα λύνει.

Η υπερσυγκέντρωση τμημάτων σε ένα δεδομένο φυσικό χώρο μπορεί να αποκλείσει την προοπτική ίδρυσης νέων τμημάτων. Ειδικότερα όταν τα νέα τμήματα που δεν ιδρύονται αφορούν νέα επιστημονικά πεδία που συνάδουν με τις ανάγκες της κοινωνίας τότε αναμφίβολα το πρόβλημα γίνεται οξύτερο. Καθώς οι κοινωνίες γίνονται όλο και περισσότερο δεκτικές στην μετάδοση της γνώσης ένα πανεπιστήμιο με επιστημονικά πεδία που δεν ανανεώνονται δεν θα αποτελεί έναν ενδιαφέροντα πόλο έλξης για τους νέους αλλά και τους αλλοδαπούς φοιτητές .

Η έλλειψη χωρητικότητας και οι επιπτώσεις της είναι το βασικότερο πρόβλημα των πανεπιστημιακών campus. Το μειονέκτημα αυτό συμβάλει αρνητικά τόσο στην προοπτική ίδρυσης νέων πανεπιστημιακών τμημάτων με αντικείμενο ικανό να στρέψει προς το αυτό ίδρυμα το ενδιαφέρον της πανεπιστημιακής κοινότητας, αλλά συμβάλει αρνητικά και στην αύξηση του αριθμού των εισακτέων φοιτητών εξαιτίας των περιορισμένων πλέον χώρων στέγασης. Καθώς το διοικητικό και χωροθετικό σύστημα εμφανίζεται ανεπαρκές να αναπτυχθεί περαιτέρω είναι επόμενο το

⁴ Είναι ενδεικτικό το γεγονός ότι μεγάλο μέρος της νέας βιβλιοθήκης του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης είναι υπόγειο καθώς στον χώρο του campus δεν βρέθηκε διαθέσιμη έκταση προς κατασκευή. Προσέτι αρκετά τμήματα του ίδιου ιδρύματος μεταφέρονται σε εκτάσεις εκτός πόλης (π.χ. Θέρμη) προκειμένου να μην διέπονται από προβλήματα χωρητικότητας.

πανεπιστημιακό ίδρυμα να αξιολογείται αρνητικά. Το χειρότερο δε μπορεί να συμβεί όταν αυτό το ίδρυμα διέπεται από υψηλά φήμη και πλέον από κορεσμένη χωρητικότητα.

2. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα περιφερειακών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων – Γενικά

Το ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα του οποίου η χωροθετική οργάνωση αναπτύσσεται υπό διάσπαρτη μορφή, δηλαδή η συγκέντρωση των υπηρεσιών του δεν βρίσκεται σε μια και μόνο χωρική έκταση μπορεί να χαρακτηριστεί ως αποκεντρωμένο. Το οργανωτικό αυτό σύστημα δεν βασίζει την ανάπτυξη του στην ύπαρξη ενός και μόνου ορισμένου φυσικού χώρου που θα φιλοξενεί τις δραστηριότητες του αλλά στην ύπαρξη αρκετών τέτοιων χώρων. Οι χώροι αυτοί στην περίπτωση αποκεντρωμένων πανεπιστημίων είναι διάσπαρτοι σε διάφορα αστικά κέντρα τα οποία κατά κανόνα συγγενεύουν μεταξύ τους ως μέλη διοικητικών διαμερισμάτων η περιφερειών.⁵

Τα αποκεντρωμένα περιφερειακά πανεπιστήμια λοιπόν είναι ένα φαινόμενο που παρατηρείται στην ελληνική επαρχία. Η ίδρυση ενός αποκεντρωμένου περιφερειακού πανεπιστημίου σημαίνει την ύπαρξη αρκετών σχολών σε διαφορετικά αστικά κέντρα. Κατά συνέπεια η διάχυση των επιπτώσεων από τη λειτουργία του απλώνεται επάλληλα σε διαφορετικές περιοχές (Λαμπριανίδης 1993 σ. 41). Ωστόσο τα αποκεντρωμένα περιφερειακά πανεπιστήμια είναι ένα σχετικά πρόσφατο φαινόμενο που αναπτύχθηκε στην ελληνική επικράτεια. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 1981-1982 το 11,7% των Ελλήνων φοιτητών ήταν εγγεγραμμένο σε περιφερειακά πανεπιστήμια ενώ δέκα χρόνια αργότερα τη σαιζόν 1991-1992 το ποσοστό αυτό αυξήθηκε στο 16,2%. (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδας-διάφορα τεύχη). Όμως το πρόσφατο αυτό κοινωνικό φαινόμενο έχει εδραιωθεί στην ελληνική επικράτεια, συνεπώς οφείλουμε να το μελετήσουμε.

⁵ Οι σχολές του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης βρίσκονται διάσπαρτες στο νομό Έβρου και Ροδόπης και συγκεκριμένα στις πόλεις της Κομοτηνής και της Αλεξανδρούπολης. Αντίστοιχα οι σχολές του Πανεπιστημίου Κρήτης κατανέμονται στα αστικά κέντρα του νησιού.

2.Α. Πλεονεκτήματα των αποκεντρωμένων περιφερειακών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων.

Βασικότερο πλεονέκτημα του θεσμού της ίδρυσης περιφερειακών και αποκεντρωμένων συνάμα πανεπιστημίων είναι η διάχυση της ανώτατης εκπαίδευσης προς απομακρυσμένες περιοχές από τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα. Η διάχυση του βαθμού συγκέντρωσης πανεπιστημίων στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας αποτελεί αναμφίβολα μια ολική βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας. Καθώς υπάρχουν πλέον ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα στην πλειονότητα της ελληνικής επικράτειας αυξάνεται ιδιαίτερα το επίπεδο πρόσβασης σε αυτά των υποψηφίων φοιτητών.

Το αποτέλεσμα αυτό πηγάζει από το γεγονός ότι καθώς τα περιφερειακά πανεπιστήμια είναι απλωμένα ανά την ελληνική επικράτεια, αυτόματα μειώνονται οι αποστάσεις για τους φοιτητές εσωτερικής μετανάστευσης ενώ τους αυξάνεται σημαντικά η πιθανότητα ένας φοιτητής να σπουδάξει στον τόπο γέννησης και διαμονής του. Σε πρώτη ανάλυση δηλαδή αναπτύσσεται ένα θετικό αποτέλεσμα σε σχέση με τα κόστη μεταφοράς αλλά και τα κόστη διαβίωσης. Αν προστεθεί το γεγονός ότι κατά μέσο όρο μια επαρχιακή ελληνική πόλη έχει χαμηλότερο κόστος διαβίωσης σε σύγκριση με τα την πρωτεύουσα και τη συμπρωτεύουσα τότε τα περιφερειακά πανεπιστήμια αποκτούν ένα σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα. Ειδικότερα για την περίπτωση των αποκεντρωμένων πανεπιστημίων το προνόμιο αυτό αποκτά ιδιαίτερες διαστάσεις καθώς η συσχέτιση των όρων της επιλογής αντικειμένου και γειννίας του τόπου διαμονής είναι αρκετά υψηλή.⁶ Δίνεται με τον τρόπο αυτό η δυνατότητα απόκτησης του υψηλότερου εκπαιδευτικού επιπέδου σε πολίτες οι οποίοι υπό άλλες συνθήκες δεν θα γνώριζαν αυτή την ευκαιρία.

Ο λόγος αυτός είναι αρκετός για να γίνεται με ιδιαίτερη προσοχή η επιλογή των επιστημονικών αντικειμένων, των προγραμμάτων σπουδών και όλων των υπόλοιπων διαδικαστικών ρυθμίσεων που διέπουν τη λειτουργία ενός ακαδημαϊκού ιδρύματος. Όσο αυξάνεται το κύρος και τα θετικά σημεία της αξιολόγησης ενός

⁶ Με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα σε μια πλειάδα ατόμων να παρακολουθούν τα μαθήματα τους σε καθημερινό επίπεδο μετακινούμενοι από τον τόπο διαμονής τους στον τόπο στέγασης των πανεπιστημιακών σχολών. Οι οικογένειες όσων φοιτητών προβαίνουν σε αυτή την επιλογή έχουν μικρότερη οικονομική επιβάρυνση καθώς αποφεύγουν τα κόστη μόνιμης εγκατάστασης, διαβίωσης κ.α.

περιφερειακού αποκεντρωμένου πανεπιστημίου τόσο εντατικότερη γίνεται η διάχυση της μόρφωσης στον πληθυσμό. Η αύξηση της ποιότητας του εκπαιδευτικού επιπέδου του πληθυσμού σηματοδοτεί και την βελτίωση του εξερχομένου ανθρωπίνου κεφαλαίου από τις σχολές προς την αγορά εργασίας. Κατά συνέπεια το ποιοτικότερο επίπεδο των εργαζομένων επιφέρει θετικά οφέλη στην ανταγωνιστικότητα και την παραγωγικότητα της ελληνικής οικονομίας.

Παράλληλα η αποκέντρωση των σχολών ενός πανεπιστημίου προς γειτονικές πόλεις σημαίνει την αύξηση της ενεργού ζήτησης τους. Λαμβάνει χώρα μια έντονη ανακατανομή εισοδήματος προς αυτές τις πόλεις καθώς η ζήτηση συγκεκριμένων αγαθών και υπηρεσιών εκ μέρους των φοιτητών είναι δεδομένη. Οι ανάγκες της στέγασης και της διαβίωσης του φοιτητικού πληθυσμού δημιουργούν μια συγκεκριμένη μετακύλιση του εισοδήματος τους προς την συνολική προσφορά της πόλης στην οποία εδράζεται η σχολή τους. Όσο πιο αποκεντρωμένο είναι ένα πανεπιστήμιο τόσες περισσότερες πόλεις θα φιλοξενούν κάποιο τμήμα του συνεπώς θα είναι μεγαλύτερη η διάχυση του εισοδήματος προς αυτές. Με τον τρόπο αυτό αναπτύσσεται έμμεσα μια πολύ συγκεκριμένη περιφερειακή πολιτική. Ωστόσο αυτό δεν μπορεί να σημαίνει ότι η ίδρυση ενός περιφερειακού πανεπιστημίου με αποκεντρωμένο προσανατολισμό είναι η λύση για τα περιφερειακά προβλήματα της χώρας.

Ο βαθμός συγκέντρωσης των υπηρεσιών είναι μεν μικρός αλλά ωστόσο ο ρόλος τους είναι διακριτός καθώς η ύπαρξη χαμηλού επιπέδου συγκέντρωσης δεν μπορεί να δημιουργήσει αναταράξεις των υποχρεώσεων. Επιπλέον καθώς οι εγκαταστάσεις των περιφερειακών ιδρυμάτων είναι κατά κανόνα καινούργιες και κατασκευασμένες με την πλέον αναπτυγμένη τεχνολογία το επίπεδο των προσφερόμενων υπηρεσιών είναι υψηλό. Ωστόσο αυτό μπορεί να ισχύει μόνο για την περίπτωση εκείνη που η γραμματειακή υποστήριξη των τμημάτων, οι βιβλιοθήκες και οι υπόλοιπες υπηρεσίες απλώνονται στον εσωτερικό χώρο της σχολής. Εάν ισχύει κάτι τέτοιο τότε ο βαθμός συγκέντρωσης είναι σημαντικός καθώς οι φοιτητές μιας συγκεκριμένης σχολής μπορούν να εξυπηρετηθούν δίχως ιδιαίτερα προβλήματα.

2.B. Μειονεκτήματα των αποκεντρωμένων περιφερειακών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων.

Το σημαντικότερο μειονέκτημα των αποκεντρωμένων περιφερειακών πανεπιστημίων είναι το χαμηλό επίπεδο αλληλοεπίδρασης που αναπτύσσεται μεταξύ των τμημάτων. Είναι εύλογο ότι ένα περιφερειακό και αποκεντρωμένο συνάμα πανεπιστήμιο να μην έχει στην δικαιοδοσία του μεγάλο αριθμό σχολών ή τμημάτων. Κατά συνέπεια εξ ορισμού η ενδεχόμενη αλληλοεπίδραση των τμημάτων εμφανίζεται χαμηλή. Εάν σε αυτό προστεθεί και το γεγονός ότι αυτές οι σχολές και τα τμήματα είναι διάσπαρτα σε μια ακτίνα αρκετών χιλιομέτρων τότε γίνεται εύκολα κατανοητή η δυσκολία του εγχειρήματος της αλληλεπίδρασης. Εκτός των πρακτικών στρεβλώσεων που αναδύονται σημαντικό ρόλο κατέχει και η ροπή προς μια εξειδίκευση απόρροια της συστέγασης των τμημάτων με αντίστοιχα διαφορετικών πεδίων. Ωστόσο η αλληλεπίδραση μπορεί να αναπτυχθεί και με τα υπάρχοντα τμήματα.⁷

Ένα ακόμη μη αμελητέο πρόβλημα που μπορεί να παρατηρηθεί ευκολότερα σε ένα αποκεντρωμένο περιφερειακό πανεπιστήμιο είναι οι ανεπάρκειες της υλικοτεχνικής υποδομής (Σακελλαρόπουλος & Λειβαδίτης, 1990 σ. 250). Το πρόβλημα αυτό μπορεί να ανακύψει αφ' ενός λόγω του ότι τα περιφερειακά πανεπιστήμια δεν είναι μεγάλης ηλικίας συνεπώς είναι αναγκαίο ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ώστε να εισέλθουν σε φάση κανονικής λειτουργίας και αφ' ετέρου λόγω του μικρού βαθμού συγκέντρωσης των υπηρεσιών ο οποίος αυξάνει τα κόστη. Το πρώτο αποτέλεσμα προκύπτει σε γενικές γραμμές ενδογενώς καθώς κάθε νέα πανεπιστημιακή μονάδα έως απορροφήσει διδακτικό προσωπικό και φοιτητές και ολοκληρωθεί ο πρώτος κύκλος σπουδών βρίσκεται σε πειραματικό στάδιο. Το ενδογενές αυτό αποτέλεσμα με την πάροδο του χρόνου μπορεί να αντιμετωπιστεί. Το δεύτερο αποτέλεσμα δυστυχώς μπορεί να λάβει μονιμότερες διαστάσεις. Κατά την άποψη μας αυτό εξαρτάται από το επίπεδο της φυσικής γειτνίασης με άλλα πανεπιστημιακά τμήματα. Καθώς στα περιφερειακά πανεπιστήμια ο αριθμός των

⁷ Ως παράδειγμα αναφέρουμε το χαρακτηριστικό γεγονός ότι το τμήμα της Νομικής, της Φιλολογίας και αυτό της Ιστορίας και Εθνολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης είναι συγκεντρωμένα στην πόλη της Κομοτηνής, ενώ τα αντίστοιχα τμήματα των Επιστημών Υγείας (Ιατρικής, Μοριακής Βιολογίας στην Αλεξανδρούπολη). Σε αυτή την περίπτωση χωροθέτησης το ενδεχόμενο αλληλεπίδρασης των τμημάτων εμφανίζεται ισχυρό καθώς κάθε τμήμα βρίσκεται κοντά με κάποιο άλλο συναφούς αντικείμενου.

τμημάτων και των φοιτητών είναι μικρότερος από τον αντίστοιχο των κεντρικών είναι λιγότερες και οι ανάγκες. Σε αυτή την περίπτωση ο υψηλός βαθμός συγκέντρωσης των υπηρεσιών είναι αναγκαίος καθώς με τον ίδιο υλικοτεχνικό εξοπλισμό (προτζέκτορες, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, μηχανήματα) μπορεί να εξυπηρετηθεί σε συνθήκες κατάλληλα σχεδιασμένης κατανομής μεγάλο μέρος των αναγκών. Εν ολίγοις ο χαμηλός βαθμός συγκέντρωσης ο οποίος προκύπτει από την διασπορά της στέγασης των τμημάτων είναι ένα σημαντικό μειονέκτημα. Η αντιμετώπιση μπορεί να είναι το πρώτο βήμα για την λύση των προβλημάτων των περιφερειακών αποκεντρωμένων πανεπιστημίων.

3. Η χωροθέτηση των πανεπιστημίων ως ανεξάρτητη μεταβλητή της αξιολόγησης τους

Ο χώρος μπορεί να είναι είτε συγκεκριμένος, υλικός, είτε αφηρημένος, ομοιογενής και το ίδιο προσπελάσιμος προς όλες τις κατευθύνσεις. Ο τόπος είναι ένα συγκεκριμένο τμήμα του γεωγραφικού χώρου που καταλαμβάνεται από πρόσωπα ή πράγματα. Ο κάθε τόπος μπορεί να θεωρηθεί μοναδικός (Λαμπριανίδης 2000, σ. 25). Ωστόσο η μοναδικότητα του κάθε τόπου ή χώρου μπορεί να προκύψει μέσα από συγκεκριμένους συσχετισμούς.

Τα παραπάνω ισχύουν και για την περίπτωση των πανεπιστημίων. Κάθε ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα καταλαμβάνει ένα συγκεκριμένο χώρο μέσα στον οποίο αναπτύσσονται οι λειτουργίες του. πέραν των άλλων κρίσιμων παραγόντων (παιδαγωγικών, διοικητικών, πολιτικών κ.α) ο συνολικός χώρος κατανομής του πανεπιστημίου επηρεάζει άμεσα το επίπεδο της αξιολόγησης του. Επιπλέον καθώς το πανεπιστήμιο ως θεσμός δεν είναι ταγμένος στην αποκλειστική ή κατά κύριο λόγο επαγγελματικής εκπαίδευσης, η επαγγελματική κατάρτιση είναι μια από τις λειτουργίες του (Σύνοδος Πρυτάνεων & Προέδρων Ελληνικών Πανεπιστημίων 1992, σ. 33-34). Κατά συνέπεια η επιλογή του τρόπου χωροθέτησης των πανεπιστημίων οφείλει να γίνεται με τέτοια λειτουργικότητα η οποία να μπορεί να εξυπηρετήσει πρωτίστως τους παιδαγωγικούς σκοπούς των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων.

Οι σκοποί αυτοί ωστόσο δεν μπορούν να ιδωθούν απομονωμένοι μεταξύ τους ιδιαίτερα στην περίπτωση των αποκεντρωμένων περιφερειακών πανεπιστημίων. Η καινοτομική αντίληψη μπορεί να προκύψει από έναν συγκερασμό των στόχων και

της εύρυθμης λειτουργίας του πανεπιστημίου. Καθώς όπως αναφέρθηκε το περιφερειακό πανεπιστήμιο λειτουργεί μπορεί να λειτουργήσει και ως πολιορκητικός κριός της περιφερειακής ανάπτυξης η επιλογή του τρόπου χωροθέτησης των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων μπορεί να αναπτύσσεται σε πρώτο στάδιο με όρους παιδαγωγικούς και σε δεύτερο με λειτουργικούς όρους. Δίχως να λαμβάνει χώρα περιπλοκή των ρόλων οι υπεύθυνοι φορείς των δύο διαστάσεων⁸ μπορούν να βρίσκουν μια τομή που θα εξυπηρετεί και τις δύο κατευθύνσεις. Καθώς τα αποκεντρωμένα περιφερειακά ιδρύματα αντιμετωπίζουν μια σειρά λειτουργικών προβλημάτων και καθώς οι τοπικές κοινωνίες επιθυμούν όλο και περισσότερο να προσχωρήσουν στην ίδρυση πανεπιστημίων η λύση μπορεί να βρεθεί. Αντίστοιχα το ίδιο μπορεί να συμβεί και με την περίπτωση των πανεπιστημιακών campus μεγάλης χωρητικότητας. Σε αυτή την περίπτωση η λύση θα είναι μια εκ νέου εγκαθίδρυση με σκοπό να διατηρηθεί ένα υψηλό επίπεδο αξιολόγησης ή να επιτευχθεί ένα αντίστοιχο υψηλότερο.

⁸ Τοπική Αυτοδιοίκηση και Διοικητικό και Επιστημονικό Προσωπικό.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η έντονη παρουσία ανώτατων ακαδημαϊκών ιδρυμάτων στο σύνολο της επικράτεια μιας χώρας είναι αναμφίβολα μια ιδιαίτερα θετική επίπτωση. Η παροχή των υψηλότερων δυνατών γνώσεων λαμβάνει χώρα προς όλες τις κατευθύνσεις και με ταχύτατους ρυθμούς. Με τον τρόπο αυτό ενδυναμώνεται το μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού ενώ το ανθρώπινο κεφάλαιο του αποκτά υψηλή ποιότητα, ένα γεγονός που έχει θετικό αντίκρισμα στην παραγωγικότητα και στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας.

Προκειμένου να συμβαίνουν τα παραπάνω καθίσταται αναγκαίο να λαμβάνονται συγκεκριμένες αποφάσεις. Καθώς η πλειονότητα του ελληνικού πληθυσμού κατοικεί στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη και η πλειονότητα των φοιτητών σπουδάζει στα δύο αυτά αστικά κέντρα δημιουργούνται ορισμένες συνθήκες οι οποίες πρέπει να αντιμετωπιστούν κατάλληλα. Οι συνθήκες πηγάζουν κυρίως από το γεγονός ότι τις τελευταίες δεκαετίες με την επάλληλη ίδρυση περιφερειακών αποκεντρωμένων μονάδων στην ελληνική επικράτεια υπήρξε μια μετακίνηση στην επιλογή του τρόπου χωροθέτησης των ελληνικών πανεπιστημίων. Από το μοντέλο του campus η χωροθέτηση αργά πλην σταθερά μετακινήθηκε προς το αντίστοιχο αποκεντρωμένο. Όπως αναφέρθηκε πρόκειται για δυο αρκετά διαφορετικά συστήματα στην οργάνωση και λειτουργία τους καθώς διέπονται από διαφορετικές ανάγκες και προτεραιότητες. Κατά συνέπεια θα ήταν ιδιαίτερα αποδοτικό ο σχεδιασμός της λειτουργίας των δύο συστημάτων να γίνεται πάντα με όρους της μέγιστης δυνατής αποτελεσματικότητας του καθενός δίχως να παρατηρείται εμπλοκή των δύο συστημάτων.

II. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

1. Συλλογή δεδομένων (data collection)

Για την συλλογή των στοιχείων χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος του ερωτηματολογίου.

Ένα ερωτηματολόγιο ορίζεται ως “ένα προ-διατυπωμένο γραπτό σύνολο ερωτήσεων στο οποίο οι ερωτώμενοι καταγράφουν τις απαντήσεις τους, συνήθως επιλέγοντας μεταξύ καθορισμένων εναλλακτικών απαντήσεων” (Sekaran, 1992). Τα ερωτηματολόγια είναι μια αποτελεσματική μέθοδος που χρησιμοποιείται για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τα χαρακτηριστικά, την εμπειρία και τις απόψεις όσων τα συμπληρώνουν. Τα συμπεράσματα από τα ερωτηματολόγια μπορούν έπειτα να γενικευτούν στον πληθυσμό που το δείγμα υποτίθεται ότι αντιπροσωπεύει (Gall et al., 1996). Η χρήση τους θεωρείται καλά κατανοητή και εφαρμόσιμη από τους ερευνητές. Έχει εφαρμοστεί για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα, είναι καλά καθορισμένη και έχει ακριβείς διαδικασίες που, όταν ακολουθούνται προσεκτικά, παράγουν έγκυρα και εύκολα ερμηνεύσιμα αποτελέσματα.

Έρευνα ερωτηματολογίου είναι η συστηματική συγκέντρωση πληροφοριών από τους ερευνητές με σκοπό την κατανόηση ή και την πρόβλεψη κάποιας πτυχής της συμπεριφοράς του πληθυσμού που μας ενδιαφέρει (Tull & Hawkins, 1986). Μπορεί, επίσης, να περιγραφεί ως τρόπος έρευνας που περιλαμβάνει τη συλλογή και την οργάνωση συστηματικών στοιχείων και τη στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων (de Vaus, 1995, Marsh, 1982, Glock, 1967). Στην έρευνα ερωτηματολογίων: (α) ένας μεγάλος αριθμός ατόμων επιλέγεται για να αντιπροσωπεύσει τον πληθυσμό που ενδιαφέρει, (β) συστηματικές διαδικασίες ερωτηματολογίων ή συνεντεύξεων χρησιμοποιούνται για να αποσπάσουν τις πληροφορίες από τους ερωτώμενους κατά τρόπο αξιόπιστο και αμερόληπτο και (γ) περίπλοκες στατιστικές τεχνικές εφαρμόζονται για να αναλύσουν τα δεδομένα (Singleton et al., 1988). Η έρευνα ερωτηματολογίου είναι μια από τις δημοφιλέστερες μεθόδους που χρησιμοποιούνται από τους ερευνητές που ασχολούνται με την πληροφορική (Newsted et al., 1998).

Η έρευνα ερωτηματολογίων μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εξερεύνηση, την περιγραφή ή την ερμηνεία. Εντούτοις, διαφέρει από τη χρήση μελετών περίπτωσης ή πειραμάτων για τους ίδιους λόγους. Ο σκοπός της έρευνας ερωτηματολογίων για

εξερεύνηση είναι να γίνει πιο οικείο ένα θέμα και να δοκιμαστούν οι αρχικές υποθέσεις σχετικά με αυτό. Μια έρευνα σε αυτό το πλαίσιο χρησιμοποιείται για να αποκαλύψει το εύρος των απαντήσεων που πιθανώς θα εμφανιστούν σε κάποιο πληθυσμό και να αποκρυσταλλώσει τη μέτρηση εννοιών. Η διερευνητική έρευνα εστιάζει στον καθορισμό των εννοιών που θα μετρηθούν και στο πώς θα μετρηθούν με τον καλύτερο τρόπο. Η διερευνητική έρευνα επίσης χρησιμοποιείται για να αποκαλύψει και να διακρίνει τις νέες δυνατότητες και τις διαστάσεις του υπό μελέτη πληθυσμού. Η χρήση της έρευνας ερωτηματολογίων για την εξερεύνηση ως αυτοσκοπό δεν είναι εξασφαλισμένη σχεδόν ποτέ. Οι διερευνητικές έρευνες πρέπει να χρησιμοποιηθούν ως βάση για την ανάπτυξη εννοιών και μεθόδων για πιο λεπτομερείς, συστηματικά περιγραφικές ή επεξηγηματικές έρευνες (Babbie, 1973, Dillman, 1978, Fowler, 1984). Εν ολίγοις, ο σκοπός μιας διερευνητικής έρευνας είναι να αποσπαστεί μια ευρεία ποικιλία απαντήσεων από άτομα με ποικίλες απόψεις δομημένες με ένα αόριστο τρόπο ως βάση για το σχέδιο μιας πιο εστιασμένης έρευνας. Σκοπός της έρευνας ερωτηματολογίου για ερμηνευτικούς λόγους είναι η εξέταση μιας θεωρίας και αιτιολογικών σχέσεων. Η έρευνα ερωτηματολογίου που στοχεύει στην ερμηνεία εξετάζει τις σχέσεις μεταξύ των μεταβλητών. Από τις θεωρητικά βασισμένες υποθέσεις εξετάζει το πώς και γιατί οι μεταβλητές συσχετίζονται. Η θεωρία περιλαμβάνει ένα στοιχείο του αιτίου και του αποτελέσματος δεδομένου ότι όχι μόνο υποθέτει ότι υπάρχουν συσχετίσεις μεταξύ των μεταβλητών, αλλά υποθέτει και την κατευθυντικότητα τους. Επεξηγηματικές ερωτήσεις μπορούν να επεκταθούν όχι μόνο στη διαπίστωση μιας αιτιώδους σχέσης αλλά και στο λόγο ύπαρξής της. Η ερευνητική υπόθεση στην ερμηνευτική έρευνα ερωτηματολογίου είναι ότι: “Η υποτιθέμενη αιτιώδης σχέση υπάρχει και υπάρχει για τους λόγους που τίθενται”.

Λαμβάνοντας υπόψη το σκοπό του ποσοτικού τμήματος της μελέτης, η μέθοδος έρευνας ερωτηματολογίου κρίθηκε κατάλληλη για διάφορους λόγους. Η έρευνα ερωτηματολογίων είναι μια από τις αποτελεσματικότερες διαθέσιμες τεχνικές για τη μελέτη των ιδιοτήτων, των αξιών, των πεποιθήσεων και των κινήτρων (Sharma et al., 1983). Δεν είναι υπερβολή να επισημανθεί ότι αυτή η μέθοδος είναι η μόνη μέθοδος όπου γενικευμένες πληροφορίες μπορούν να συλλεχθούν συστηματικά από οργανισμούς, όπως τα σχολεία (Sharma et al., 1983). Επίσης, προκειμένου να εξεταστεί στατιστικά το ερευνητικό πλαίσιο και οι υποθέσεις, καθώς επίσης και για την αύξηση της ακρίβειας των συμπερασμάτων ήταν απαραίτητο να ληφθούν

στοιχεία από ένα μεγάλο δείγμα. Χρησιμοποιώντας ερωτηματολόγια, ο ερευνητής μπορεί να περιγράψει μεγάλους και ετερογενείς πληθυσμούς αποτελεσματικότερα και οικονομικότερα.

Το ερωτηματολόγιο (Παράρτημα Α), το οποίο περιλαμβάνει «ανοιχτού» και «κλειστού» τύπου ερωτήσεις, απευθύνθηκε σε δείγμα συνόλου 298 ατόμων / φοιτητών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας .

Το ερωτηματολόγιο πάνω στο οποίο βασίστηκε η έρευνα μας αποτελείται από έξι ενότητες. Στις ομάδες Α, Β και ΣΤ περιλαμβάνονται, δημογραφικά στοιχεία (φύλο, ηλικία, έτος φοίτησης, τμήμα φοίτησης, τόπος προέλευσης, συχνότητα παρακολούθησης, εισόδημα, ενοίκιο που καταβάλλεται) όπου εξετάζεται ο βαθμός στον οποίο τα στοιχεία αυτά επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο οι φοιτητές στις τέσσερις πόλεις της περιφέρειας αξιολογούν τις παρεχόμενες υπηρεσίες του Π.Θ .

Στην τρίτη ομάδα του ερωτηματολογίου υπάρχουν 10 ερωτήσεις οι οποίες έχουν ως στόχο την αξιολόγηση της ποιότητας του διδακτικού έργου από πλευράς φοιτητών. Οι ερωτήσεις αναφέρονται στον βαθμό ικανοποίησης των φοιτητών από την αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού ,την ποιότητα της διδακτικής διαδικασίας ,τα μέσα, τις υποδομές και την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών καθώς και την παροχή πρόσθετων υπηρεσιών στα πλαίσια του πανεπιστημιακού ιδρύματος. Συγκεκριμένα, η πρώτη ερώτηση αναφέρεται στο επίπεδο διδασκαλίας όσον αφορά τη μεταδοτικότητα των διδασκόντων. Η δεύτερη στο επίπεδο κατάρτισης τους και η τρίτη στη διάθεση συνεργασίας τους. Η τέταρτη ερώτηση αφορά στην ποιότητα των παρεχομένων συγγραμμάτων. Ενώ στην πέμπτη μας απασχολεί ο βαθμός ικανοποίησης όσον αφορά την ποιότητα των εργαστηρίων/ υποδομών. Η έκτη αναφέρεται στο επίπεδο οργάνωσης του προγράμματος σπουδών του κάθε τμήματος .Συνεχίζοντας, η έβδομη ερώτηση αφορά στη δυνατότητα για συνέχιση σπουδών και η όγδοη στην επάρκεια των βιβλιοθηκών και ηλεκτρονικών υπολογιστών που συναντάται στο Π.Θ ενώ η ένατη δίνει έμφαση στην επάρκεια και ποιότητα των χώρων ψυχαγωγίας εντός του πανεπιστημιακού χώρου .Τέλος, η δέκατη, αφορά στην δυνατότητα ανάπτυξης επιμέρους δραστηριοτήτων στα πλαίσια του πανεπιστημίου.

Στην τέταρτη ενότητα ακολουθούν 6 ερωτήσεις οι οποίες έχουν ως στόχο την εκτίμηση της αντιληπτικής ικανότητας των φοιτητών όσον αφορά τη συνοχή του συνόλου του πανεπιστημιακού σώματος ,με δεδομένη την ‘κατάτμηση’ του στις τέσσερις πόλεις, και πώς αυτή αποκρυσταλλώνεται μέσα από τον βαθμό

ικανοποίησης των από την ανάπτυξη των μεταξύ τους κοινωνικών επαφών. Η πρώτη αναφέρεται στη δυνατότητα επικοινωνίας και ανάπτυξης κοινωνικών σχέσεων μεταξύ των φοιτητών. Η δεύτερη, πιο συγκεκριμένη, στη δυνατότητα ενεργούς συμμετοχής τους σε δραστηριότητες του Π.Θ. Η τρίτη στη δυνατότητα διαμόρφωσης ενός ενιαίου δυναμικού και αποτελεσματικού φοιτητικού συλλόγου. Η τέταρτη αναφέρεται στην παρεχόμενη δυνατότητα επικοινωνίας με άλλα τμήματα του Π.Θ. Η πέμπτη διερευνά τη διάθεση επικοινωνίας και κοινωνικών σχέσεων με άλλα τμήματα του Π.Θ. ,και τέλος η έκτη αφορά την αίσθηση συνοχής του φοιτητικού πληθυσμού που έχουν οι ερωτηθέντες .

Στην πέμπτη ενότητα του ερωτηματολογίου υπάρχουν 3 ερωτήσεις οι οποίες έχουν ως στόχο τη διερεύνηση του βαθμού ικανοποίησης των φοιτητών από την πόλη στην οποία φοιτούν λαμβάνοντας υπ'όψη κυρίως τον παράγοντα ψυχαγωγία. Η πρώτη ερώτηση αναφέρεται στην ύπαρξη πολλαπλών επιλογών ψυχαγωγίας και διασκέδασης . Η δεύτερη στην αξιολόγηση της νυχτερινής ζωής της φοιτητούπολης και η τρίτη στον βαθμό ικανοποίησης από τη φυσική της ομορφιά.

Οι ερωτήσεις των τριών παραπάνω ενοτήτων είναι τύπου Likert 5-βαθμών: Πολύ υψηλός βαθμός ικανοποίησης, υψηλός βαθμός ικανοποίησης, μέτριος βαθμός ικανοποίησης ,χαμηλός βαθμός ικανοποίησης και πολύ χαμηλός βαθμός ικανοποίησης. Πέντε κατηγορίες είναι το σύνθημα στις ερωτήσεις τύπου Likert (Argy et al. 1985; Mueller, 1986). Περιέχεται ίσος αριθμός θετικών και αρνητικών ερωτήσεων, για να αποφύγουμε τις τυχαίες απαντήσεις. Η συνολική βαθμολογία υπολογίστηκε αθροίζοντας τη βαθμολογία για κάθε ερώτηση, χρησιμοποιώντας τις εξής τιμές για ορθές ερωτήσεις: Πολύ υψηλός βαθμός ικανοποίησης 5, υψηλός βαθμός ικανοποίησης 4, μέτριος βαθμός ικανοποίησης 3, χαμηλός βαθμός ικανοποίησης 2 και πολύ χαμηλός βαθμός ικανοποίησης 1. Η “συνολική βαθμολογία ικανοποίησης του φοιτητή” μπορούσε έτσι να λάβει τιμές από 19 ως 95.

Στην συνέχεια υπάρχουν 2 ερωτήσεις οι οποίες έχουν ως στόχο την εκτίμηση της προτίμησης του φοιτητή του πανεπιστημίου Θεσσαλίας για το αν θα επιθυμούσε να είναι όλα τα τμήματα του Π.Θ συγκεντρωμένα σε μια περιοχή ή πόλη της περιφέρειας και αν ναι σε ποια.

2. Δείγμα και Δειγματοληψία

Αντικείμενο αυτής της έρευνας αποτέλεσαν φοιτητές και των έξι Σχολών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Το ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε κατά το ακαδημαϊκό έτος 2003-04 σε 298 προπτυχιακούς φοιτητές του πανεπιστημίου.

Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων έγινε σε χώρους συνάθροισης, εστίασης και ψυχαγωγίας των φοιτητών εντός του πανεπιστημιακού ιδρύματος σε κάθε Σχολή του. Ο μέγιστος χρόνος συμπλήρωσης, του ερωτηματολογίου, ήταν 30'. Κατά τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου ο ερευνητής βρισκόταν στους χώρους συμπλήρωσης και έδινε οποιοσδήποτε εξηγήσεις ήταν απαραίτητες.

3. Αξιοπιστία

Η αξιοπιστία αναφέρεται στην ικανότητα ενός εργαλείου μέτρησης να δίνει τα ίδια αποτελέσματα σε επαναλαμβανόμενες μετρήσεις των ίδιων αντικειμένων (Δαουτόπουλος, 1994). Για τον έλεγχο της αξιοπιστίας χρησιμοποιήθηκε ο συντελεστής Cronbach's α . Ο συντελεστής άλφα του Cronbach's (1951) και μερικά βασικά στατιστικά μεγέθη για κάθε ομάδα ερωτήσεων αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα .

Πίνακας 1. Αξιοπιστία των ερωτήσεων ($n = 298$).

Τεστ	Μέσος Όρος	Τυπική Απόκλιση	Αξιοπιστία
Συνολικός βαθμός αξιολόγησης	53,61	0,54	0,79
Βαθμός ποιότητας παροχής υπηρεσιών σχολής Π.Θ	28,81	0,33	0,78
Βαθμός φοιτητικής συνοχής	15,57	0,25	0,65
Βαθμός παροχών ψυχαγωγίας πόλης φοίτησης	9,23	0,15	0,58

4. Στατιστική επεξεργασία

Για την ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό λογισμικό πρόγραμμα S.P.S.S. 13.0 for Windows που ενδείκνυται για ανάλυση στοιχείων της συγκεκριμένης μορφής. Οι στατιστικές διαδικασίες που χρησιμοποιήθηκαν είναι οι εξής:

Συσχέτιση της πόλης φοίτησης (Ερώτησης-Κλίμακας) με τον βαθμό ικανοποίησης των φοιτητών του πανεπιστημίου Θεσσαλίας όσον αφορά το σύνολο των παροχών κάνοντας έλεγχο ανεξαρτησίας με το Chi-Square τεστ, και δίνοντας αναλυτικά γραφήματα τα οποία αποδεικνύουν την ύπαρξη ή όχι της συσχέτισης της πόλης φοίτησης με τις υπόλοιπες μεταβλητές.

Έλεγχος κανονικότητας των scale δεδομένων προκειμένου να διαπιστωθεί αν αυτά ακολουθούν την κανονική κατανομή, ώστε να πραγματοποιηθούν στη συνέχεια παραμετρικές ή μη παραμετρικές δοκιμές.

Ανάλυση Διακύμανσης ως προς ένα παράγοντα (One-way ANOVA) στις περιπτώσεις που τα προς σύγκριση δείγματα ήταν περισσότερα των δύο και ακολουθούσαν την κανονική κατανομή. Όπου η διαφορά ήταν σημαντική, πραγματοποιήθηκε η δοκιμασία ελαχίστων σημαντικών διαφορών (LSD) για να προσδιοριστεί μεταξύ ποιών ομάδων παρουσιάζονται οι διαφορές. Ανάλυση Kruskal-Wallis στις περιπτώσεις, όπου, τα προς σύγκριση δείγματα δεν ακολουθούσαν την κανονική κατανομή και εν συνεχεία η Mann Whitney δοκιμασία για να διαπιστωθεί μεταξύ ποιών παρουσιάζονται οι διαφοροποιήσεις.

Τέλος, πραγματοποιήθηκε έλεγχος αξιοπιστίας των τεσσάρων score μεταβλητών, που αντιπροσωπεύουν το συνολικό βαθμό ικανοποίησης των φοιτητών από τις προσφερόμενες από αυτό δυνατότητες, με τη χρήση του συντελεστή συσχέτισης άλφα του Cronbach.

5. Στόχος της πρωτογενούς έρευνας

Η πρωτογενής έρευνα πραγματοποιήθηκε με στόχο να συγκεντρωθούν στοιχεία που δεν μπορούσαν να συγκεντρωθούν με οποιοδήποτε άλλο τρόπο. Τα στοιχεία αυτά αναφέρονται κυρίως στην ανάγκη διερεύνησης της πιθανότητας διαφοροποίησης των παρεχομένων υπηρεσιών του πανεπιστημίου Θεσσαλίας προς τους φοιτητές του δεδομένης της κατάταξης του στις τέσσερις πόλεις (Βόλο, Λάρισα, Καρδίτσα, Τρίκαλα) και αν κάτι τέτοιο γίνεται αντιληπτό από μέρους των φοιτητών. Αυτή η έρευνα κρίθηκε σκόπιμο να γίνει προτού προχωρήσουμε σε μια ευρύτερη αξιολόγηση του Π.Θ, όπως αυτή είναι αναγκαίο να πραγματοποιηθεί σύμφωνα με το νόμο υπ' αριθμόν 3374(για τη διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση).

Ειδικότερα, η πρωτογενής έρευνα που πραγματοποιήθηκε εξυπηρετεί τους εξής σκοπούς:

- Εξετάζει το βαθμό ικανοποίησης των φοιτητών όσον αφορά τις παρεχόμενες υπηρεσίες της σχολής τους, υπό το πρίσμα της κατάταξης του Π.Θ.
- Εξετάζει το βαθμό ικανοποίησης των φοιτητών από τις προσφερόμενες δυνατότητες για ανάπτυξη διαδραστικών σχέσεων μεταξύ των, τόσο σε επίπεδο σχολής όσο και σε επίπεδο πανεπιστημίου. Δεδομένης της περιφερειακής οργάνωσης του πανεπιστημίου Θεσσαλίας επιδιώκεται έμμεσα να διαπιστωθεί εάν οι φοιτητές αντιλαμβάνονται τη μείωση της διεκδικητικής τους ικανότητας για καλύτερη ανώτατη εκπαίδευση μέσα από την ελλιπή συσπείρωση.
- Εξετάζει το βαθμό ικανοποίησης των φοιτητών από τις προσφερόμενες δυνατότητες ψυχαγωγίας της εκάστοτε πόλης φοίτησης

Οι στόχοι αυτοί συντελούν στην πραγματοποίηση του γενικότερου σκοπού της έρευνας που τέθηκε στην εργασία.

Στις επόμενες παραγράφους παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας αγοράς έτσι όπως προκύπτουν από την ανάλυση των ερωτηματολογίων.

III. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Σχολές Πανεπιστημίου Θεσσαλία

Το πανεπιστήμιο Θεσσαλίας περιλαμβάνει έξι ομάδες σχολών. Η πρώτη ομάδα είναι αυτή των σχολών των Επιστημών του Ανθρώπου. Περιλαμβάνει τέσσερα τμήματα, (Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, Παιδαγωγικό Προσχολικής Αγωγής, Παιδαγωγικό Ειδικής Αγωγής και το τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας) τα οποία στεγάζονται στο Βόλο και αποτελούν το 14,77 % της δειγματοληψίας.

Η δεύτερη ομάδα είναι αυτή των Πολυτεχνικών Σχολών, η οποία περιλαμβάνει πέντε τμήματα. (Μηχανολόγων Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας, Πολιτικών Μηχανικών, Αρχιτεκτόνων Μηχανικών και Μηχανικών Η/Υ Τηλεπικοινωνιών και Δικτύων). Τα τμήματα αυτά στεγάζονται στην πόλη του Βόλου, αποτελούν το 20,47 % του δείγματος.

Παράλληλα στο Βόλο εδρεύει και λειτουργεί το ανεξάρτητο τμήμα των Οικονομικών Επιστημών και οι Σχολές Γεωπονικών Επιστημών (Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος, Γεωπονίας Ζωικής Παραγωγής και Υδάτινου Περιβάλλοντος) με ποσοστά 20,13 % και 8,39 % αντίστοιχα.

Η πέμπτη σχολή είναι αυτή των Επιστημών Υγείας με τρία τμήματα (Ιατρικής , Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας, Κτηνιατρικής το τελευταίο εκ των οποίων στεγάζεται στην πόλη της Καρδίτσας ,ενώ τα δύο πρώτα στη Λάρισα) και ποσοστό 27,52 %.

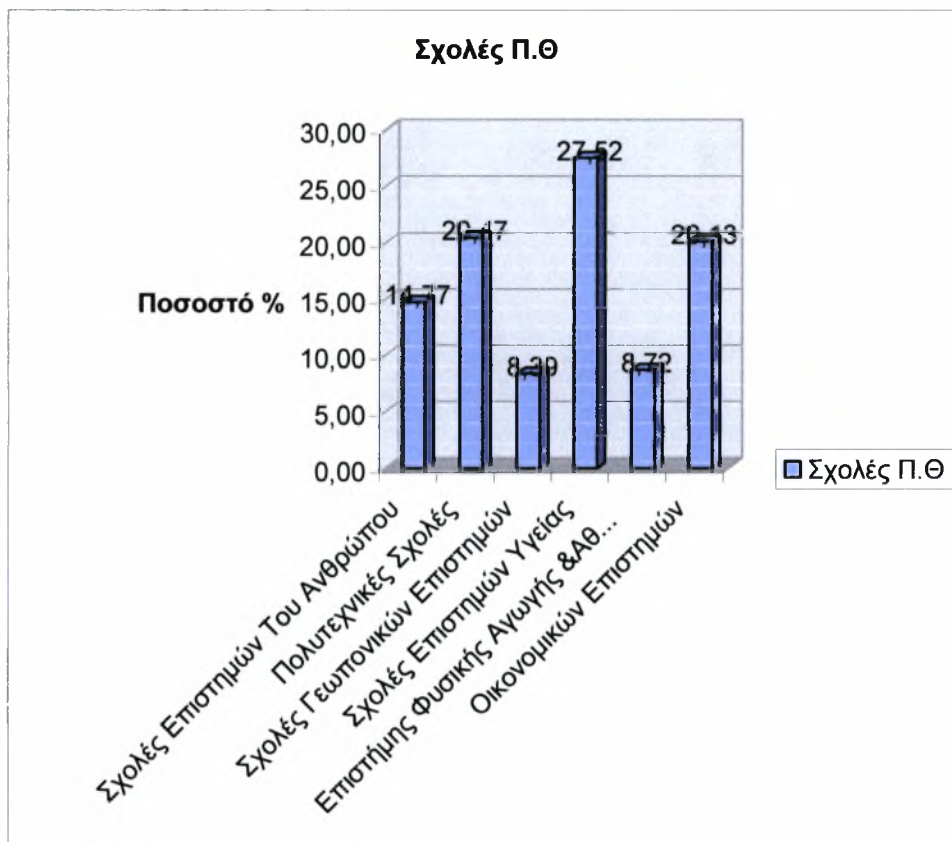
Και τέλος η σχολή Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού η οποία εδρεύει στην πόλη των Τρικάλων με ποσοστό 8,72 %. Τα αποτελέσματα που περιγράφονται άνωθεν παρουσιάζονται στο Διάγραμμα 1.

Ενώ στο Διάγραμμα 2 παρουσιάζεται το ποσοστό των ερωτηθέντων φοιτητών του Π.Θ ανά πόλη της περιφέρειας .Όπως θα διαπιστωθεί και στη συνέχεια, με βάση αυτή τη διαφοροποίηση (ανά πόλη φοίτησης) θα στηριχθεί η ανάλυση του ερωτηματολογίου.

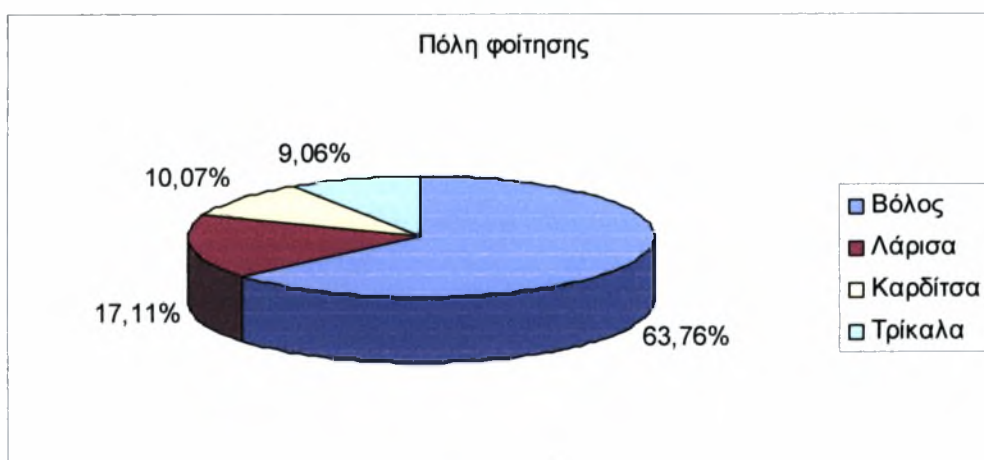
Έτσι, σύμφωνα με το Διάγραμμα 2, το 63,76 % των ερωτηθέντων φοιτούν στην πόλη του Βόλου, όπου είναι συγκεντρωμένα τα και περισσότερα τμήματα του

πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Το 17,10 % αναλογεί στην πόλη της Λάρισας, ενώ το 10,07 % και το 9,06 % στην πόλη της Καρδίτσας και των Τρικάλων αντίστοιχα.

Διάγραμμα 1

Διάγραμμα 2

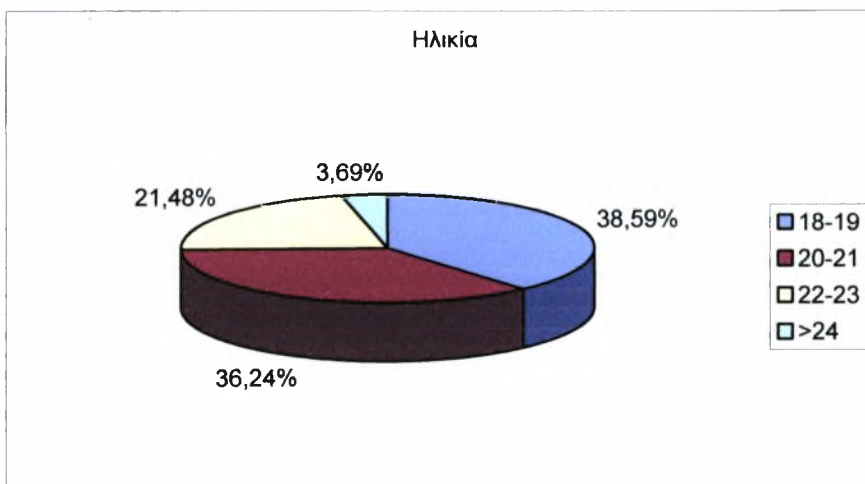
Ηλικία

Η ηλικιακή σύνθεση του δείγματος κυμαίνεται από 18-24 ετών, ενώ ακριβή ποσοστά σχετικά με τις ηλικιακές ομάδες παρέχονται στον πίνακα και στο γράφημα που ακολουθεί. Παρατηρούμε ότι οι ηλικίες με την μεγαλύτερη συχνότητα είναι από 18-19 και από 20 έως 21 χρονών με ποσοστά 38,60% και 36,20% αντίστοιχα. Ο πίνακας μας παρέχει πληροφορίες και για την ηλικιακή διαστρωμάτωση των ερωτηθέντων φοιτητών στις τέσσερις πόλεις της περιφέρειας. Είναι εύκολο να διαπιστώσει κανείς ότι στην πόλη του Βόλου και της Καρδίτσας η ηλικιακή κλάση των '18-19' παρουσιάζει τη μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης με ποσοστά 38,40 % και 63,30 % αντίστοιχα ,ενώ η κλάση που κυριαρχεί στη Λάρισα και την πόλη των Τρικάλων είναι αυτή των '20-21' και '22-23' αντίστοιχα. Η διαφοροποίηση αυτή των κλάσεων ανάμεσα στις τέσσερις πόλεις καταδεικνύεται από τα αποτελέσματα της χ^2 διαδικασίας (όπου, $\chi^2 = 27,084$, $p = 0.010$) και είναι αρκετά σημαντική.

Πίνακας

		Ηλικιακές Κλάσεις			
		18-19	20-21	22-23	>24
Πόλη	Βόλος	38,40	35,30	24,20	2,10
	Λάρισα	27,50	54,90	11,50	5,90
	Καρδίτσα	63,30	23,30	6,70	6,70
	Τρίκαλα	33,30	22,20	37,00	7,40
Σύνολο		38,60	36,20	21,50	3,70

Διάγραμμα 3

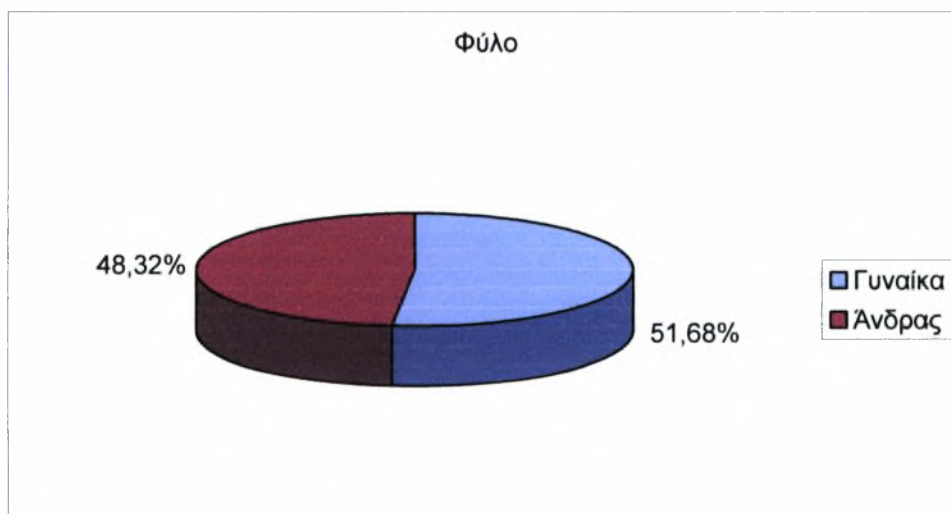
Φύλο

Περίπου το 52 % του δείγματος αποτελείται από γυναίκες ενώ το υπόλοιπο 48 % από άνδρες .Με τη διαδικασία χ τετράγωνο διαπιστώνουμε ότι άνδρες και γυναίκες φοιτητές δεν διαφέρουν στη συχνότητα φοίτησης μεταξύ των τεσσάρων περιφερειακών πόλεων.(καθώς, $\chi^2 = 4,100$, $p = 0.251$)

Πίνακας

		Φύλο	
		Φοιτητές	Φοιτήτριες
Πόλη	Βόλος	52,10	47,90
	Λάρισα	43,10	56,90
	Καρδίτσα	46,70	53,30
	Τρίκαλα	33,30	66,70
	Σύνολο	48,30	51,70

Διάγραμμα 4

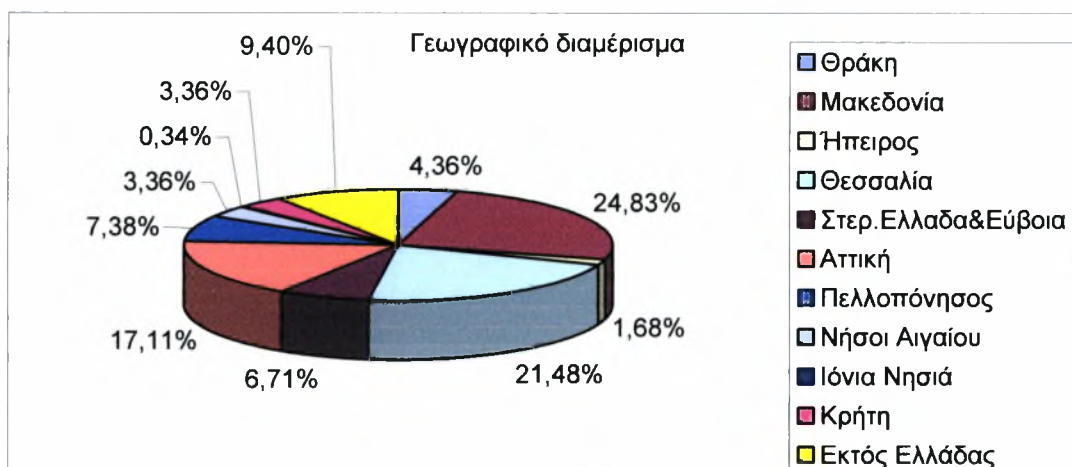
Γεωγραφικό διαμέρισμα

Ενδιαφέρουσα αποδεικνύεται και η σύνθεση των φοιτητών του Π.Θ από πλευράς καταγωγής ανά γεωγραφικό διαμέρισμα. Από τα συνολικά ποσοστά φαίνεται ότι ο κύριος όγκος των φοιτητών που σπουδάζουν στο πανεπιστήμιο Θεσσαλίας προέρχεται από τη Μακεδονία, με ποσοστό 24,80 % ,ακολουθούν η Θεσσαλία, η Αττική και η Εκτός Ελλάδας μεταβλητή (κυρίως Κύπρος) με ποσοστά 21,40 %, 17,11 % και 9,39 % αντίστοιχα. Αν εξαιρέσουμε την Εκτός Ελλάδας μεταβλητή οπύ σύμφωνα με το νόμο τα ελληνικά πανεπιστήμια είναι υποχρεωμένα να δέχονται ένα συγκεκριμένο ποσοστό, διαπιστώνει κανείς πώς το Περιφερειακό πανεπιστήμιο της Θεσσαλίας προτιμάται από φοιτητές οι οποίοι κατάγονται από την περιφέρεια του ή από κοντινά διαμερίσματα με αυτό. Η διαδικασία χ^2 δείχνει ότι υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ πόλης φοίτησης και καταγωγής ανά γεωγραφικό διαμέρισμα. ($\chi^2 = 51,239$, $p = 0,009$)

Πίνακας

		Πόλη Φοίτησης				Σύνολο
		Βόλος	Λάρισα	Καρδίτσα	Τρίκαλα	
Γεωγραφικό Διαμέρισμα	Θράκη	4,21	5,88	4,21	0,00	4,30
	Μακεδονία	25,79	33,33	25,79	11,11	24,80
	Ήπειρος	1,58	0,00	1,58	7,40	1,60
	Θεσσαλία	24,21	21,57	24,21	11,11	21,40
	Στ.Ελλάδα	9,47	3,92	9,47	0,00	6,71
	Αττική	13,16	15,69	13,16	33,33	17,11
	Πελοπόννησος	4,21	5,88	4,21	25,92	7,38
	Ν.Αιγαίου	3,68	1,96	3,68	3,70	3,35
	Ν.Ιονίου	0,53	0,00	0,53	0,00	0,34
	Κρήτη	3,16	3,92	3,16	0,00	3,35
	Εκτός Ελλάδας	10,00	7,84	10,00	7,40	9,39

Διάγραμμα 5

Διαμονή στην πόλη φοίτησης

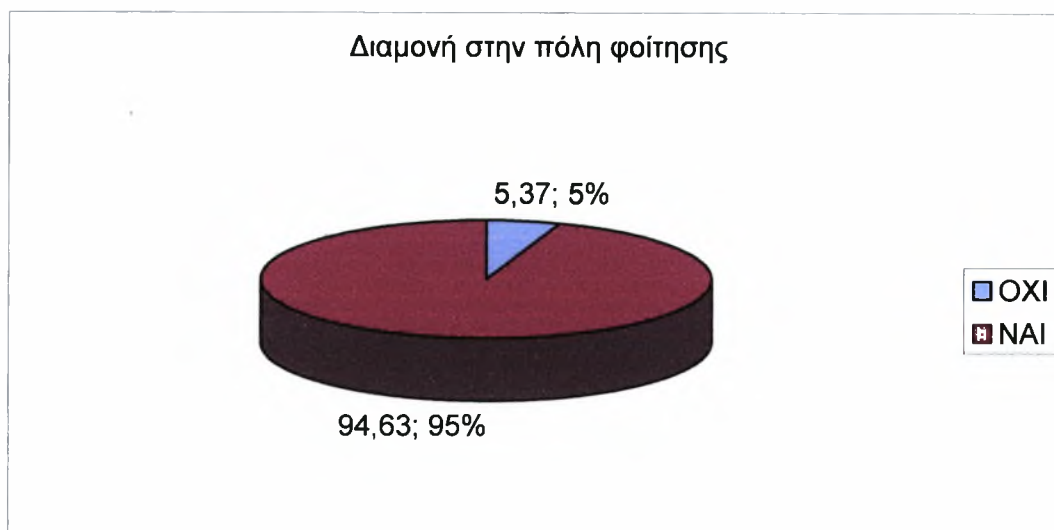
Το 94,60 % των ερωτηθέντων φοιτητών απαντά πως διαμένει στην πόλη όπου σπουδάζει, ενώ μόλις το 5,40 % απαντά αρνητικά. Από την ανάλυση προκύπτει πως στο 5,40 % ανήκουν κυρίως εκείνοι οι φοιτητές οι οποίοι διαμένουν με τις οικογένειές τους σε κοντινά μέρη από την πόλη όπου σπουδάζουν και προτιμούν να πηγαينوέρχονται. Η διαδικασία χ^2 καταδεικνύει ότι υπάρχει αρκετά σημαντική διαφοροποίηση αυτών που επιλέγουν και αυτών που δεν επιλέγουν να διαμένουν στην πόλη όπου φοιτούν μεταξύ των τεσσάρων πόλεων.

(όπου, $\chi^2 = 12,061$, $p = 0.007$)

Πίνακας

		Διαμονή στην πόλη φοίτησης	
		ΌΧΙ	ΝΑΙ
Πόλη	Βόλος	5,30	94,70
	Λάρισα	2,00	98,00
	Καρδίτσα	0,00	100,00
	Τρίκαλα	18,50	81,50
	Σύνολο	5,40	94,60

Διάγραμμα 6

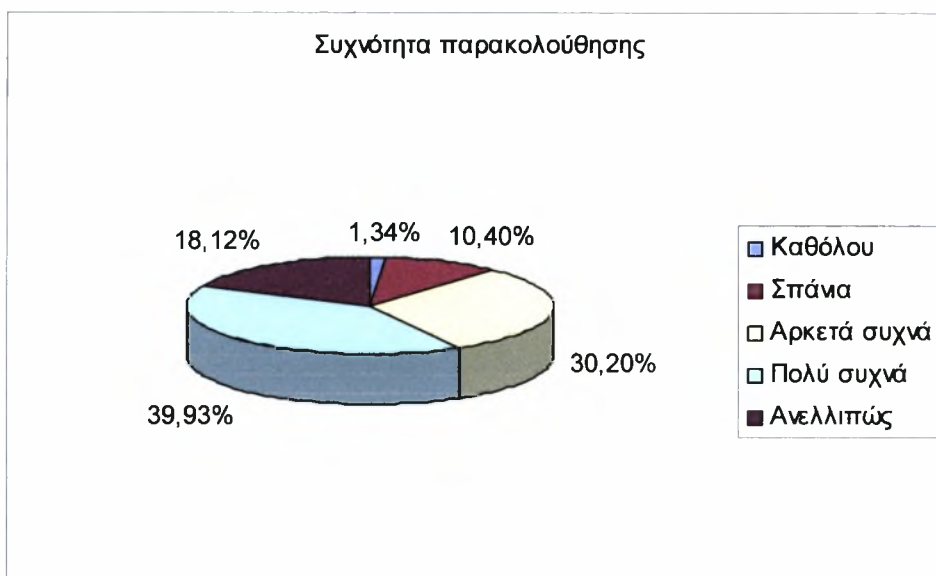
Συχνότητα Παρακολούθησης

Όσον αφορά τη συχνότητα παρακολούθησης, το 39,93 % των ερωτηθέντων φοιτητών του Π.Θ απαντά ότι παρακολουθεί πολύ συχνά, το 30,20 % αρκετά συχνά, το 18,12 % ανελλιπώς, το 10,40 % σπανίως και μόνο το 1,34 % καθόλου. Το χ^2 δείχνει ότι δεν υπάρχει συσχέτιση μεταξύ πόλης φοίτησης και συχνότητας παρακολούθησης. (όπου, $\chi^2 = 14,921$, $p = 0,246$)

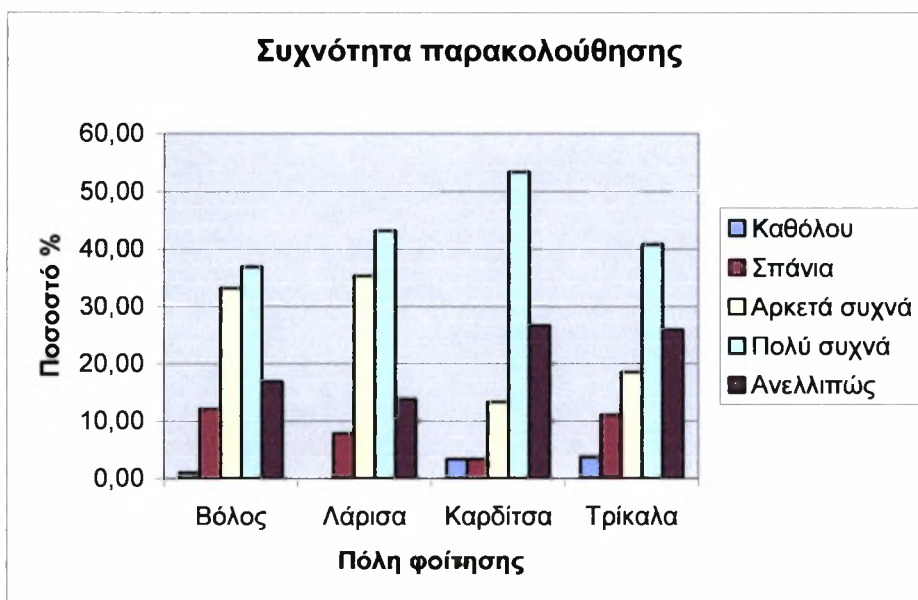
Πίνακας

		Συχνότητα Παρακολούθησης				
		Καθόλου	Σπάνια	Αρκετά συχνά	Πολύ συχνά	Ανελλιπώς
Πόλη	Βόλος	1,05	12,11	33,16	36,84	16,84
	Λάρισα	0,00	7,84	35,29	43,14	13,73
	Καρδίτσα	3,33	3,33	13,33	53,33	26,67
	Τρίκαλα	3,70	11,11	18,52	40,74	25,93
	Σύνολο	1,34	10,40	30,20	39,93	18,12

Διάγραμμα 7.α

Διάγραμμα 7.β

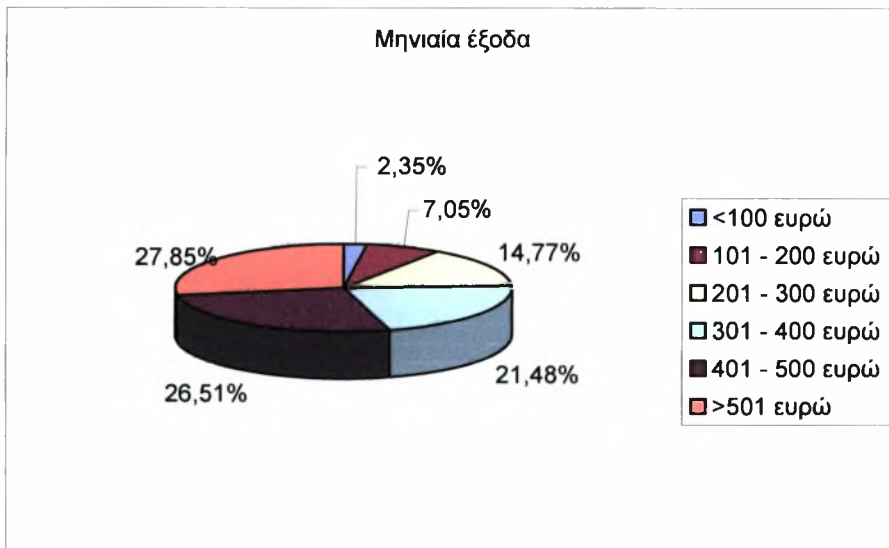
Μηνιαία Έξοδα

Σύμφωνα με το δημογραφικό στοιχείο των μηνιαίων εξόδων προκύπτει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων φοιτητών , 27,85 %, δαπανά ποσό μεγαλύτερο των 501 ευρώ μηνιαίως. Ακολουθεί η κατηγορία αυτών που δαπανούν 401-500 ευρώ με ποσοστό 26,51 %, ενώ το 21,48 % ξοδεύει το μήνα 301 έως 400 χρηματικές μονάδες. Παρατηρείται επίσης πως μόνο το 2,35% των φοιτητών ξοδεύουν λιγότερα από 100 ευρώ το μήνα και πιθανόν να είναι αυτοί που διαμένουν με τις οικογένειες τους. Η διαδικασία χ^2 δείχνει ότι δεν υπάρχει διαφοροποίηση μεταξύ της πόλης φοίτησης και των μηνιαίων εξόδων των φοιτητών.(καθώς $\chi^2 = 9,347$, $p = 0.859$), πράγμα που σημαίνει ότι το κόστος ζωής των πόλεων δεν διαφέρει από πόλη σε πόλη.

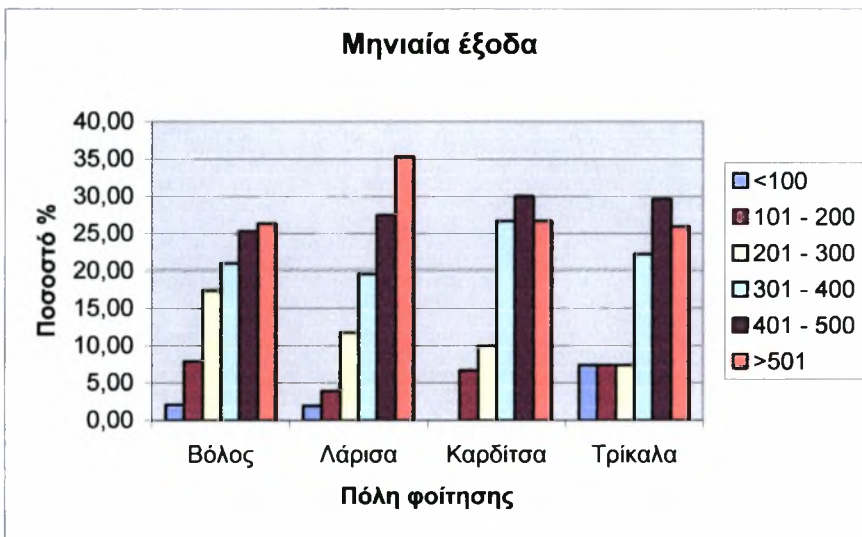
Πίνακας

		Μηνιαία Έξοδα					
		<100	101 - 200	201 - 300	301 - 400	401 - 500	> 501
Πόλη	Βόλος	2,11	7,89	17,37	21,05	25,26	26,32
	Λάρισα	1,96	3,92	11,76	19,61	27,45	35,29
	Καρδίτσα	0,00	6,67	10,00	26,67	30,00	26,67
	Τρίκαλα	7,41	7,41	7,41	22,22	29,63	25,93
	Σύνολο	2,35	7,05	14,77	21,48	26,51	27,85

Διάγραμμα 8.α

Διάγραμμα 8.β

Ενοίκιο

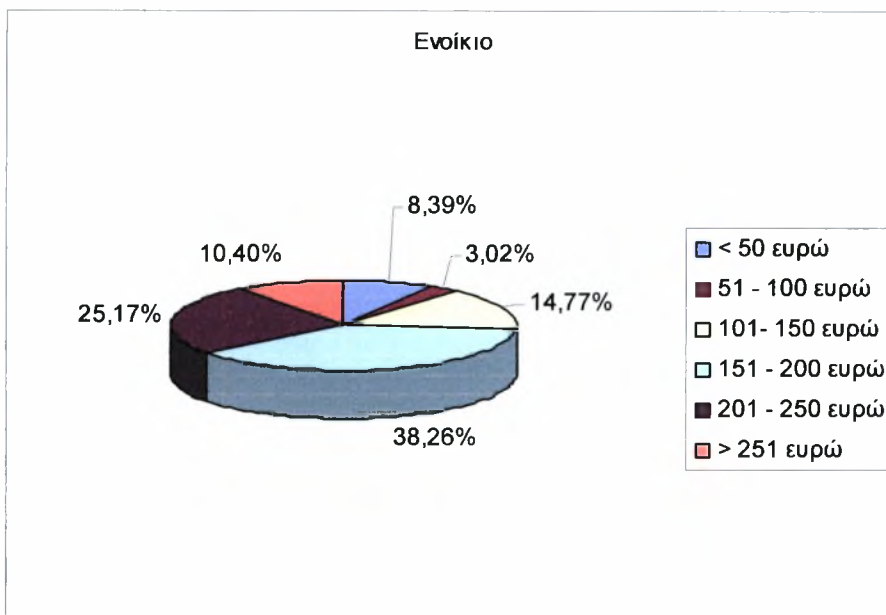
Το 38,26 % των ερωτηθέντων δηλώνει ότι δαπανά 151 έως 200 ευρώ μηνιαίως για έξοδα ενοικίου, το 25,17 % δαπανά 201-250 ευρώ, ενώ το 14,77 % του δείγματος διαθέτει ένα ποσό της τάξεως 101 με 150 χρηματικών μονάδων για τον ίδιο σκοπό. Γι' αυτούς που διαθέτουν ποσό μεγαλύτερο των 251 και μικρότερο των 50 ευρώ μηνιαίως τα ποσοστά κυμαίνονται στο 10,40 % και 8,39% αντιστοίχως, ενώ μόλις το 3,02 % των ερωτηθέντων ξοδεύει 51-100 χρηματικές μονάδες..

Με τη διαδικασία χ^2 παρατηρείται πως υπάρχει αρκετά σημαντική διαφοροποίηση των κλάσεων του ενοικίου ανάμεσα στις τέσσερις πόλεις.(καθώς, $\chi^2 = 29,474$, $p = 0.014$). Η διακύμανση των ενοικίων μεταξύ των πόλεων στις τρεις πρώτες κλίμακες είναι μικρή, ενώ όσον αφορά την κλάση των '151-200 ευρώ' οι πόλεις της Καρδίτσας και των Τρικάλων παρουσιάζουν ποσοστά της τάξεως του 60 %, υψηλότερα από αυτά του Βόλου και της Λάρισας κατά 30% περίπου. Ωστόσο το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών που σπουδάζουν στη Λάρισα (33,33%) δαπανά 201- 250 ευρώ μηνιαίως για έξοδα ενοικίου και διαφέρει σημαντικά από τα αντίστοιχα των σπουδαστών των υπολοίπων πόλεων που δαπανούν τα ίδια χρηματικά ποσά . Η υπεροχή της Λάρισας έναντι των υπολοίπων πόλεων συναντάται και στην τελευταία κλάση των ' >251 ευρώ'. Αυτή η διαφοροποίηση στις κλάσεις του ενοικίου από πόλη σε πόλη ενδεχομένως να οφείλεται στην διαφορετικού βαθμού επάρκεια υποδομών στέγασης μεταξύ των. Στον πίνακα και τα διαγράμματα που ακολουθούν δίνεται σαφή εικόνα της κατάστασης που περιγράφηκε παραπάνω.

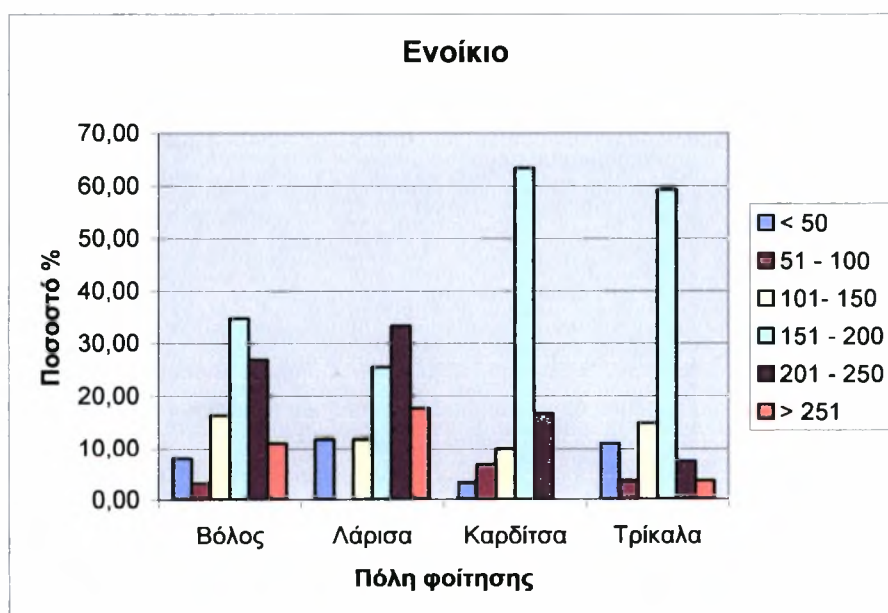
Πίνακας

		Ενοίκιο					
		< 50	51 - 100	101- 150	151 - 200	201 - 250	> 251
Πόλη	Βόλος	7,89	3,16	16,32	34,74	26,84	11,05
	Λάρισα	11,76	0,00	11,76	25,49	33,33	17,65
	Καρδίτσα	3,33	6,67	10,00	63,33	16,67	0,00
	Τρίκαλα	11,11	3,70	14,81	59,26	7,41	3,70
	Σύνολο	8,39	3,02	14,77	38,26	25,17	10,40

Διάγραμμα 9.α

Διάγραμμα 9.β

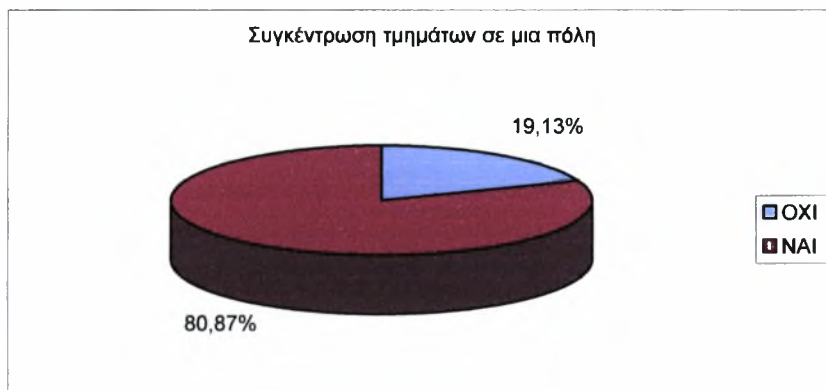
Συγκέντρωση Τμημάτων

Περίπου το 81 % των ερωτηθέντων φοιτητών απαντούν θετικά στην ερώτηση για το αν θα προτιμούσαν να είναι όλα τα τμήματα του πανεπιστημίου Θεσσαλίας συγκεντρωμένα σε μια περιοχή ή πόλη της περιφέρειας, ενώ μόλις το 19 % απαντά αρνητικά. Η διαδικασία του χ^2 δείχνει ότι τόσο οι αρνητικές όσο και οι θετικές απαντήσεις δε διαφέρουν στη συχνότητα με την οποία απαντούν οι φοιτητές των τεσσάρων πόλεων. (καθώς $\chi^2 = 5,118$, $p = 0.163$)

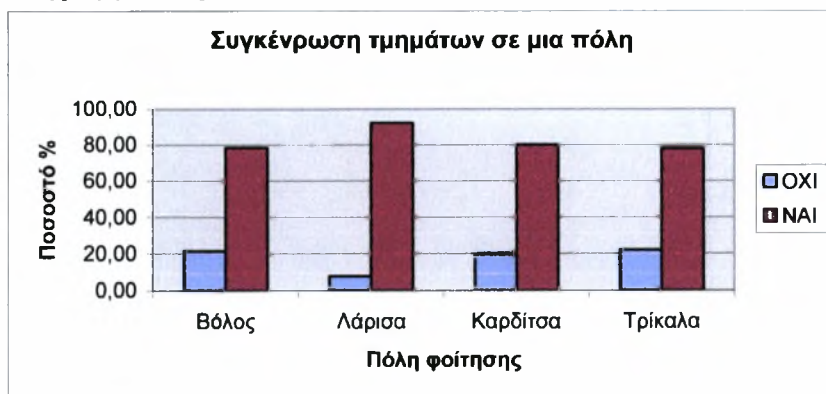
Πίνακας

		Συγκέντρωση Τμημάτων	
		ΟΧΙ	ΝΑΙ
Πόλη	Βόλος	21,60	78,40
	Λάρισα	7,80	92,20
	Καρδίτσα	20,00	80,00
	Τρίκαλα	22,20	77,00
	Σύνολο	19,10	80,90

Διάγραμμα 10.α

Διάγραμμα 10.β

Προτίμηση Πόλης

Το 57,72 % των ερωτηθέντων φοιτητών απαντούν ότι επιθυμούν τα τμήματα να είναι συγκεντρωμένα στην πόλη του Βόλου, ενώ ακολουθούν κατά σειρά προτίμησης η πόλη της Λάρισας, των Τρικάλων και της Καρδίτσας με ποσοστά 19,80 %, 2,35 % και 1,01 % αντιστοίχως. Η διαδικασία του χ^2 μας δείχνει ότι υπάρχει μεγάλη συσχέτιση μεταξύ της πόλης φοίτησης και της πόλης όπου προτιμούν να είναι συγκεντρωμένα τα τμήματα του Π.Θ. Είναι εύκολο να διαπιστώσει κανείς πως οι φοιτητές του Βόλου, της Καρδίτσας και των Τρικάλων στην πλειονότητά τους προτιμούν να είναι συγκεντρωμένα τα τμήματα στην πόλη του Βόλου, παρουσιάζοντας βέβαια μεγάλη διαφοροποίηση στα ποσοστά, ενώ οι φοιτητές της Λάρισας επιλέγουν την Λάρισα ως τόπο συγκέντρωσης των τμημάτων του Π.Θ. (όπου, $\chi^2 = 53,862$, $p = 0,000$)

Πίνακας

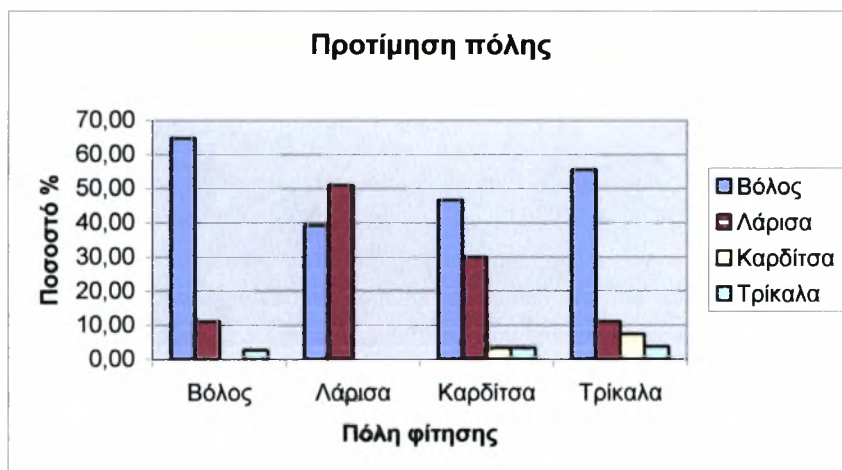
		Προτίμηση Πόλης			
		Βόλος	Λάρισα	Καρδίτσα	Τρίκαλα
Πόλη	Βόλος	64,74	11,05	0,00	2,63
	Λάρισα	39,22	50,98	0,00	0,00
	Καρδίτσα	46,67	30,00	3,33	3,33
	Τρίκαλα	55,56	11,11	7,41	3,70
Σύνολο		57,72	19,80	1,01	2,35

Missing=19,1%

Διάγραμμα 11.α

Διάγραμμα 11.β

Επίπεδο διδασκαλίας διδασκόντων

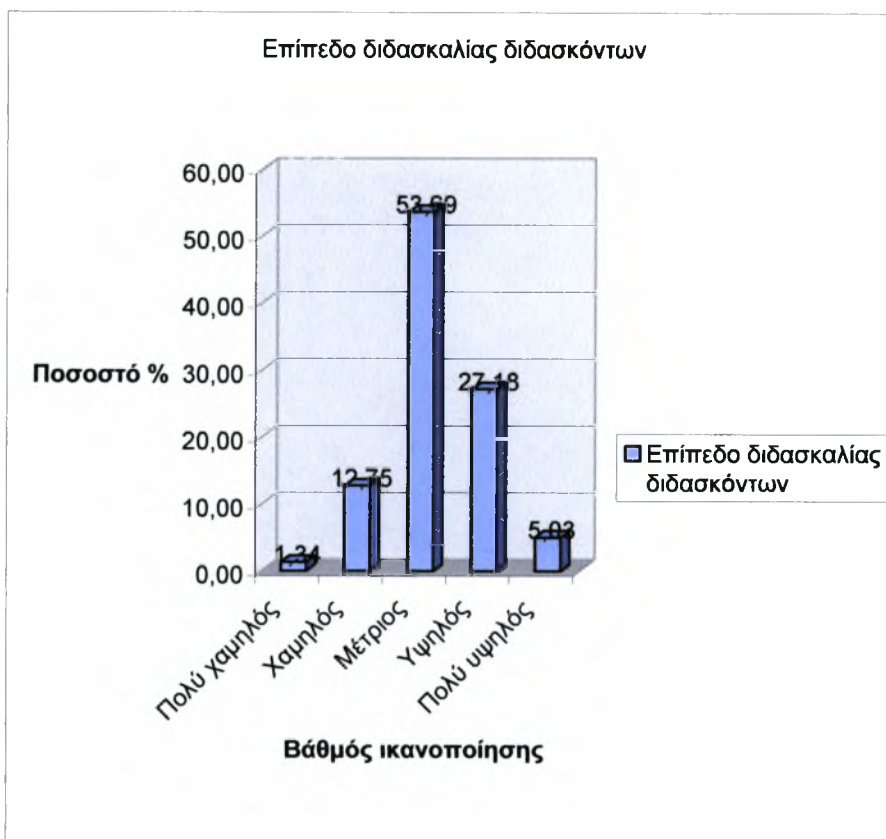
Το 53,7 % των ερωτηθέντων φοιτητών αξιολογεί ως μέτριο το επίπεδο διδασκαλίας των διδασκόντων του πανεπιστημίου, το 27,2 % ως υψηλό και το 12,8 % ως χαμηλό ,ενώ πολύ υψηλό βαθμό ικανοποίησης από το παρεχόμενο επίπεδο διδασκαλίας δηλώνει ότι έχει μόλις το 5 % του δείγματος. Τέλος μόνο το 1,3 % δεν είναι καθόλου ικανοποιημένο από την συγκεκριμένη παρεχόμενη υπηρεσία.

Όπως βλέπουμε και στον πίνακα που ακολουθεί, η διαδικασία χ^2 αποδεικνύει πως τόσο οι φοιτητές του Βόλου όσο και των άλλων πόλεων δεν διαφοροποιούνται ως προς την αξιολόγηση του επιπέδου διδασκαλίας καθώς ο συντελεστής χ^2 είναι ίσος με $0.513 > 0,05$.

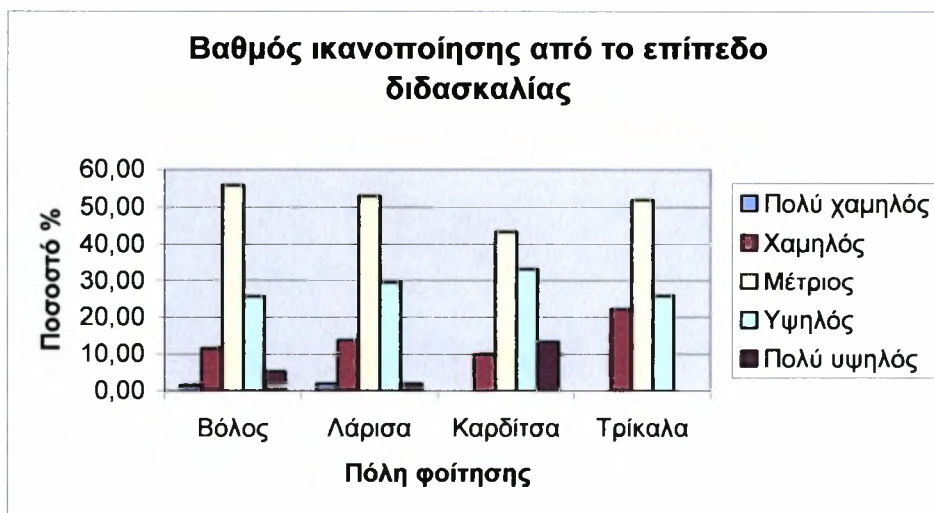
Πίνακας

		Διδασκαλία Διδασκόντων				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	1,58	11,58	55,79	25,79	5,26
	Λάρισα	1,96	13,73	52,94	29,41	1,96
	Καρδίτσα	0,00	10,00	43,33	33,33	13,33
	Τρίκαλα	0,00	22,22	51,85	25,93	0,00
	Σύνολο	1,30	12,80	53,70	27,20	5,00

Διάγραμμα 12.α

Διάγραμμα 12.β

Επίπεδο κατάρτισης διδασκόντων

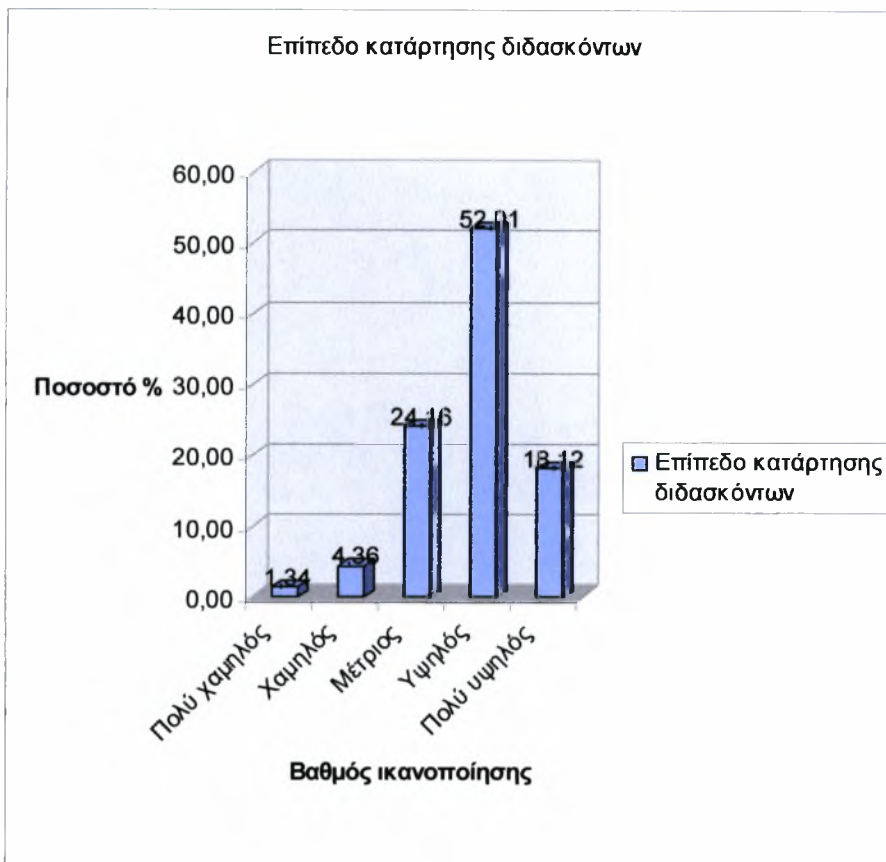
Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του παρακάτω πίνακα το 52 % των ερωτηθέντων αξιολογεί ως υψηλό το επίπεδο κατάρτισης των καθηγητών, περίπου το 25 % χαρακτηρίζει το επίπεδο ως μέτριο, ενώ το 20 % δηλώνει ότι είναι πολύ ικανοποιημένο και μόλις το 1,34 % του συνολικού δείγματος φαίνεται να μην είναι καθόλου ικανοποιημένο

Το χ^2 δείχνει ότι υπάρχει αρκετά σημαντική διαφοροποίηση στον βαθμό με τον οποίο αξιολογούν οι ερωτηθέντες φοιτητές στις τέσσερις πόλεις τη συγκεκριμένη παροχή υπηρεσίας καθώς ο συντελεστής χ^2 ισούται με $0.002 < 0,01 < 0,05$. Είναι ενδιαφέρον να παρατηρήσει κανείς ότι οι φοιτητές των Τρικάλων παρουσιάζουν μεγάλη διαφοροποίηση όσον αφορά στην κλίμακα του μετρίου βαθμού ικανοποίησης σε σχέση με τους υπολοίπους καθώς το ποσοστό τους αγγίζει το 52 % ,ενώ παράλληλα απουσιάζουν εντελώς από την κλίμακα της πολλή υψηλής ικανοποίησης. Ο πίνακας και τα διαγράμματα που ακολουθούν μας δίνουν μια πιο σαφή εικόνα του βαθμού ικανοποίησης

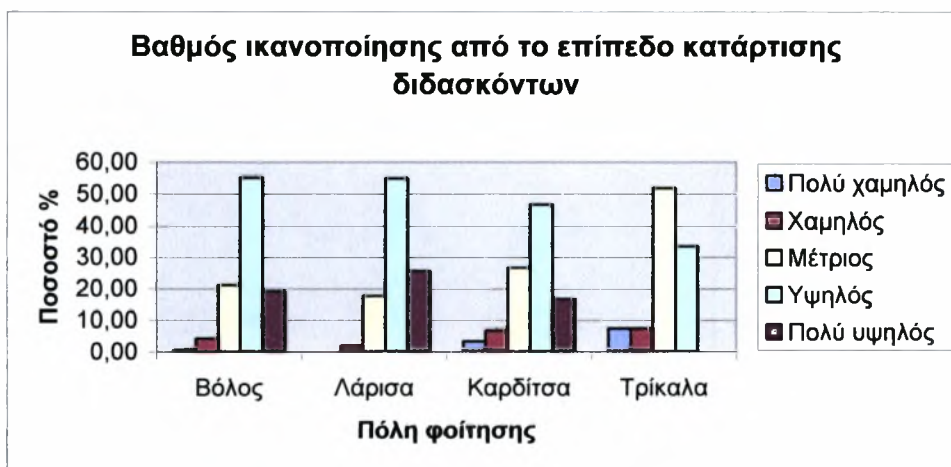
Πίνακας

		Κατάρτιση διδασκόντων				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	0,53	4,21	21,58	54,74	18,95
	Λάρισα	0,00	1,96	17,65	54,90	25,49
	Καρδίτσα	3,33	6,67	26,67	46,67	16,67
	Τρίκαλα	7,41	7,41	51,85	33,33	0,00
	Σύνολο	1,34	4,36	24,16	52,01	18,12

Διάγραμμα 13.α

Διάγραμμα 13.β

Επίπεδο διάθεσης συνεργασίας διδασκόντων

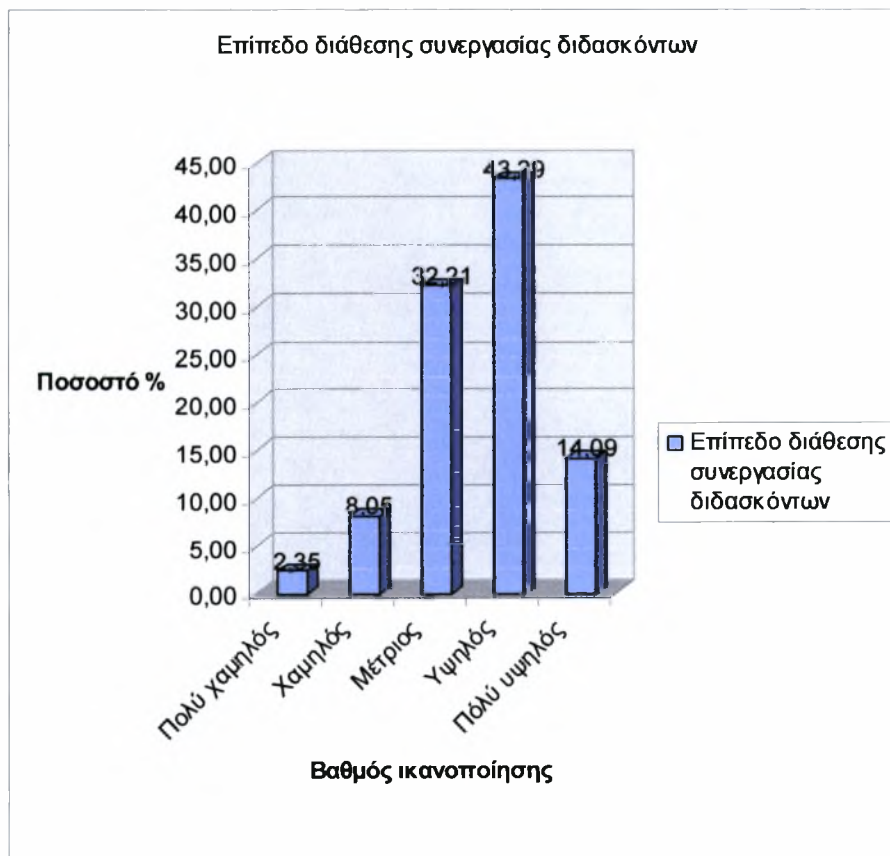
Το 43,29 % χαρακτηρίζει υψηλό το επίπεδο διάθεσης συνεργασίας των διδασκόντων, το 32,21 % ως μέτριο και το 14,09 % ως πολύ χαμηλό ενώ ως χαμηλό και πολύ χαμηλό το 8,05 % και το 2,35 % αντίστοιχα.

Η διαδικασία χ^2 μας δείχνει ότι υπάρχει οριακή συσχέτιση ανάμεσα στον βαθμό ικανοποίησης από το επίπεδο διάθεσης συνεργασίας των διδασκόντων και την πόλη φοίτησης. ($\chi^2 = 20,708$, $p = 0.055$)

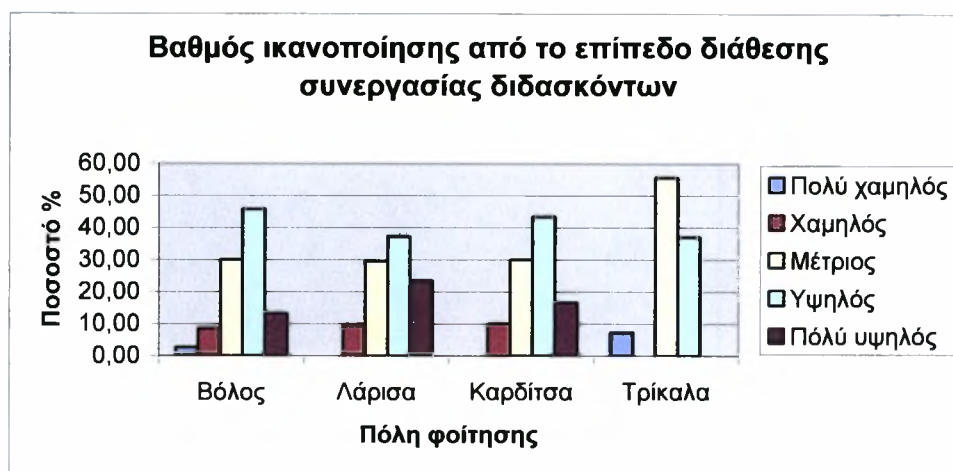
Πίνακας

		Διάθεση συνεργασίας διδασκόντων				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	2,63	8,42	30,00	45,79	13,16
	Λάρισα	0,00	9,80	29,41	37,25	23,53
	Καρδίτσα	0,00	10,00	30,00	43,33	16,67
	Τρίκαλα	7,40	0,00	55,55	37,03	0,00
	Σύνολο	2,35	8,05	32,21	43,29	14,09

Διάγραμμα 14.α

Διάγραμμα 14.α

Ποιότητα συγγραμμάτων

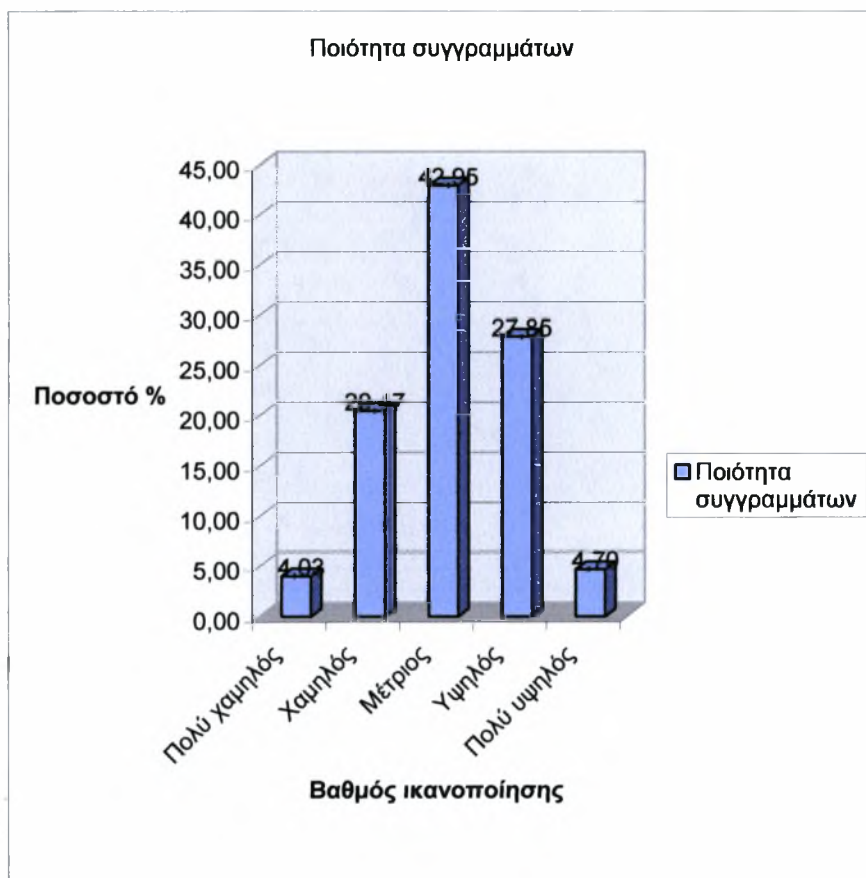
Περίπου το 43% θεωρεί πως η ποιότητα των παρεχομένων συγγραμμάτων είναι μέτρια, ενώ ως υψηλή και πολλή υψηλή τη χαρακτηρίζουν το 27,85 % και το 4,70 % αντίστοιχα. Το 20,47 % αξιολογεί τη συγκεκριμένη παροχή ως χαμηλού επιπέδου και το 4,03 ως πολύ χαμηλού.

Από τη διαδικασία χ^2 φαίνεται ότι υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της ποιότητας συγγραμμάτων και της πόλης φοίτησης, υπάρχει δηλαδή διαφοροποίηση στον βαθμό ικανοποίησης όσον αφορά την ποιότητα συγγραμμάτων από πόλη σε πόλη. Χαρακτηριστική είναι η εμφάνιση εξαιρετικά αυξημένων ποσοστών των πόλεων των Τρικάλων(14,81 %) και της Καρδίτσας (10%) σε σχέση με του Βόλου και της Λάρισας όσον αφορά την κλίμακα του πολύ χαμηλού βαθμού ικανοποίησης καθώς και η πλήρη απουσία των πόλεων αυτών από τη βαθμίδα της πολλή υψηλής ικανοποίησης. Όσον αφορά τις υπόλοιπες κλάσεις (χαμηλή, μέτρια και υψηλή) η ποσοστιαία διαβάθμιση μεταξύ των πόλεων παρουσιάζει μικρές διαφοροποιήσεις. Ενώ καλό θα ήταν να μην παραληφθεί το γεγονός ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών της Λάρισας (41,15 %) παρουσιάζει υψηλή ικανοποίηση όσον αφορά την ποιότητα των συγγραμμάτων και μάλιστα η ικανοποίησή τους ξεπερνά κατά 12 ποσοστιαίες μονάδες τον συνολικό μέσο όρο γι' αυτή την κλάση. ($\chi^2 = 20,708$, $p = 0.165$)

Πίνακας

		Ποιότητα συγγραμμάτων				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	2,63	20,53	46,32	25,26	5,26
	Λάρισα	0,00	19,61	31,37	41,18	7,84
	Καρδίτσα	10,00	20,00	40,00	30,00	0,00
	Τρίκαλα	14,81	22,22	44,44	18,52	0,00
	Σύνολο	4,03	20,47	42,95	27,85	4,70

Διάγραμμα 15.α

Διάγραμμα 15.β

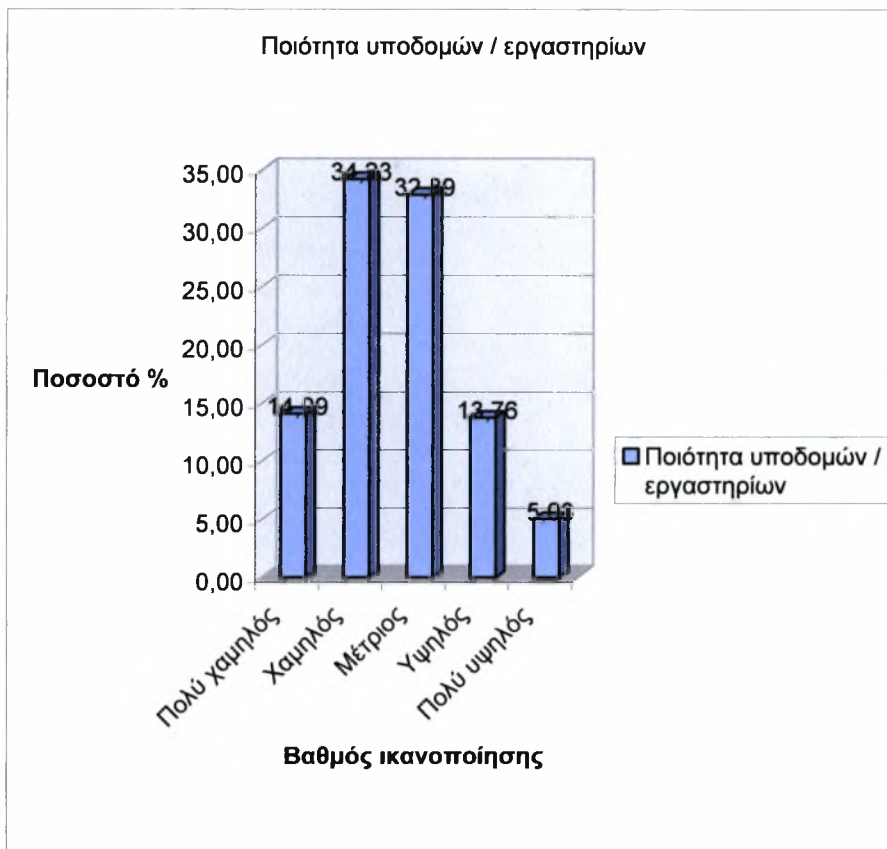
Ποιότητα εργαστηρίων / υποδομών

Το 34,23 % του συνόλου του δείγματος αξιολογεί την ποιότητα των υποδομών του πανεπιστημίου Θεσσαλίας ως χαμηλή, ακολουθεί το 32,89 % το οποίο τη χαρακτηρίζει μέτρια και το 14,09 % πολλή χαμηλή, ενώ μόλις το 13,76 % και το 5,03 % δηλώνουν πολύ ικανοποιημένοι από αυτή χαρακτηρίζοντας την ως υψηλή και πολλή υψηλή αντίστοιχα. Η διαδικασία χ^2 υποδεικνύει πως δεν υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της ποιότητας των παρεχομένων υποδομών και των πόλεων φοίτησης ,πράγμα που σημαίνει πως δεν υπάρχει διαφοροποίηση στον βαθμό ικανοποίησης με τον οποίο αξιολογούν τη συγκεκριμένη παροχή από πόλη σε πόλη. ($\chi^2 = 16,630, p = 0.164$)

Πίνακας

		Ποιότητα υποδομών / εργαστηρίων				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	13,68	31,05	32,63	15,26	7,37
	Λάρισα	21,57	39,22	27,45	11,76	0,00
	Καρδίτσα	3,33	50,00	36,67	6,67	3,33
	Τρίκαλα	14,81	29,63	40,74	14,81	0,00
	Σύνολο	14,09	34,23	32,89	13,76	5,03

Διάγραμμα 16.α

Διάγραμμα 16.β

Επίπεδο οργάνωσης προγράμματος σπουδών

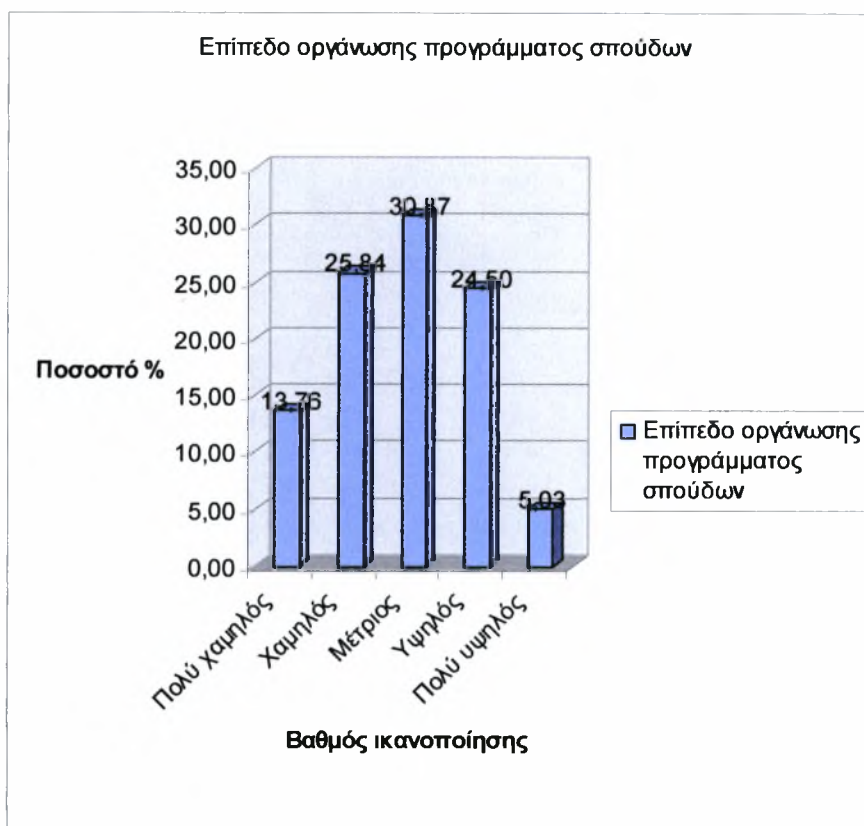
Το 30,87 % κρίνει μέτριο το επίπεδο οργάνωσης προγράμματος σπουδών, ακολουθεί το 25,84 % που το χαρακτηρίζει χαμηλό και το 24,50 % που το βρίσκει υψηλό .Πολύ χαμηλός βαθμός ικανοποίησης προσδίδεται από το 14 % περίπου ποσοστό των ερωτηθέντων, ενώ μόλις το 5,03 % του δείγματος προσδίδει πολύ υψηλό βαθμό ικανοποίησης στην παρεχόμενη υπηρεσία.

Από τη διαδικασία χ^2 γίνεται φανερό πώς υπάρχει συσχέτιση μεταξύ του επιπέδου οργάνωσης προγράμματος σπουδών και της πόλης φοίτησης, πράγμα που σημαίνει ότι υπάρχει διαφοροποίηση όσον αφορά το βαθμό ικανοποίησης από την παρεχόμενη υπηρεσία από πόλη σε πόλη.(καθώς, $\chi^2 = 25,464$, $p = 0,013$)

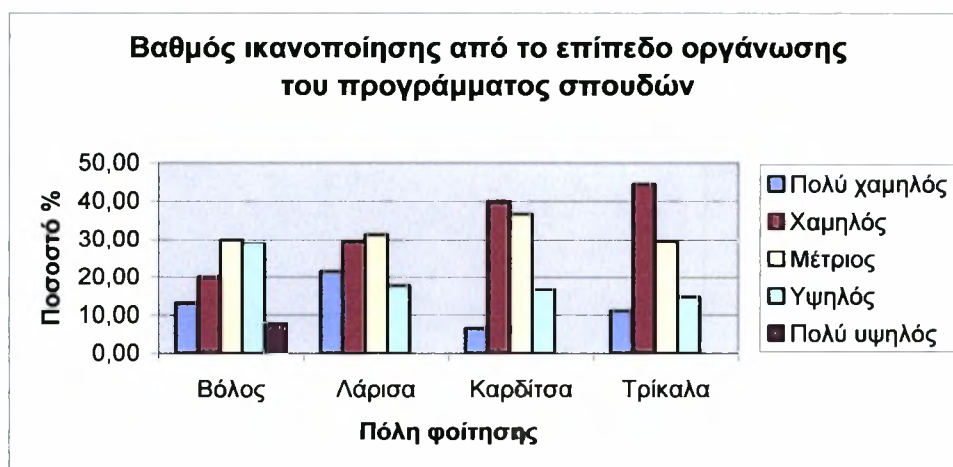
Πίνακας

		Οργάνωση προγράμματος σπουδών				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	13,16	20,00	30,00	28,95	7,89
	Λάρισα	21,57	29,41	31,37	17,65	0,00
	Καρδίτσα	6,67	40,00	36,67	16,67	0,00
	Τρίκαλα	11,11	44,44	29,63	14,81	0,00
	Σύνολο	13,76	25,84	30,87	24,50	5,03

Διάγραμμα 17.α

Διάγραμμα 17.α

Δυνατότητα συνέχισης σπουδών

Το 31,54 % των φοιτητών του δείγματος αξιολογεί μέτρια την δυνατότητα που του παρέχει το πανεπιστήμιο όσον αφορά τη δυνατότητα συνέχισης σπουδών. Το 24,83 % τη χαρακτηρίζει χαμηλή και το 23,83 % υψηλή. Μόλις το 11,07 % του δείγματος αποδίδει πολύ υψηλό βαθμό ικανοποίησης στη δυνατότητα συνέχισης σπουδών ενώ ακολουθεί ένα ποσοστό της τάξεως του 8,72 % το οποίο δηλώνει καθόλου ικανοποιημένο από τη συγκεκριμένη δυνατότητα.

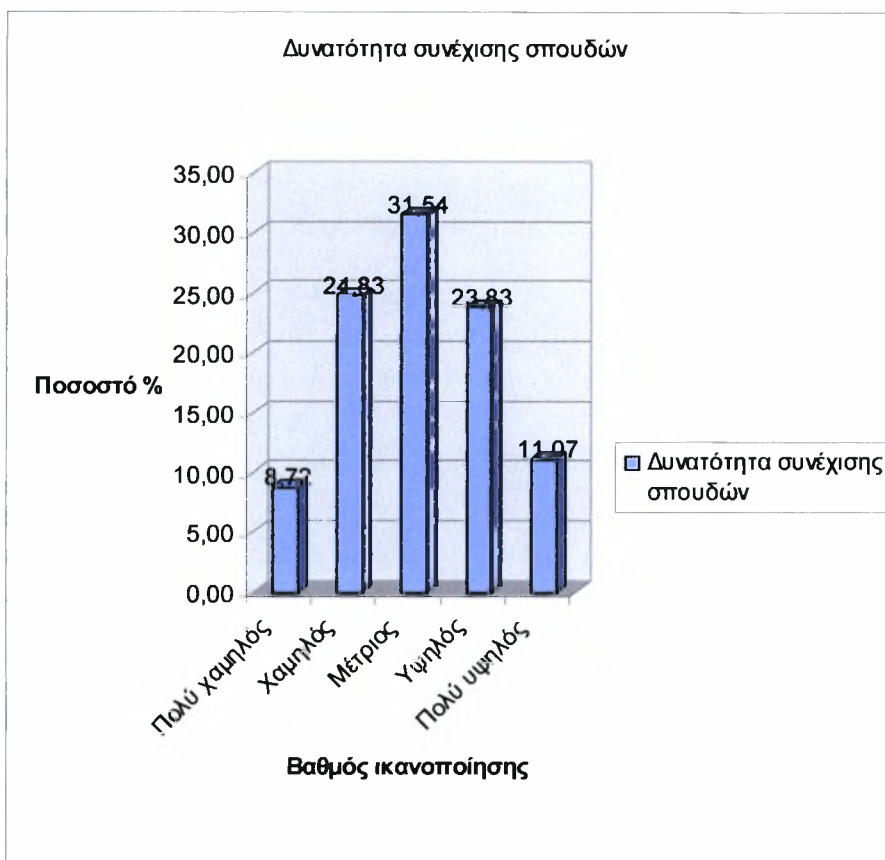
Η διαδικασία χ^2 δείχνει πως υπάρχει διαφοροποίηση όσον αφορά το βαθμό ικανοποίησης γι' αυτή τη δυνατότητα από πόλη σε πόλη. Χαρακτηριστικά, υψηλή παρουσιάζεται η δυσαρέσκεια των φοιτητών των Τρικάλων οι οποίοι, σε ποσοστό 48 % δηλώνουν χαμηλή ικανοποίηση από την παρεχόμενη δυνατότητα. Όσον αφορά τη συγκεκριμένη κλίμακα(χαμηλός βαθμός ικανοποίησης), η διαφοροποίηση της απάντησης των φοιτητών των Τρικάλων σε σχέση με τους φοιτητές των υπολοίπων πόλεων αγγίζει κατά μέσο όρο το 24 %. Ενώ σημαντική παρουσιάζεται η διαφοροποίηση στο βαθμό ικανοποίησης μεταξύ των πόλεων και για τις υπόλοιπες κλάσεις. Στον πίνακα και τα διαγράμματα που ακολουθούν παρέχεται μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα των προαναφερθέντων. ($\chi^2 = 25,100$, $p = 0.000$)

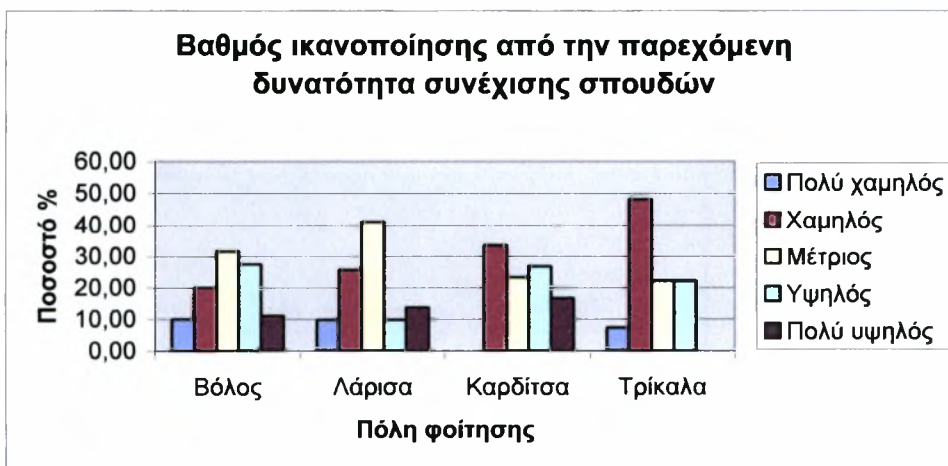
Πίνακας

		Δυνατότητα συνέχισης σπουδών				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	10,00	20,00	31,58	27,37	11,05
	Λάρισα	9,80	25,49	41,18	9,80	13,73
	Καρδίτσα	0,00	33,33	23,33	26,67	16,67
	Τρίκαλα	7,41	48,15	22,22	22,22	0,00
	Σύνολο	8,72	24,83	31,54	23,83	11,07

Διάγραμμα 18.α

Διάγραμμα 18.β

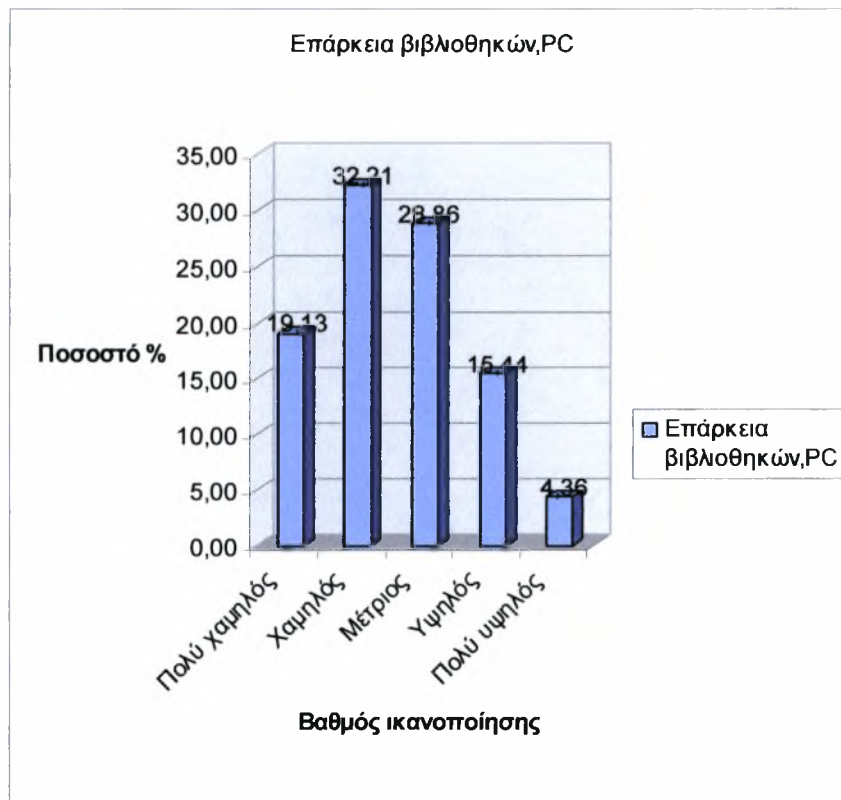
Επάρκεια βιβλιοθηκών , Η/Υ

Το 32,21 % του πληθυσμού χαρακτηρίζει ως χαμηλή την επάρκεια βιβλιοθηκών και ηλεκτρονικών υπολογιστών του πανεπιστημίου Θεσσαλίας και το 28,86 % ως μέτρια. Πολλή χαμηλή χαρακτηρίζεται από ένα μεγάλο ποσοστό των ερωτηθέντων το οποίο αγγίζει σχεδόν το 20 % του συνολικού δείγματος, ενώ ως υψηλό και πολύ υψηλό αξιολογείται από το 15,44 % και 4,36 % αντίστοιχα. Από τη διαδικασία χ^2 φαίνεται να μην υπάρχει διαφοροποίηση στο βαθμό ικανοποίησης όσον αφορά την επάρκεια βιβλιοθηκών και Η/Υ από πόλη σε πόλη. ($\chi^2 = 16,606$, $p = 0,165$)

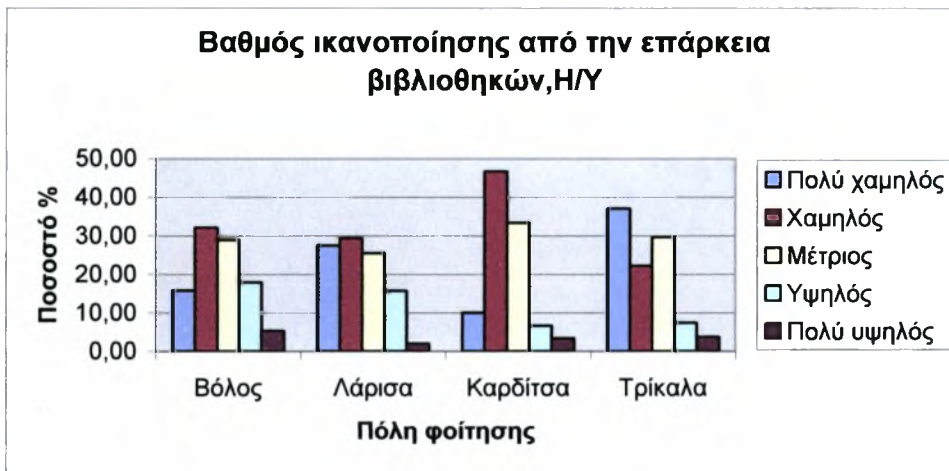
Πίνακας

		Επάρκεια βιβλιοθηκών, Η/Υ				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	15,79	32,11	28,95	17,89	5,26
	Λάρισα	27,45	29,41	25,49	15,69	1,96
	Καρδίτσα	10,00	46,67	33,33	6,67	3,33
	Τρίκαλα	37,04	22,22	29,63	7,41	3,70
	Σύνολο	19,13	32,21	28,86	15,44	4,36

Διάγραμμα 19.α

Διάγραμμα 19.β

Επάρκεια και ποιότητα χώρων ψυχαγωγίας Π.Θ

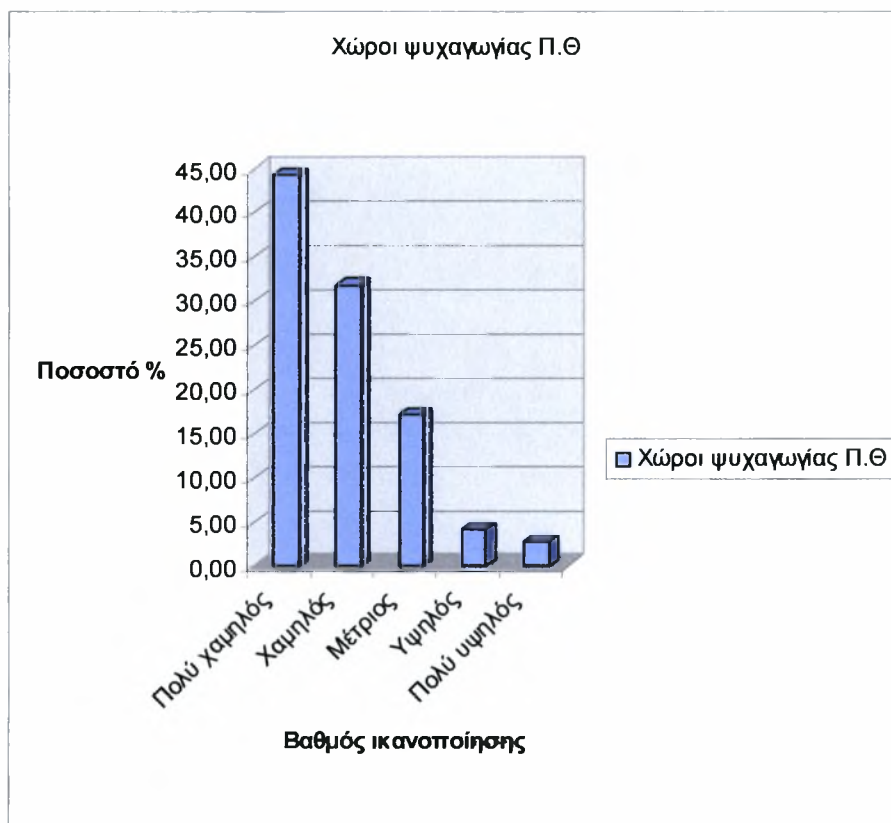
Το 44,30 % του δείγματος δεν είναι καθόλου ικανοποιημένο από την ποιότητα και επάρκεια των χώρων ψυχαγωγίας του πανεπιστημίου. Ακολουθεί το 31,88 % το οποίο αξιολογεί τη συγκεκριμένη παροχή ως χαμηλή και το 17,11 % ως μέτρια. Μόλις το 4,03 % και το 2,68 % των ερωτηθέντων τη χαρακτηρίζει υψηλή και πολλή υψηλή αντίστοιχα.

Η διαδικασία χ^2 φανερώνει συσχέτιση ανάμεσα στον βαθμό ικανοποίησης από τους χώρους ψυχαγωγίας και στην πόλη φοίτησης, πράγμα που σημαίνει ότι υπάρχει διαφοροποίηση στη διαβάθμιση της ικανοποίησης από πόλη σε πόλη. ($\chi^2=30,484$, $p=0,020$) Από τα αυξημένα ποσοστά, όσον αφορά την κλάση της πολλή χαμηλής ικανοποίησης ξεχωρίζουν αυτά της Λάρισας και της Καρδίτσας αγγίζοντας το 70,59 % και 63,33 % αντίστοιχα και παρουσιάζοντας διαφοροποίηση της τάξεως του 25 % περίπου από τα ποσοστά της πόλης του Βόλου και των Τρικάλων. Ωστόσο, δεν είναι δύσκολο να παρατηρήσει κανείς πώς τόσο ο Βόλος όσο και τα Τρίκαλα διατηρούν υψηλά ποσοστά δυσαρέσκειας (από τους παρεχόμενους χώρους ψυχαγωγίας) τόσο στην κλάση της πολλή χαμηλής (35,26 % και 37,04 %) όσο και της χαμηλής διαφοροποίησης (36,32 % και 40,74%). Στις υπόλοιπες κλάσεις η παρατηρηθείσα διαφοροποίηση μεταξύ των πόλεων είναι αρκετά μικρή.

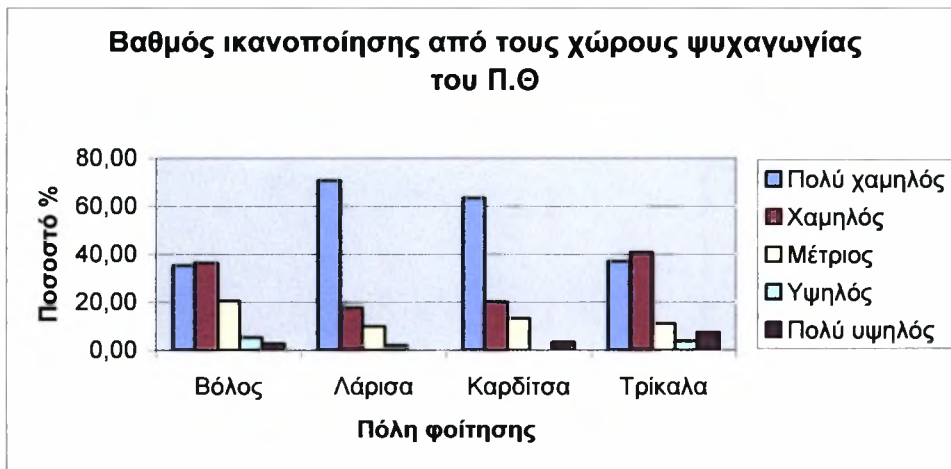
Πίνακας

		Επάρκεια & ποιότητα χώρων ψυχαγωγίας εντός πανεπιστημίου				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	35,26	36,32	20,53	5,26	2,63
	Λάρισα	70,59	17,65	9,80	1,96	0,00
	Καρδίτσα	63,33	20,00	13,33	3,33	0,00
	Τρίκαλα	37,04	40,74	11,11	3,70	7,41
	Σύνολο	44,30	31,88	17,11	4,03	2,68

Διάγραμμα 20.α

Διάγραμμα 20.β

Δυνατότητα ανάπτυξης επιμέρους δραστηριοτήτων στα πλαίσια του Π.Θ

Το 38,59 % δεν είναι ικανοποιημένο από τη δυνατότητα ανάπτυξης των επιμέρους δραστηριοτήτων στα πλαίσια του Π.Θ καθώς ο βαθμός ικανοποίησης που της προσδίδει είναι χαμηλός, το 25,84 % δηλώνει πως δεν είναι καθόλου ικανοποιημένο, ενώ η ικανοποίηση του 24,83 % του δείγματος φτάνει σε μέτρια επίπεδα.

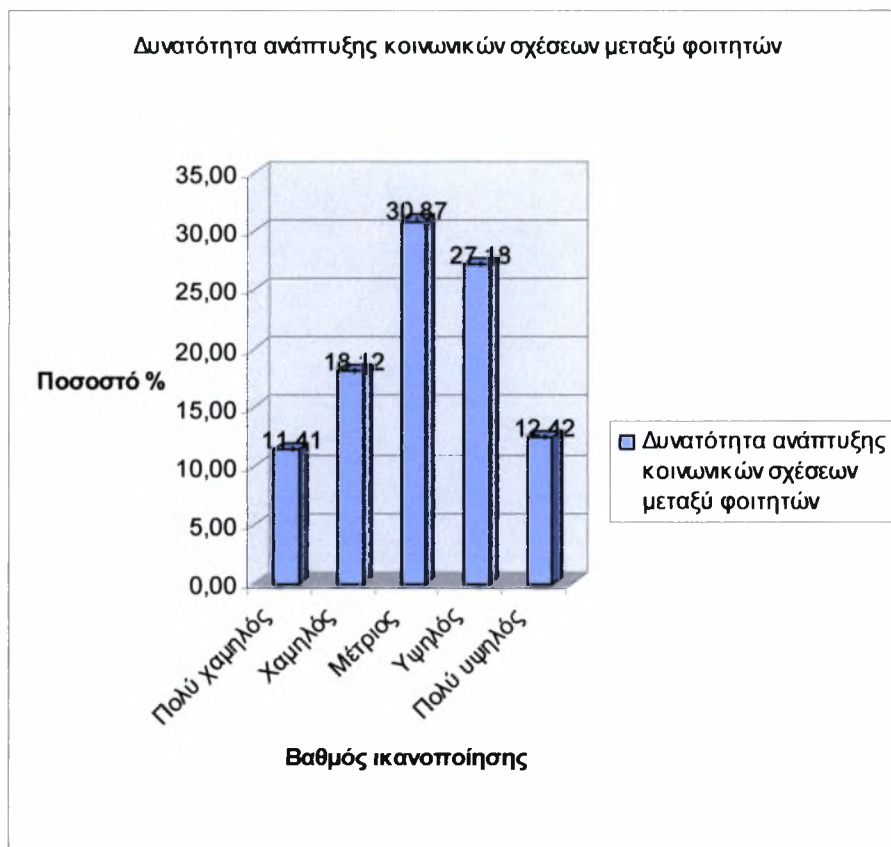
Η διαδικασία χ^2 δείχνει ότι υπάρχει μεγάλη διαφοροποίηση στο βαθμό ικανοποίησης όσον αφορά τη δυνατότητα ανάπτυξης επιμέρους δραστηριοτήτων στα πλαίσια του πανεπιστημιακού ιδρύματος από πόλη σε πόλη. ($\chi^2 = 52,160$, $p = 0.000$)

Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Λάρισας όπου η ικανοποίηση των φοιτητών σε χαμηλά επίπεδα αγγίζει το 60,78 %. Η διαφοροποίηση ανάμεσα στην πόλη της Λάρισας και των υπολοίπων, όσον αφορά την κλάση της πολλή χαμηλής ικανοποίησης, ξεπερνά το 30%. Ενώ σημαντική διαφοροποίηση παρατηρείται και στην κλάση της χαμηλής ικανοποίησης όπου η πόλη του Βόλου έρχεται πρώτη με ποσοστό 43,68 %. Αρκετά σημαντικές εξακολουθούν να είναι οι διαφοροποιήσεις και στις υπόλοιπες κλάσεις.

Πίνακας

		Δυνατότητα ανάπτυξης επιμέρους δραστηριοτήτων εντός παν/μιου				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	16,32	43,68	26,32	11,58	2,11
	Λάρισα	60,78	29,41	7,84	1,96	0,00
	Καρδίτσα	33,33	23,33	36,67	3,33	3,33
	Τρίκαλα	18,52	37,04	33,33	11,11	0,00
	Σύνολο	25,84	38,59	24,83	9,06	1,68

Διάγραμμα 21.α

Διάγραμμα 21.β

Δυνατότητα ανάπτυξης κοινωνικών σχέσεων μεταξύ των φοιτητών στα πλαίσια του Π.Θ

Το 31,87 % των ερωτηθέντων αξιολογεί ως μέτρια τη δυνατότητα ανάπτυξης κοινωνικών σχέσεων μεταξύ των φοιτητών που δίδεται στα πλαίσια του πανεπιστημίου, ενώ το 27,18 % πιστεύει πως η παρεχόμενη δυνατότητα για επικοινωνία καθίσταται σε υψηλά επίπεδα. Ακολουθεί ένα 18,12 % το οποίο χαρακτηρίζει τη δυνατότητα ανάπτυξης χαμηλή και ένα 12,42 % που τη χαρακτηρίζει πολύ υψηλή ενώ τέλος ένα ποσοστό της τάξεως του 11,41 % δηλώνει καθόλου ικανοποιημένο.

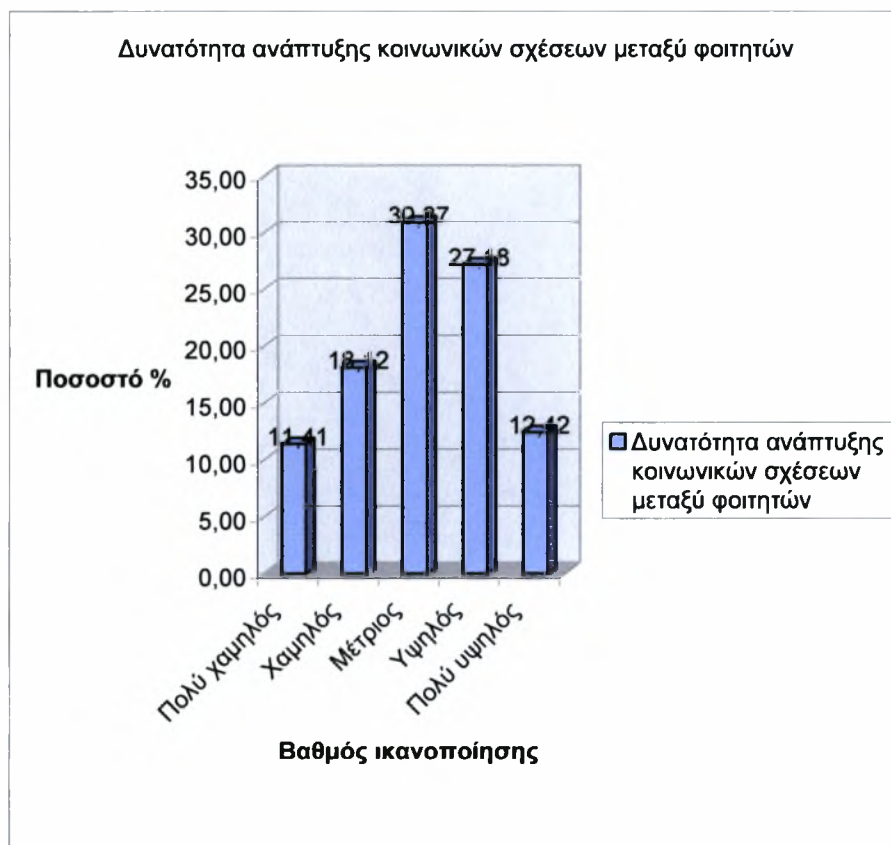
Με τη διαδικασία χ^2 προκύπτει ότι υπάρχει αρκετά σημαντική διαφοροποίηση στη διαβάθμιση της ικανοποίησης από πόλη σε πόλη. ($\chi^2 = 28,774$, $p = 0,004$)

Όσον αφορά την κλάση της χαμηλής ικανοποίησης, το ποσοστό των φοιτητών της Καρδίτσας (26,67 %) παρουσιάζει αρκετά σημαντική διαφοροποίηση από αυτά των υπολοίπων πόλεων. Σημαντική διαφοροποίηση είναι και αυτή των φοιτητών της Λάρισας αναφορικά με την κλάση της πολλή υψηλής ικανοποίησης. Ενώ αναφορικά με την κλάση της υψηλής ικανοποίησης, το ποσοστό των φοιτητών που σπουδάζει στα Τρίκαλα (44,44 %) φαίνεται να διαφοροποιείται σε αρκετά μεγάλο βαθμό από τις υπόλοιπες.

Πίνακας

		Δυνατότητα ανάπτυξης κοινωνικών σχέσεων μεταξύ φοιτητών				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	11,58	17,37	32,63	30,00	8,42
	Λάρισα	15,69	15,69	27,45	11,76	29,41
	Καρδίτσα	6,67	26,67	30,00	20,00	16,67
	Τρίκαλα	7,41	18,52	25,93	44,44	3,70
	Σύνολο	11,41	18,12	30,87	27,18	12,42

Διάγραμμα 22.α

Διάγραμμα 22.β

Δυνατότητα ενεργούς συμμετοχής των φοιτητών στα πλαίσια του Π.Θ

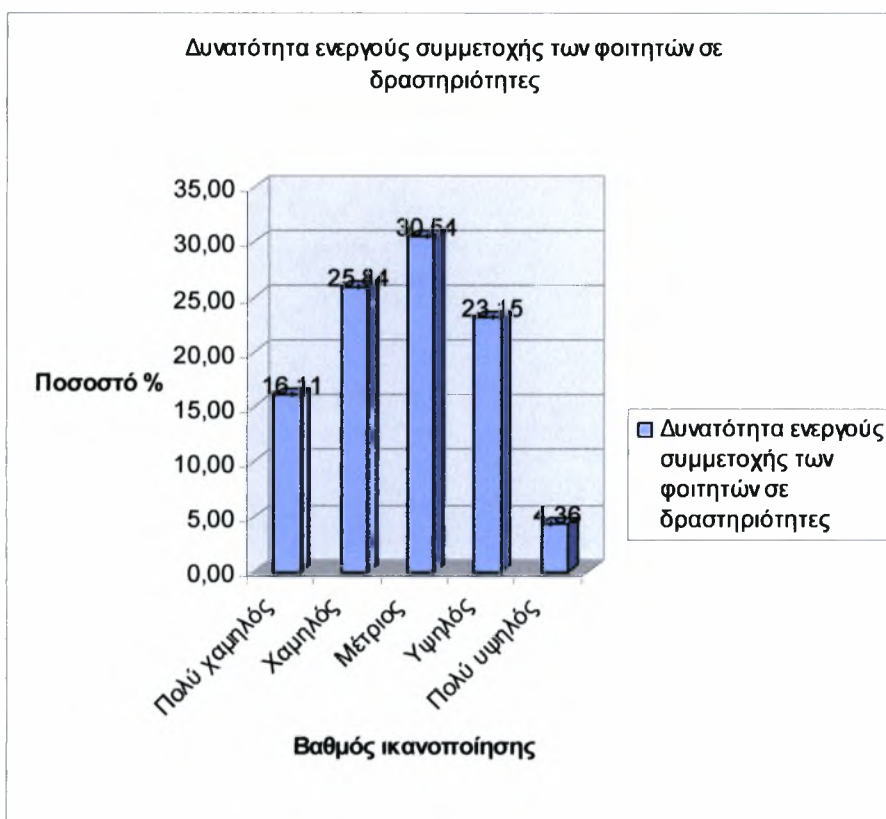
Το 30,54 % αξιολογεί ως μέτρια τη δυνατότητα για ενεργή συμμετοχή των φοιτητών στα πλαίσια λειτουργίας του πανεπιστημίου, το 25,84 % ως χαμηλή και το 23,15 % ως υψηλή. Συνεχίζοντας διαπιστώνει κανείς ότι το 16,11 % του συνολικού δείγματος δηλώνει καθόλου ικανοποιημένο από τη συγκεκριμένη δυνατότητα. ενώ μόλις το 4,36 % απαντά πως είναι πλήρης η ικανοποίησή που αντλεί απ' αυτή.

Η διαδικασία χ^2 υποδεικνύει ότι υπάρχει μεγάλη διαφοροποίηση στη διαβάθμιση της ικανοποίησης από πόλη σε πόλη σ' όλες τις κλάσεις. ($\chi^2 = 35,163$, $p = 0,000$)

Πίνακας

		Δυνατότητα ενεργούς συμμετοχής των φοιτητών σε δραστηριότητες				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	10,00	22,11	37,89	25,26	4,74
	Λάρισα	29,41	33,33	17,65	17,65	1,96
	Καρδίτσα	33,33	23,33	16,67	16,67	10,00
	Τρίκαλα	14,81	40,74	18,52	25,93	0,00
	Σύνολο	16,11	25,84	30,54	23,15	4,36

Διάγραμμα 23.α

Διάγραμμα 23.α

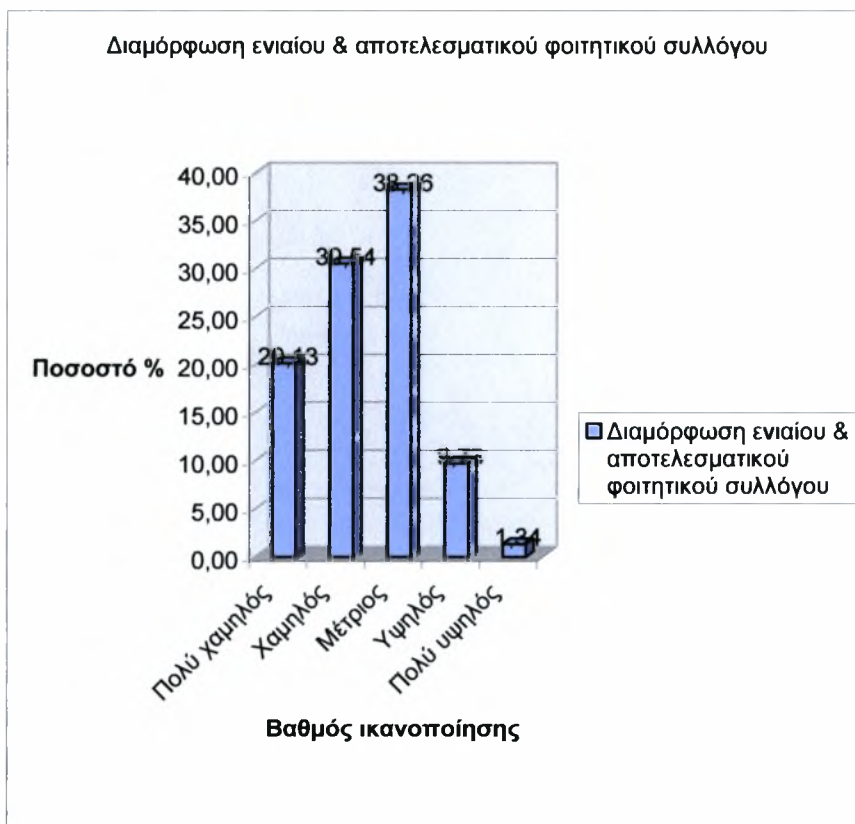
Δυνατότητα διαμόρφωσης ενός ενιαίου δυναμικού και αποτελεσματικού φοιτητικού συλλόγου

Το 38,26 % των ερωτηθέντων το διακρίνει μέτριος βαθμός ικανοποίησης όσον αφορά τη δυνατότητα διαμόρφωσης ενός ενιαίου και αποτελεσματικού φοιτητικού συλλόγου, ενώ το 30,50 % χαμηλός. Το 20,13 % απαντά πως δεν είναι καθόλου ικανοποιημένο από την παροχή αυτής της δυνατότητας ,ενώ μόλις το 9,73 % και 1,34 % δηλώνουν πολύ ικανοποιημένοι με υψηλό και πολύ υψηλό βαθμό αντίστοιχα. Με τη διαδικασία του χ^2 μπορεί να διαπιστώσει κανείς ότι δεν υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της πόλης φοίτησης και της δυνατότητας διαμόρφωσης ενός ενιαίου και αποτελεσματικού φοιτητικού συλλόγου. ($\chi^2 = 19,217, p = 0,083$)

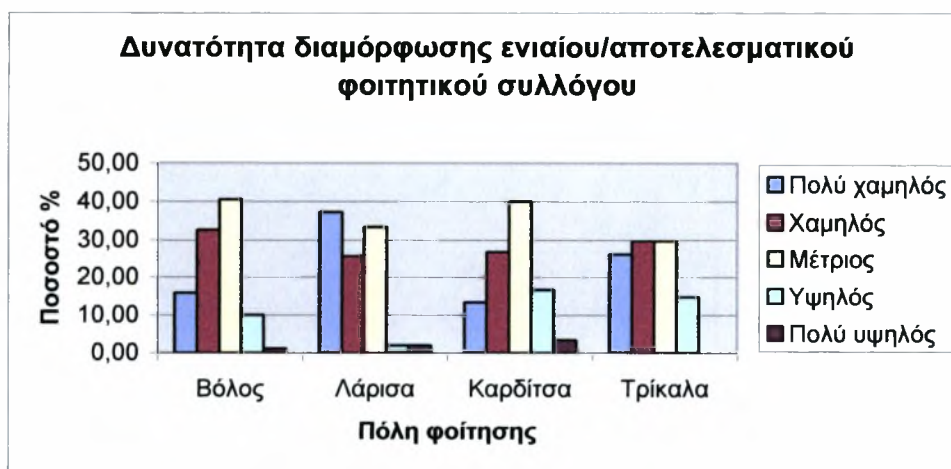
Πίνακας

		Δυνατότητα διαμόρφωσης ενός ενιαίου & αποτελεσματικού συλλόγου				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	15,79	32,61	40,53	10,00	1,05
	Λάρισα	37,25	25,49	33,33	1,96	1,96
	Καρδίτσα	13,33	26,67	40,00	16,67	3,33
	Τρίκαλα	25,93	29,63	29,63	14,81	0,00
Σύνολο		20,13	30,50	38,26	9,73	1,34

Διάγραμμα 24.α

Διάγραμμα 24.β

Δυνατότητα επικοινωνίας και ανάπτυξης κοινωνικών σχέσεων με άλλα τμήματα του Π.Θ

Το 33,22 % των ερωτηθέντων θεωρεί πως η δυνατότητα επικοινωνίας και ανάπτυξης κοινωνικών σχέσεων με άλλα τμήματα του Π.Θ βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, το 28,86 % σε χαμηλά και το 26,85% σε μέτρια επίπεδα. Μόλις το 8,72 % και το 2,35 % δηλώνει πολύ ικανοποιημένο με υψηλό και πολύ υψηλό βαθμό ικανοποίησης αντίστοιχα.

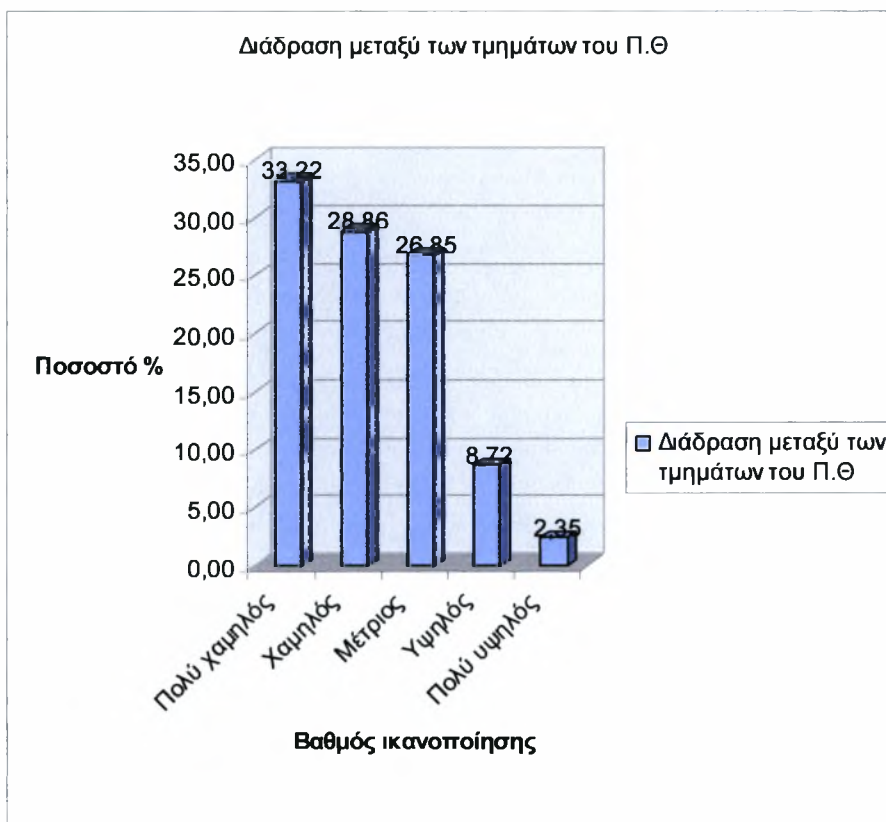
Η διαδικασία χ^2 πιστοποιεί τη μεγάλη διαφοροποίηση στη διαβάθμιση του βαθμού ικανοποίησης από πόλη σε πόλη. ($\chi^2 = 62,223$, $p = 0.000$)

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα διαπιστώνει κανείς σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ της πόλης του Βόλου και των υπολοίπων σε όλες τις βαθμίδες πλην αυτή τις χαμηλής.

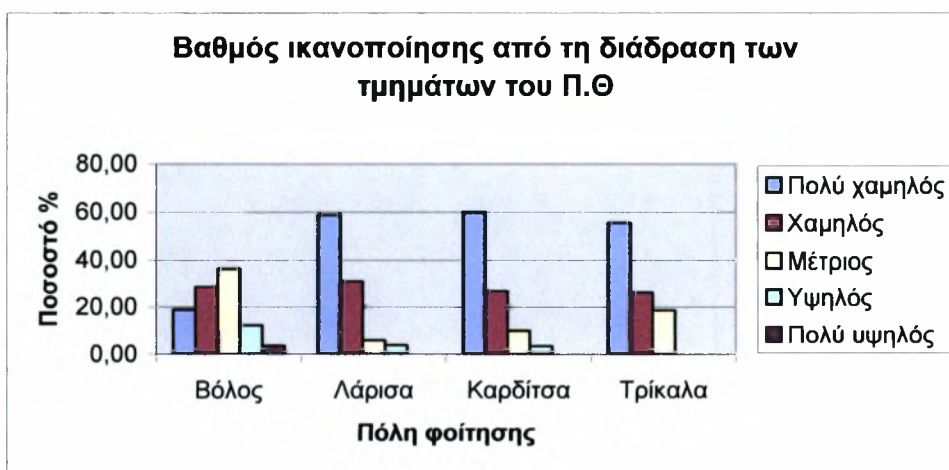
Πίνακας

		Δυνατότητα ανάπτυξης κοινωνικών σχέσεων με άλλα τμήματα του Π.Θ				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	18,95	28,95	36,32	12,11	3,68
	Λάρισα	58,82	31,37	5,88	3,92	0,00
	Καρδίτσα	60,00	26,67	10,00	3,33	0,00
	Τρίκαλα	55,56	25,93	18,52	0,00	0,00
	Σύνολο	33,22	28,86	26,85	8,72	2,35

Διάγραμμα 25.α

Διάγραμμα 25.β

Διάθεση επικοινωνίας και ανάπτυξης κοινωνικών σχέσεων με άλλα τμήμα του Π.Θ

Σύμφωνα με την ανάλυση το 30,20 % του δείγματος έχει μέτρια διάθεση όσον αφορά την ανάπτυξη κοινωνικών σχέσεων με άλλα τμήματα του Π.Θ, το 24,50 % χαμηλή ενώ το 18,79 % υψηλή. Το 14,43 % δεν θεωρεί καθόλου σημαντική την επικοινωνία με άλλα τμήματα ενώ μόλις το 12,08 % συνειδητοποιεί ότι είναι πολύ σημαντική.

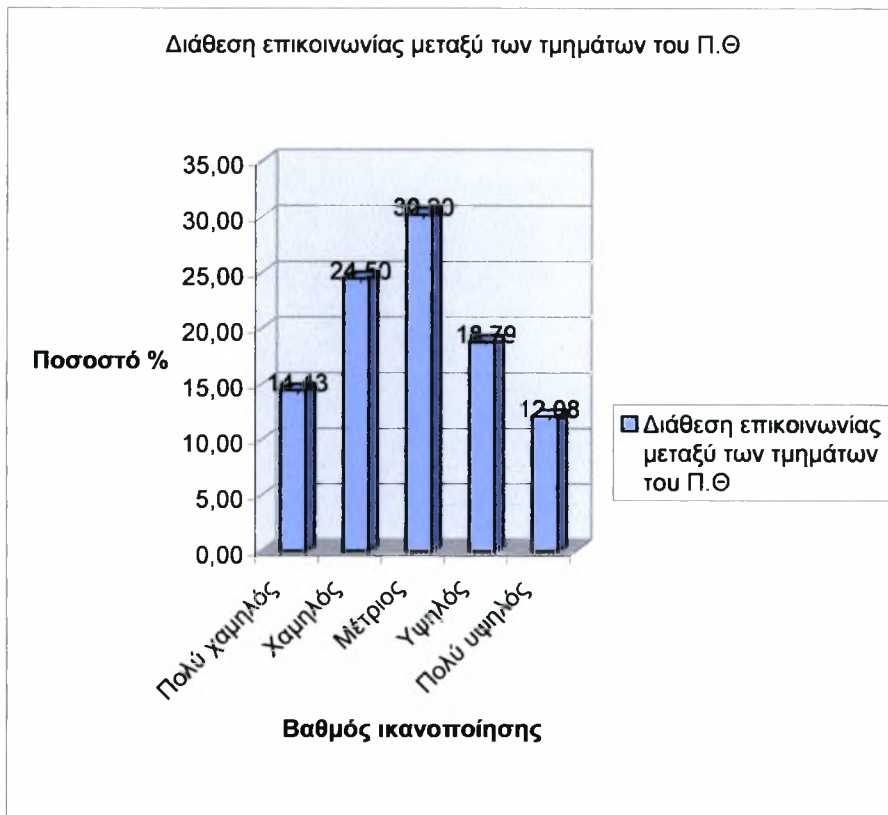
Με τη διαδικασία χ^2 διαπιστώνουμε ότι υπάρχει διαφοροποίηση της διάθεσης επικοινωνίας με άλλα τμήματα από πόλη σε πόλη. ($\chi^2 = 22,899$, $p = 0,029$)

Οι φοιτητές των Τρικάλων φαίνεται να έχουν πολλή μειωμένη διάθεση για επικοινωνία με άλλα τμήματα εμφανίζοντας ποσοστό 25,93 % και σημαντική διαφοροποίηση από τα άλλα τμήματα. Χαμηλή διάθεση επικοινωνίας εμφανίζουν οι φοιτητές της Καρδίτσας οι οποίοι διαφοροποιούνται κατά 20 % παραπάνω από τους φοιτητές των υπολοίπων πόλεων που δήλωσαν εξίσου χαμηλό βαθμό ικανοποίησης. Σημαντική είναι η διαφοροποίηση των φοιτητών του Βόλου από τις υπόλοιπες όσον αφορά τη βαθμίδα της μέτριας ικανοποίησης. Ενώ η πόλη της Λάρισας εμφανίζει αρκετά σημαντική διαφοροποίηση αναφορικά με τη βαθμίδα της πολλή υψηλής ικανοποίησης.

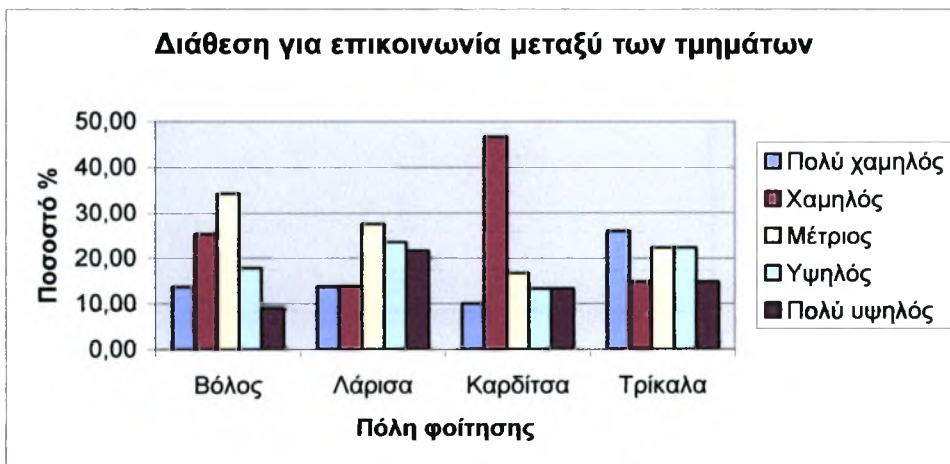
Πίνακας

		Διάθεση ανάπτυξης κοινωνικών σχέσεων με άλλα τμήματα του Π.Θ				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	13,68	25,26	34,21	17,89	8,95
	Λάρισα	13,73	13,73	27,45	23,53	21,57
	Καρδίτσα	10,00	46,67	16,67	13,33	13,33
	Τρίκαλα	25,93	14,81	22,22	22,22	14,81
	Σύνολο	14,43	24,50	30,20	18,79	12,08

Διάγραμμα 26.α

Διάγραμμα 26.β

Αίσθηση συνοχής του φοιτητικού πληθυσμού του Π.Θ

Η αίσθηση συνοχής του φοιτητικού πληθυσμού αξιολογείται πως κυμαίνεται σε μέτρια επίπεδα από το 32,21 % του δείγματος, σε πολύ χαμηλά από το 31,54 % και σε χαμηλά από το 28,86 %,ενώ πολύ μικρό ποσοστό του συνολικού δηλώνει ότι είναι πολύ ικανοποιημένο από τη διαπιστωμένη συνοχή.

Η διαδικασία χ^2 υποδεικνύει ότι υπάρχει αρκετά σημαντική διαφοροποίηση όσον αφορά την αίσθηση συνοχής από πόλη σε πόλη και από τον παρακάτω πίνακα διαπιστώνει κανείς πως αυτή η διαφοροποίηση συναντάται σ' όλες τις βαθμίδες.($\chi^2 = 30,613$, $p = 0,002$)

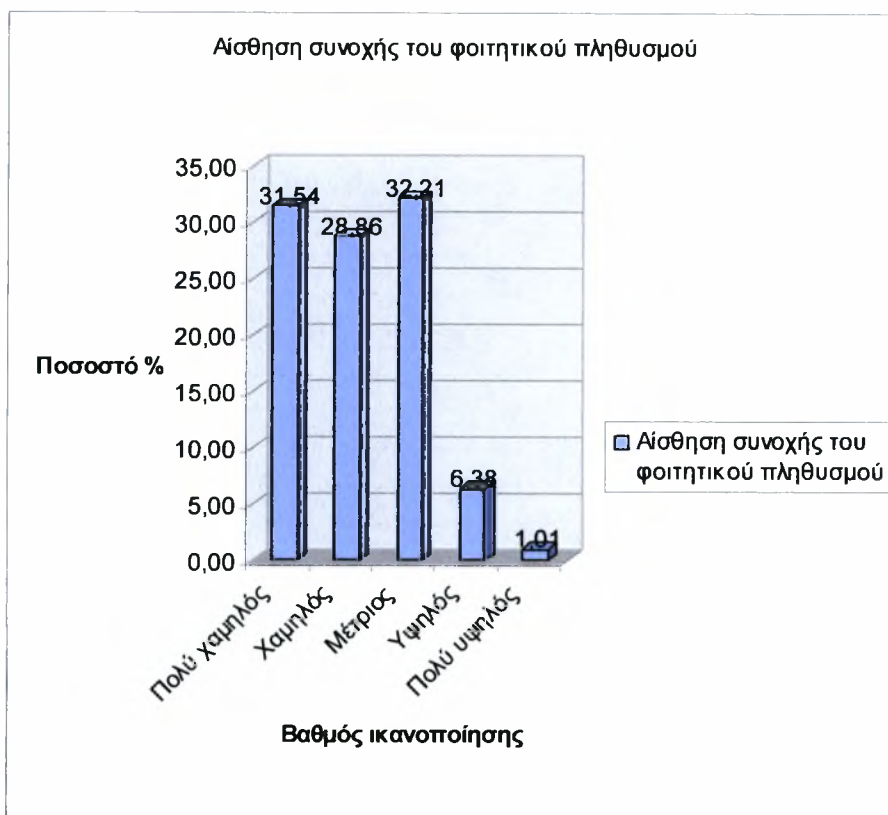
Συγκεκριμένα τόσο η πόλη της Λάρισας όσο και τις Καρδίτσας διαφοροποιούνται κατά 25 % από αυτές του Βόλου και των Τρικάλων όσον αφορά την κλάση της πολλή χαμηλής διαφοροποίησης. Ενώ αντίστροφη παρουσιάζεται η κατάσταση αναφορικά με την κλάση της μέτριας ικανοποίησης. Ο πίνακας και τα διαγράμματα που ακολουθούν δίνουν μια πιο σαφή

εικόνα της κατάστασης που περιγράφηκε ανωτέρω.

Πίνακας

		Αίσθηση συνοχής του φοιτητικού πληθυσμού του Π.Θ				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	24,21	26,84	39,47	7,89	1,58
	Λάρισα	50,98	29,41	13,73	5,88	0,00
	Καρδίτσα	50,00	36,67	13,33	0,00	0,00
	Τρίκαλα	25,93	33,33	37,04	3,70	0,00
	Σύνολο	31,54	28,86	32,21	6,38	1,01

Διάγραμμα 27.α

Διάγραμμα 27.β

Επιλογές ψυχαγωγίας και διασκέδασης της εκάστοτε πανεπιστημιούπολης

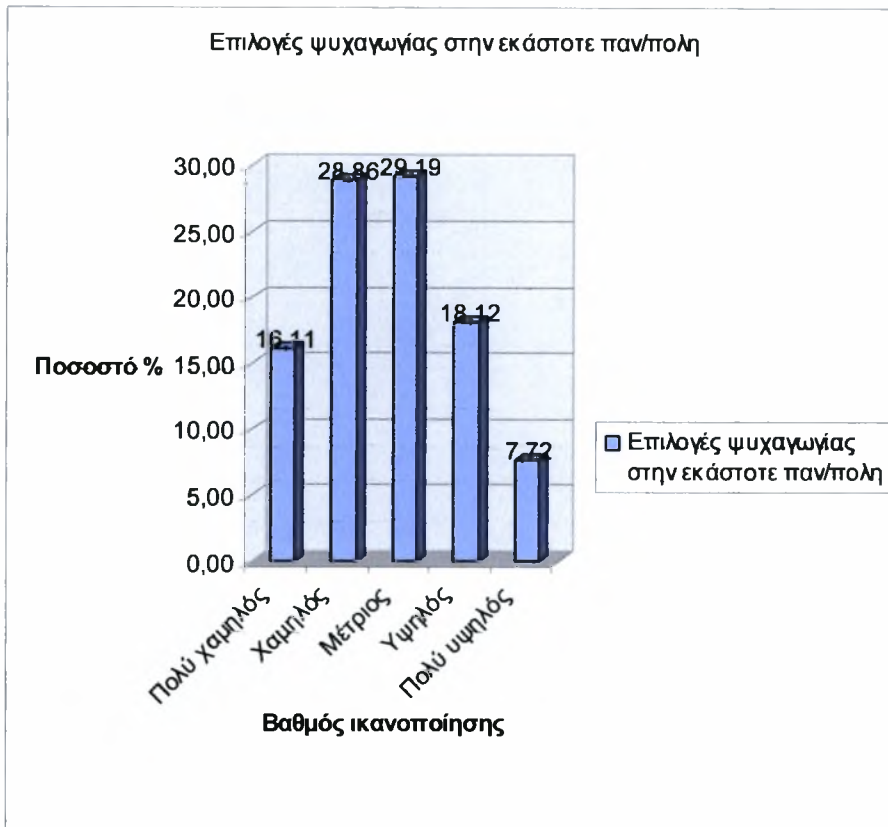
Το 30 % περίπου του συνόλου των ερωτηθέντων θεωρεί ότι οι παρεχόμενες επιλογές ψυχαγωγίας από την πόλη φοίτησης τους κινούνται σε μέτρια επίπεδα, το υπόλοιπο 29 % σε χαμηλά, το 18,12 % σε υψηλά και το 16,11 % σε πολύ χαμηλά, ενώ μόλις το 7,72 % δηλώνει απόλυτα ικανοποιημένο.

Η διαδικασία του χ^2 υποδεικνύει πως υπάρχει πολλή μεγάλη διαφοροποίηση όσον αφορά τη διαβάθμιση των επιλογών ψυχαγωγίας από πόλη σε πόλη σ' όλες τις κλάσεις. ($\chi^2 = 63,601$, $p = 0,000$) Είναι εύλογο να διαπιστώσει κανείς ότι οι φοιτητές του Βόλου, της Καρδίτσας και των Τρικάλων παρουσιάζουν αυξημένα ποσοστά στις χαμηλές και στη μέτρια βαθμίδα ικανοποίησης ενώ οι αντίστοιχοι της Λάρισας στις βαθμίδες υψηλής ικανοποίησης.

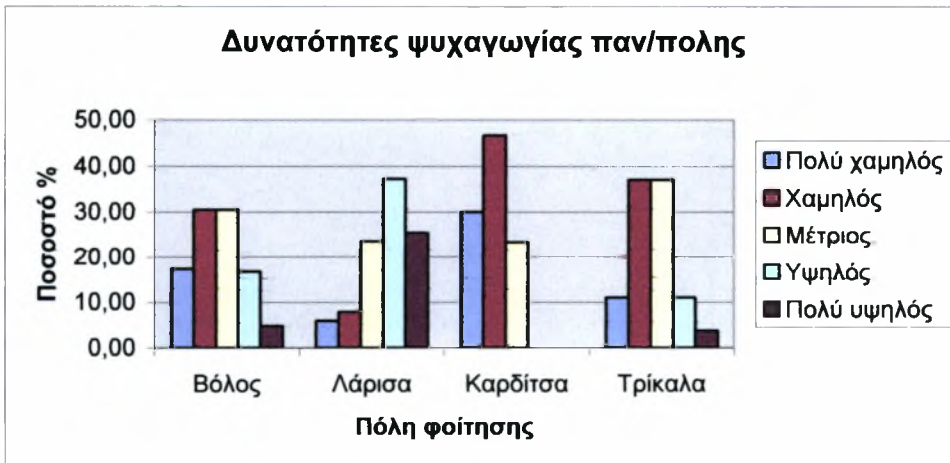
Πίνακας

		Επιλογές ψυχαγωγίας & διασκέδασης στην εκάστοτε παν/πολη				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	17,37	30,53	30,53	16,84	4,74
	Λάρισα	5,88	7,84	23,53	37,25	25,49
	Καρδίτσα	30,00	46,67	23,33	0,00	0,00
	Τρίκαλα	11,11	37,04	37,04	11,11	3,70
	Σύνολο	16,11	28,86	29,19	18,12	7,72

Διάγραμμα 28.α

Διάγραμμα 28.β

Νυχτερινή ζωή της εκάστοτε πανεπιστημιούπολης

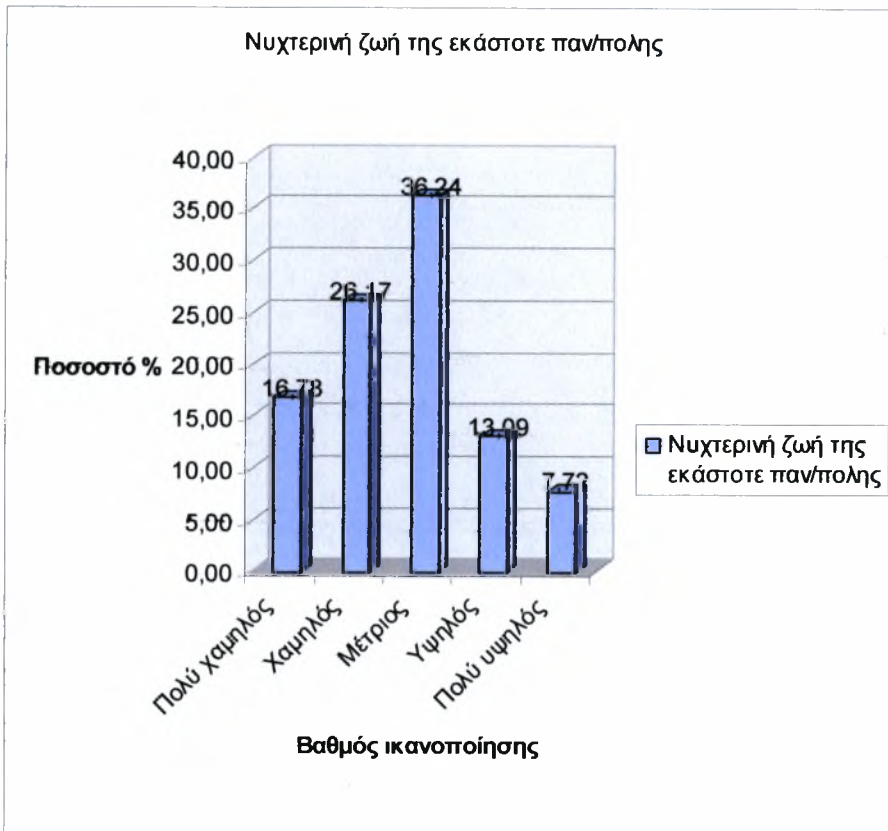
Το 36,24 % του συνόλου του δείγματος είναι ευχαριστημένο από τη νυχτερινή ζωή σε μέτριο βαθμό, το 26,17 % σε χαμηλό ενώ το 16,78 % σε πολύ χαμηλό. Μόλις το 13,09 % και το 7,72 % των ερωτηθέντων δηλώνουν ευχαριστημένοι από τη νυχτερινή ζωή της πόλης στην οποία σπουδάζουν με το βαθμό ικανοποίησης να κινείται σε υψηλά και πολύ υψηλά επίπεδα αντίστοιχα.

Η διαδικασία του χ^2 δείχνει ότι υπάρχει μεγάλη διαφοροποίηση όσον αφορά τη διαβάθμιση του βαθμού ικανοποίησης σχετικά με τη νυχτερινή ζωή των φοιτητών από πόλη σε πόλη. (καθώς, $\chi^2 = 63,601$, $p = 0,000$) Και εδώ παρατηρείται κάτι ανάλογο, η πόλη της Λάρισας να υπερέχει έναντι των υπολοίπων στις υψηλές βαθμίδες ικανοποίησης και να υπάρχει πολλή μεγάλη διαφοροποίηση στον βαθμό ικανοποίησης μεταξύ των πόλεων σ' όλες τις βαθμίδες ανεξαιρέτως.

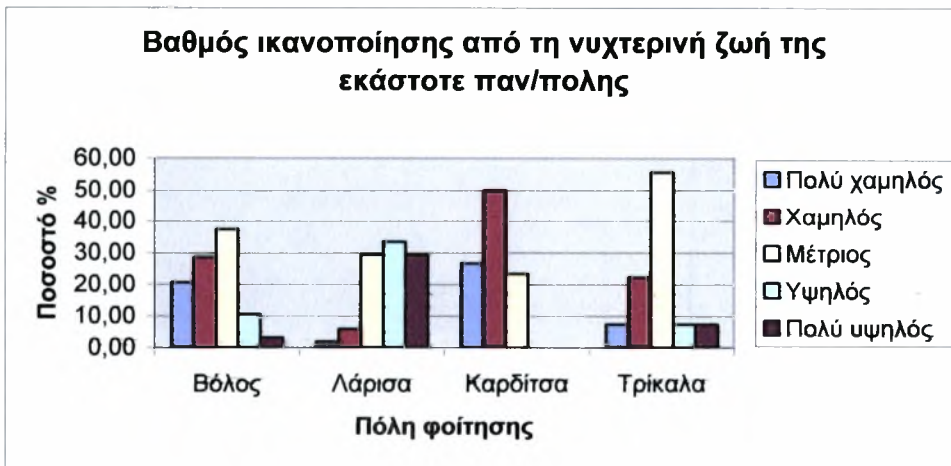
Πίνακας

		Νυχτερινή ζωή της εκάστοτε παν/πολης				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	20,53	28,42	37,37	10,53	3,16
	Λάρισα	1,96	5,88	29,41	33,33	29,41
	Καρδίτσα	26,67	50,00	23,33	0,00	0,00
	Τρίκαλα	7,41	22,22	55,56	7,41	7,41
	Σύνολο	16,78	26,17	36,24	13,09	7,72

Διάγραμμα 29.α

Διάγραμμα 29.β

Φυσική ομορφιά της εκάστοτε πανεπιστημιούπολης

Τέλος το 36 % σχεδόν των ερωτηθέντων θεωρεί πως η φυσική ομορφιά της πόλης όπου φοιτεί τους αφήνει ικανοποιημένους σε πολύ υψηλό επίπεδο, το 31,21% σε υψηλό, το 18,79 σε μέτριο και το 6,71% σε πολύ χαμηλό.

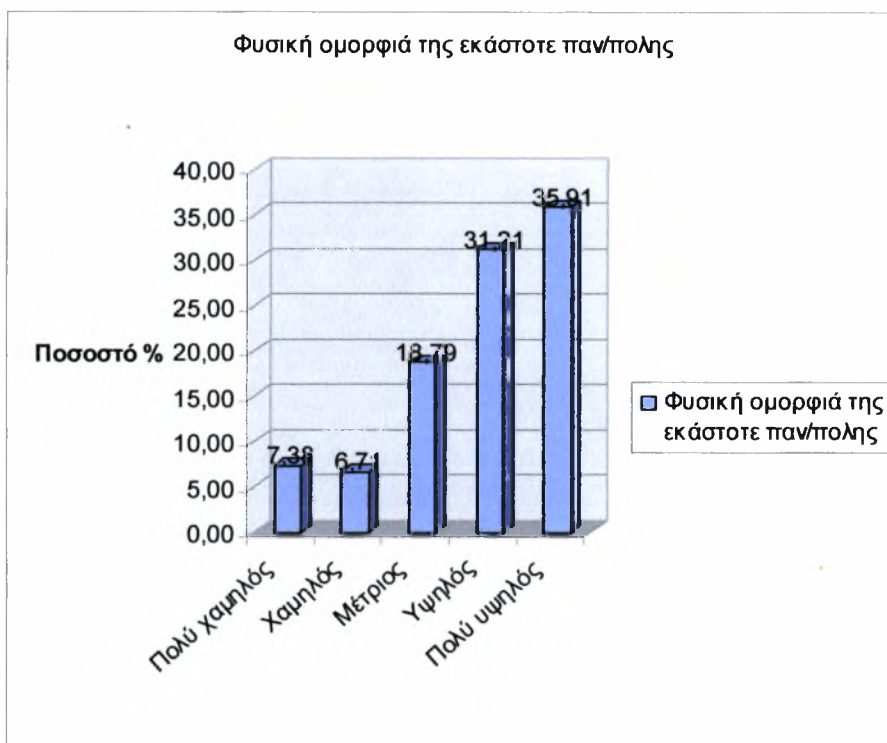
Με τη διαδικασία του χ^2 διαπιστώνουμε ότι υπάρχει μεγάλη διαφοροποίηση όσον αφορά τη διαβάθμιση του βαθμού ικανοποίησης σχετικά με τη φυσική ομορφιά από πόλη σε πόλη. Για παράδειγμα στην βαθμολογική κλίμακα που χαρακτηρίζεται ως πολύ υψηλή οι φοιτητές του Βόλου είναι ικανοποιημένοι σε ποσοστό άνω του 50 % ενώ των υπολοίπων πόλεων είναι πολλή μικρότερη του 30 % και μάλιστα στην περίπτωση των Τρικάλων το ποσοστό που αναλογεί στην ανώτερη κλίμακα αγγίζει το 0,0%. ($\chi^2 = 113,55$, $p = 0.000$)

Σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των πόλεων μπορεί να διαπιστώσει κανείς σ' όλες τις βαθμίδες αξιολόγησης.

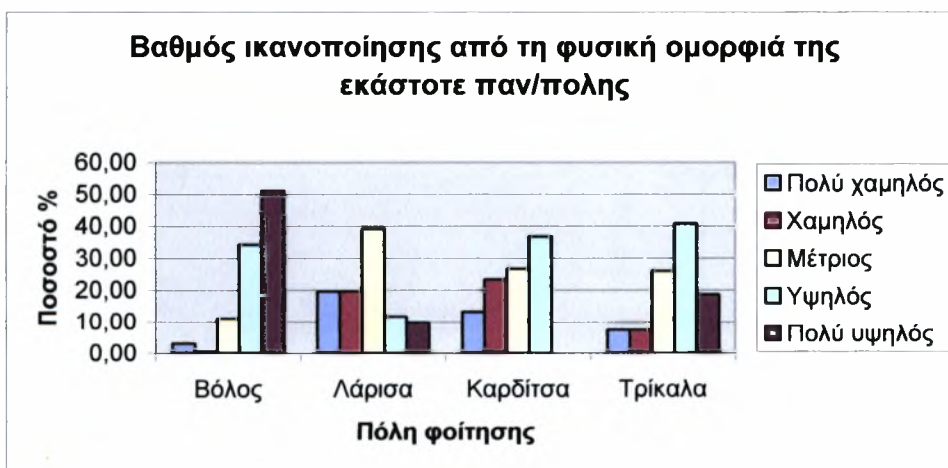
Πίνακας

		Φυσική ομορφιά της εκάστοτε παν/πολης				
		Πολύ χαμηλός	Χαμηλός	Μέτριος	Υψηλός	Πολύ υψηλός
Πόλη	Βόλος	3,16	0,53	11,05	34,21	51,05
	Λάρισα	1,96	5,88	29,41	33,33	29,41
	Καρδίτσα	13,33	23,33	26,67	36,67	0,00
	Τρίκαλα	7,41	7,41	25,93	40,74	18,52
Σύνολο		7,38	6,71	18,79	31,21	35,91

Διάγραμμα 30.α

Διάγραμμα 30.β

Η ανάλυση των παραπάνω δεκαεννιά υποερωτήσεων/ μεταβλητών μας έδωσε τη δυνατότητα να υπολογίσουμε τον βαθμό ικανοποίησης της κάθε μονάδας του δείγματος στις τέσσερις πόλεις φοίτησης. Δόκιμο και εξαιρετικά σημαντικό για την ανάλυση μας θα ήταν να προχωρήσουμε στη δημιουργία μεταβλητών που θα μας δίνουν το άθροισμα του βαθμού ικανοποίησης της κάθε μονάδας και μετέπειτα να προχωρήσουμε στη διερεύνηση διαφοροποίησης του διαπιστωμένου βαθμού ικανοποίησης από πόλη σε πόλη. Κρίθηκε σκόπιμο να δημιουργηθούν οι τέσσερις παρακάτω τροποποιημένες μεταβλητές :

- Η μεταβλητή **Score 1** ή **Βαθμός Ικανοποίησης Ποιότητας Παροχής Υπηρεσιών Σχολής** ,η οποία περιλαμβάνει τις δέκα πρώτες scale ερωτήσεις του ερωτηματολογίου και δίνει το άθροισμα του βαθμού ικανοποίησης του κάθε φοιτητή του δείγματος από τη λειτουργία της σχολής του Π.Θ στην οποία φοιτεί.
- Η μεταβλητή **Score2** ή **Βαθμός Ικανοποίησης Φοιτητικής Συνοχής** , η οποία περιλαμβάνει τις επόμενες έξι scale ερωτήσεις του ερωτηματολογίου και δίνει το άθροισμα του του βαθμού ικανοποίησης του κάθε φοιτητή του δείγματος από τη συνεκτικότητα ,και κατά συνέπεια την αποτελεσματικότητα σε διάφορες διεκδικήσεις, του φοιτητικού πληθυσμού.
- Η μεταβλητή **Score3** ή **Βαθμός Ικανοποίησης Παροχών Πόλης Φοίτησης** , η οποία περιλαμβάνει τις τελευταίες τρεις scale ερωτήσεις του ερωτηματολογίου και δίνει το άθροισμα του του βαθμού ικανοποίησης του κάθε φοιτητή του δείγματος από τις παροχές για ψυχαγωγία στη εκάστοτε πανεπιστημιούπολη.
- Η μεταβλητή **Score** ή **Συνολικός Βαθμός Ικανοποίησης** , η οποία περιλαμβάνει και τις δεκαεννιά scale ερωτήσεις του ερωτηματολογίου και δίνει το άθροισμα του συνολικού βαθμού ικανοποίησης του κάθε φοιτητή του δείγματος από το σύνολο των παροχών και δυνατοτήτων του πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Κανονικότητα

Πριν τη διενέργεια οποιασδήποτε στατιστικής ανάλυσης των τεσσάρων τροποποιημένων μεταβλητών, θεμελιώδης είναι ο έλεγχος της κανονικότητας των δεδομένων. Για τον έλεγχο της κανονικότητας της κατανομής των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε η δοκιμασία Kolmogorov – Smirnov.

Πίνακας Κανονικότητας

Δοκιμασία κανονικότητας κατανομής Kolmogorov – Smirnov για τις μεταβλητές

α) Συνολικός βαθμός αξιολόγησης (Score), β) Βαθμός ποιότητας παροχής υπηρεσιών σχολής (Score1), γ) Βαθμός ικανοποίησης φοιτητικής συνοχής (Score2), δ) Βαθμός ικανοποίησης παροχών πόλης φοίτησης (Score3).

		Score	Score1	Score2	Score3
n		298	298	298	298
Παράμετροι	Μέσος Όρος	53,607	28,805	15,574	9,228
	Τυπική				
	Απόκλιση	9,406	5,709	4,275	2,581
	Απόλυτη	0,047	0,043	0,067	0,111
	Θετική	0,047	0,043	0,066	0,080
	Αρνητική	-0,045	-0,043	-0,067	-0,111
Kolmogorov-Smirnov					
Z		0,818	0,738	1,159	1,913
Asymp. Sig. (2-tailed)		0,515	0,647	0,136	0,001

Όπως φαίνεται από τον παραπάνω πίνακα η σημαντικότητα είναι μεγαλύτερη από 0,05 για τις τρεις πρώτες μεταβλητές και μικρότερη για την τελευταία ,πράγμα που σημαίνει ότι για τις τρεις πρώτες μας επιτρέπεται να γίνουν παραμετρικά τεστ (One way Anova), ενώ για την Score 3 όπου $p=0,001$ θα πραγματοποιηθούν τα αντίστοιχα μη παραμετρικά (Kruscal-Wallis).

Σύγκριση μεταξύ πόλεων όσον αφορά τον συνολικό βαθμό ικανοποίησης των φοιτητών του Π.Θ

Για να εξακριβώσουμε αν υπάρχει διαφορά στον συνολικό βαθμό ικανοποίησης μεταξύ των φοιτητών του Βόλου, της Λάρισας, της Καρδίτσας και των Τρικάλων χρησιμοποιήθηκε η ανάλυση διακύμανσης και η σύγκριση των ελαχίστων σημαντικών διαφορών. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον πίνακα και το διάγραμμα που ακολουθεί. Από τη μελέτη αυτών των πινάκων, φαίνεται ότι υπάρχει στατιστικά αρκετά σημαντική διαφορά ($p < 0.012$) στον βαθμό ικανοποίησης μεταξύ των φοιτητών του Βόλου και της Λάρισας, ενώ σημαντική διαφορά της τάξεως του $p = 0.001$ και $p = 0.005$ παρατηρείται μεταξύ των φοιτητών Βόλου-Καρδίτσας και Βόλου-Τρικάλων αντιστοίχως. Οι φοιτητές των σχολών του Βόλου φαίνεται να συγκεντρώνουν υψηλότερη βαθμολογία όσον αφορά την ικανοποίηση από τη συνολική οργάνωση και τις παροχές του Π.Θ. Όσον αφορά τη σύγκριση μεταξύ του συνολικού βαθμού ικανοποίησης των φοιτητών των υπολοίπων πόλεων διαπιστώνεται πολλή μικρή διαφοροποίηση στο συνολικό βαθμό ικανοποίησης, πράγμα που φαίνεται από την τιμή του p ($p > 0.05$) σ' όλες τις περιπτώσεις.

Πίνακας Α

	n	ΜΟ	Τ.Σ.	Significance			
				Βόλος	Λάρισα	Καρδίτσα	Τρίκαλα
Βόλος	190	55,30	0,65		0,012	0,001	0,005
Λάρισα	51	51,65	1,37	*		0,302	0,451
Καρδίτσα	30	49,47	1,63	**	ns		0,826
Τρίκαλα	27	50,00	1,82	**	ns	ns	

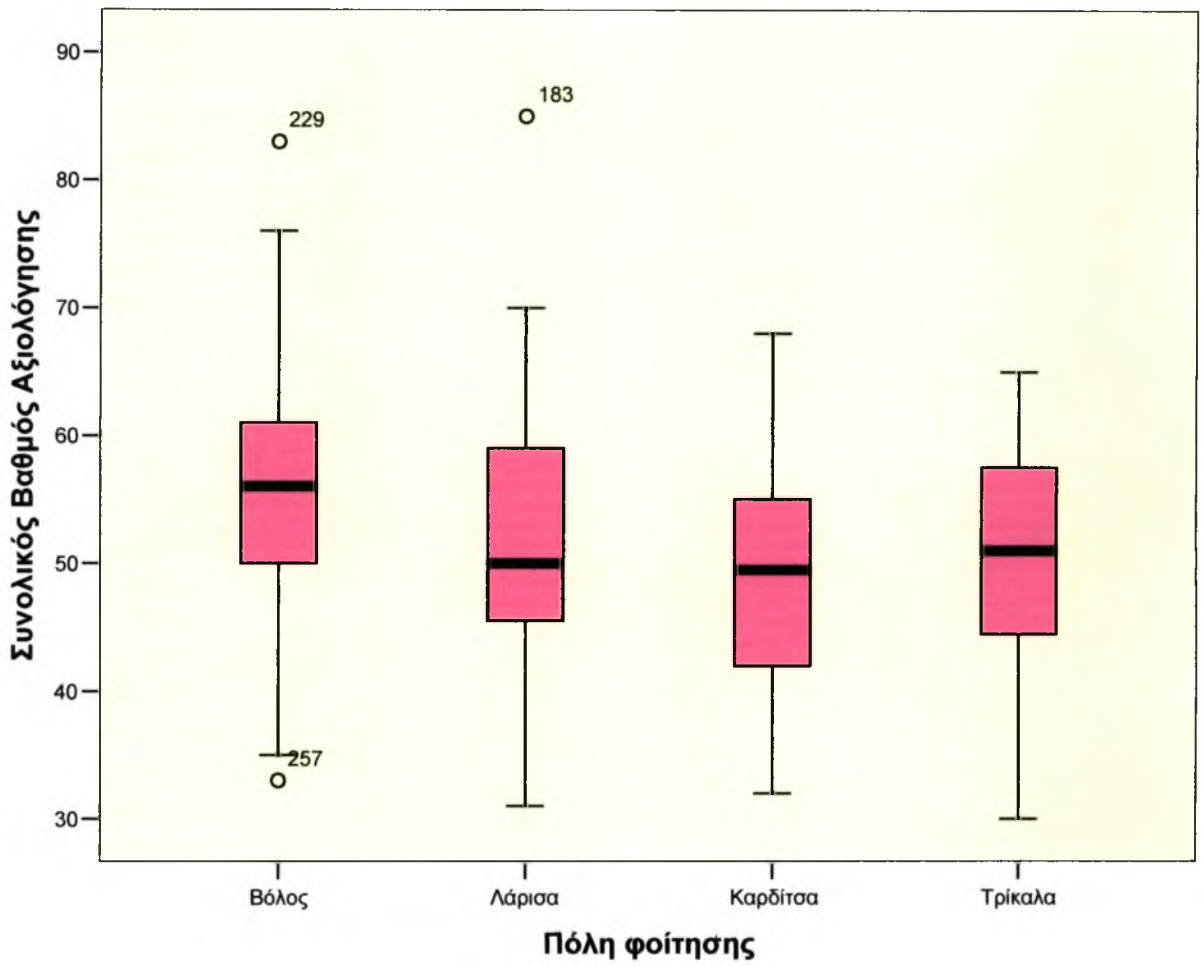
ns $p > 0,05$

* $p < 0,05$

** $p < 0,01$

*** $p < 0,001$

Διάγραμμα Α

Σύγκριση μεταξύ πόλεων όσον αφορά το βαθμό ικανοποίησης από την ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών του Π.Θ.

Για να διευκρινίσουμε αν υπάρχει διαφορά στο βαθμό ικανοποίησης από την ποιότητα παρεχομένων υπηρεσιών χρησιμοποιήσαμε και πάλι την ανάλυση διακύμανσης και τη σύγκριση των ελαχίστων σημαντικών διαφορών (LSD). Στον πίνακα και το γράφημα που ακολουθούν αναφέρονται συγκεντρωτικά τα αποτελέσματα για τη συνολική βαθμολογία. Από την εξέταση των αποτελεσμάτων διαπιστώνουμε ότι υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των φοιτητών Βόλου-Λάρισας ($p=0.008$) και Βόλου-Τρικάλων ($p=0.004$). Αντιθέτως δεν παρατηρούμε στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των φοιτητών Βόλου-Καρδίτσας ($p=0,291$), Καρδίτσας-Λάρισας ($p=0,356$), Λάρισας-Τρικάλων ($p=0,448$) και Τρικάλων-Καρδίτσας ($p=0,139$).

Πίνακας Β

	n	ΜΟ	Τ.Σ.	Significance			
				Βόλος	Λάρισα	Καρδίτσα	Τρίκαλα
Βόλος	190	29,63	0,41		0,008	0,291	0,004
Λάρισα	51	27,27	0,78	**		0,356	0,448
Καρδίτσα	30	28,47	1,00	ns	ns		0,139
Τρίκαλα	27	26,26	1,16	**	ns	ns	

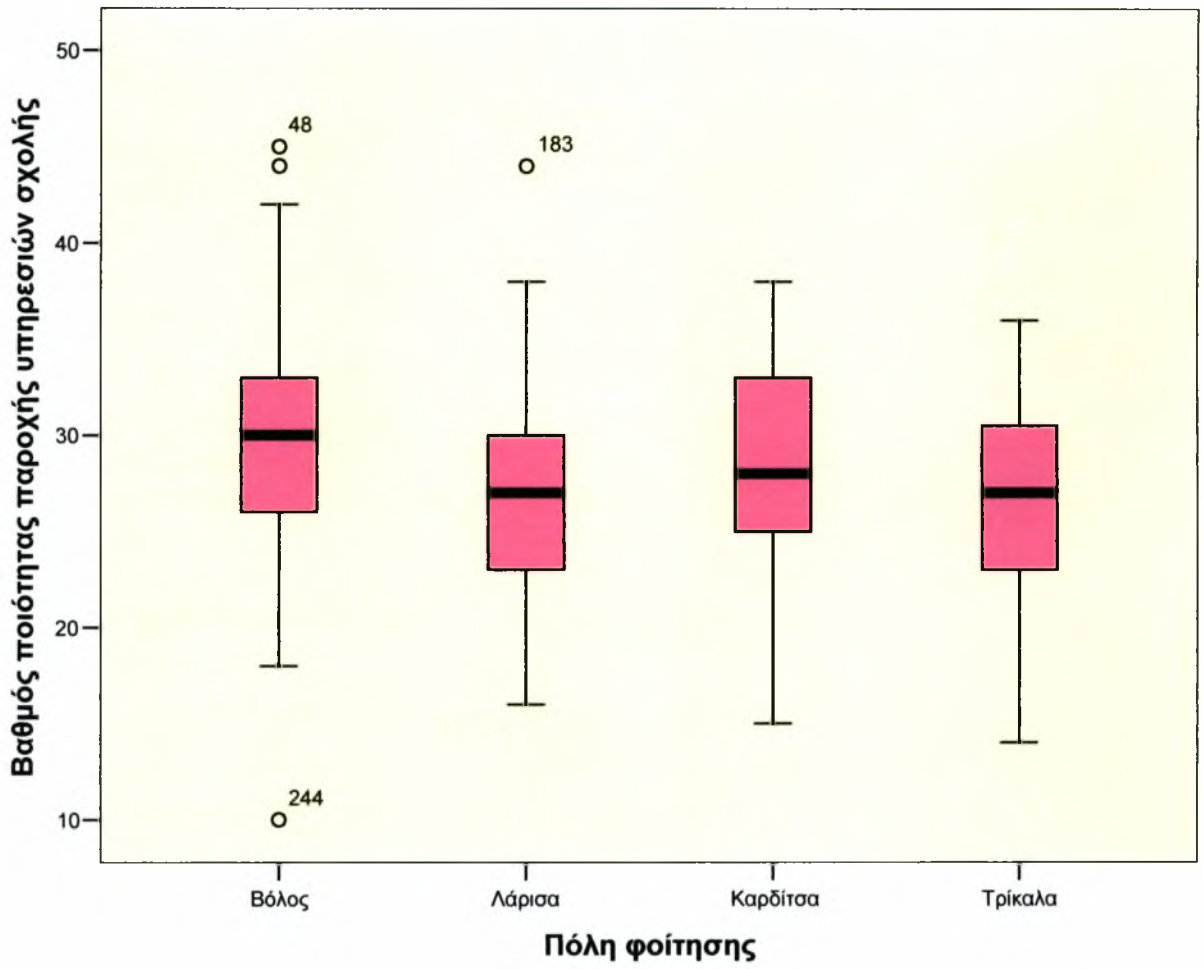
ns $p > 0,05$

* $p < 0,05$

** $p < 0,01$

*** $p < 0,001$

Διάγραμμα Β

Σύγκριση μεταξύ πόλεων όσον αφορά το βαθμό ικανοποίησης από τη συνοχή του φοιτητικού πληθυσμού.

Για να εξακριβώσουμε αν υπάρχει διαφορά στο βαθμό ικανοποίησης από τη συνοχή του φοιτητικού πληθυσμού μεταξύ φοιτητών Βόλου, Λάρισας, Καρδίτσας και Τρικάλων χρησιμοποιήθηκε ανάλυση διακύμανσης (ANOVA one-way) και η σύγκριση post-hoc των ελαχίστων σημαντικών διαφορών (LSD). Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται συγκεντρωτικά στον πίνακα και το διάγραμμα που ακολουθεί. Μεταξύ των φοιτητών Βόλου-Λάρισας και Βόλου-Καρδίτσας διαπιστώνεται αρκετά σημαντική διαφοροποίηση καθώς $p=0.001$ και $p=0.013$ αντίστοιχα. Ενώ καμία στατιστικά σημαντική διαφορά δεν διαπιστώνεται να υπάρχει αναφορικά με το βαθμό ικανοποίησης από τη φοιτητική συνοχή μεταξύ φοιτητών Λάρισας-Καρδίτσας ($p=0.921$), Τρικάλων-Βόλου ($p=0.073$), Λάρισας-Τρικάλων ($p=0.545$) και Καρδίτσας-Τρικάλων ($p=0.648$).

Πίνακας Γ

	n	ΜΟ	Τ.Σ.	Significance			
				Βόλος	Λάρισα	Καρδίτσα	Τρίκαλα
Βόλος	190	16,29	0,31		0,001	0,013	0,073
Λάρισα	51	14,14	0,59	***		0,921	0,545
Καρδίτσα	30	14,23	0,71	**	ns		0,648
Τρίκαλα	27	14,74	0,76	ns	ns	ns	

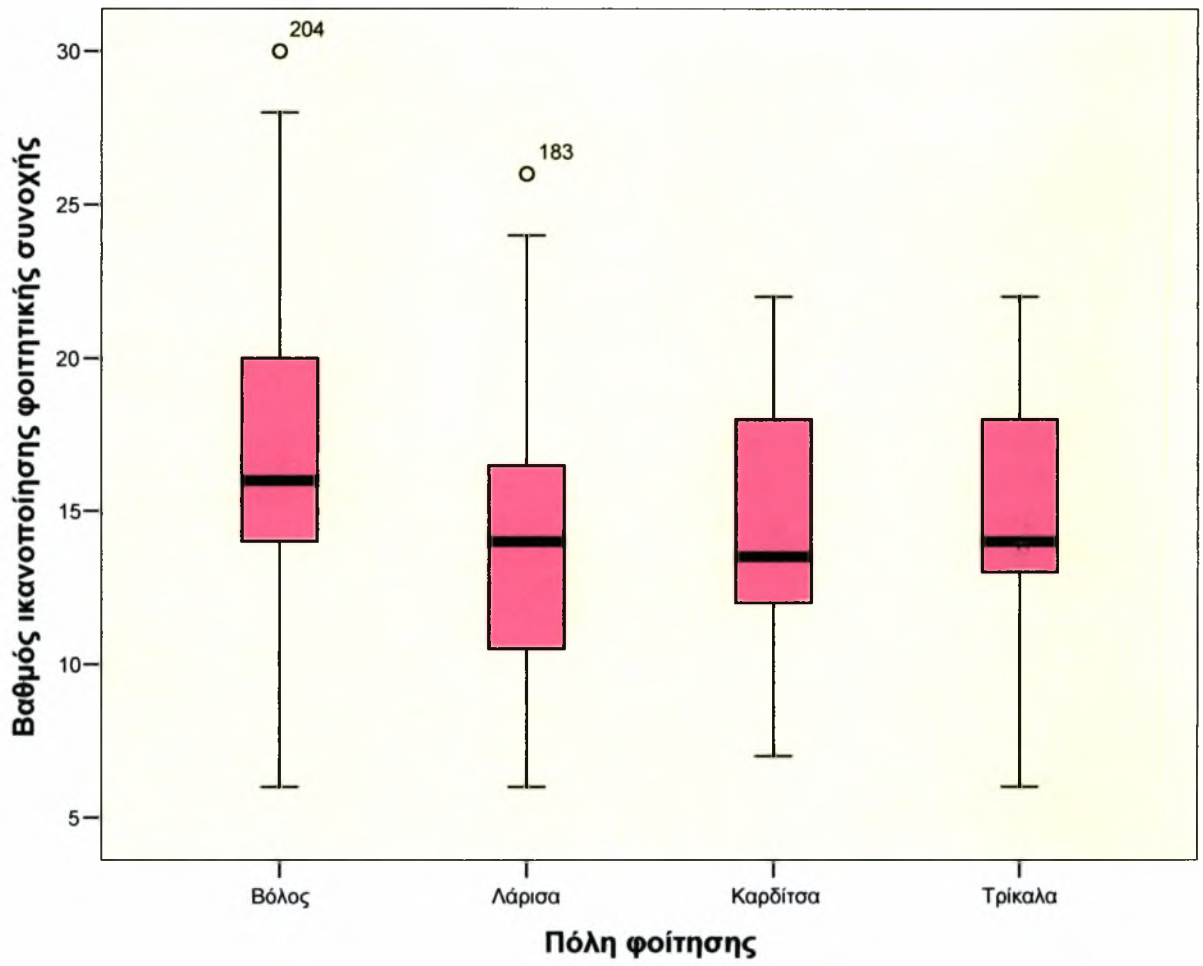
ns $p > 0,05$

* $p < 0,05$

** $p < 0,01$

*** $p < 0,001$

Διάγραμμα Γ

Σύγκριση μεταξύ πόλεων όσον αφορά το βαθμό ικανοποίησης από τις παροχές αναφορικά με την ψυχαγωγία της εκάστοτε πόλης φοίτησης.

Για να διευκρινίσουμε αν υπάρχει διαφορά στο βαθμό ικανοποίησης από τις παροχές της εκάστοτε πόλης εφαρμόζουμε τη μη παραμετρική δοκιμασία του Kruskal-Wallis. Από τον παρακάτω πίνακα είναι εύκολο να διαπιστώσει κανείς πως υπάρχει μεγάλη στατιστική διαφορά μεταξύ των φοιτητών της Καρδίτσας με τις υπόλοιπες πόλεις. Ελέγχοντας του μέσους όρους διαπιστώνει κανείς ότι οι φοιτητές της Καρδίτσας δεν είναι καθόλου ικανοποιημένοι από τις παροχές της πόλης τους όσον αφορά τις προσφερόμενες δυνατότητες για ψυχαγωγία και διασκέδαση.

Πίνακας Δ

	Significance			
	Βόλος	Λάρισα	Καρδίτσα	Τρίκαλα
Βόλος		0,061	0,000	0,423
Λάρισα	ns		0,000	0,620
Καρδίτσα	***	***		0,001
Τρίκαλα	ns	ns	***	

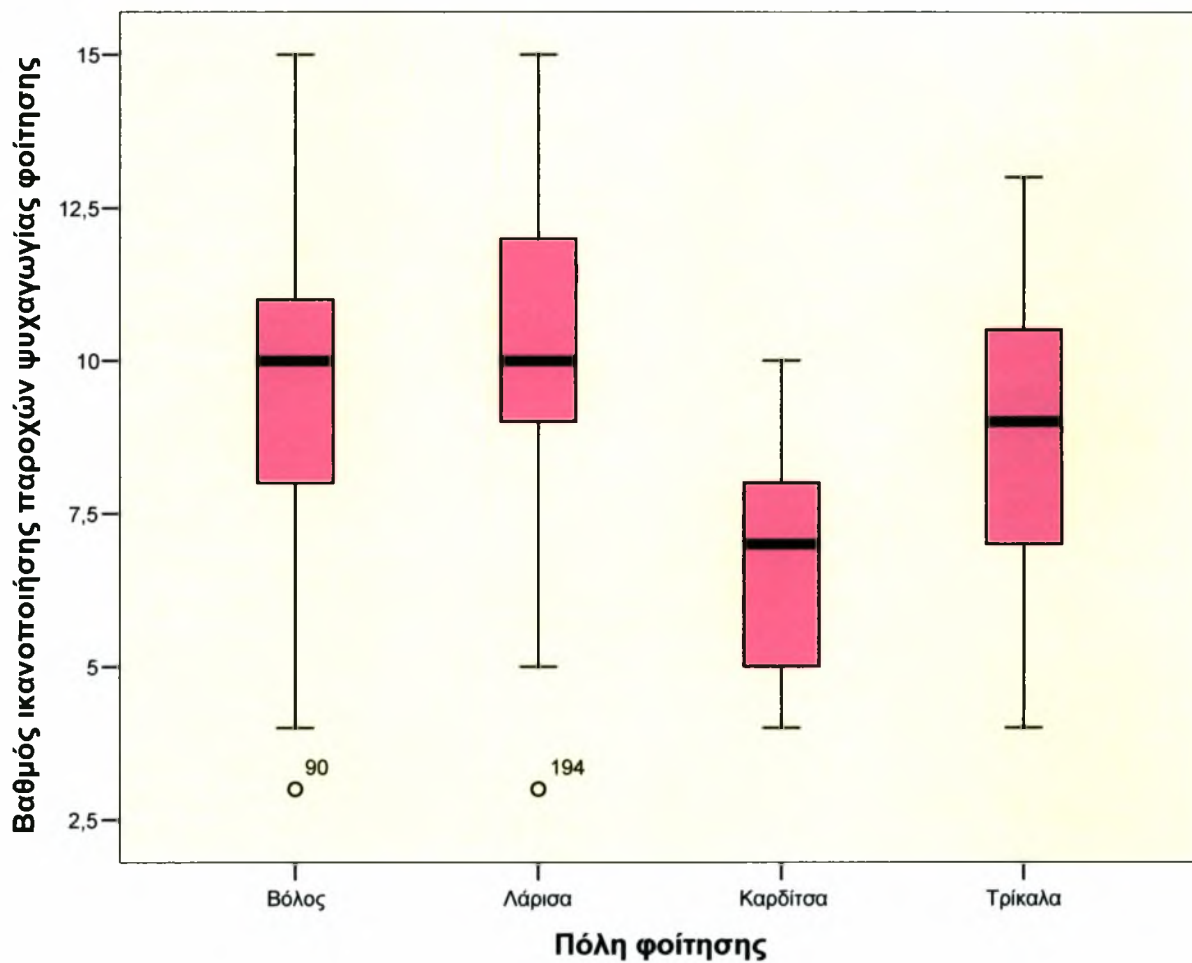
ns $p > 0,05$

* $p < 0,05$

** $p < 0,01$

*** $p < 0,001$

Διάγραμμα Δ

IV. ΣΥΖΗΤΗΣΗ

1. Συζήτηση – Συμπεράσματα

Ο διοικητικός μηχανισμός αξιολόγησης των πανεπιστημίων και ΤΕΙ, που προβλέπεται από το προσχέδιο νόμου του ΥΠΕΠΘ, είναι από τα σημαντικότερα μέτρα αναδιάρθρωσης των ΑΕΙ και ΤΕΙ προς την ευελιξία, τον ανταγωνισμό, την ιδιωτικοποίηση και την επιχειρηματικότητα. Εντάσσεται στη διακήρυξη της Μπολόνια όπου και καθορίζεται η στρατηγική της Ε.Ε για την οικοδόμηση ευρωπαϊκού χώρου ανώτατης εκπαίδευσης και παραγωγή αποδοτικότερου επιστημονικού προσωπικού.

Σύμφωνα με τον υπ' αριθ. 3374 νόμο για τη διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση, τα πανεπιστημιακά ιδρύματα προέβησαν σε αποτίμηση του έργου τους προκειμένου να υποβληθούν στη διαδικασία της αξιολόγησης. Κατά τη μελέτη σχετικών εργασιών⁹ όσον αφορά την αποτίμηση, αντικείμενο περιγραφής, μελέτης και στόχος ήταν η αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών του εκάστοτε τμήματος, η ανάδειξη καινοτόμων δράσεων που αναπτύσσονται στα πλαίσια του, ο εντοπισμός ελλείψεων και δυσλειτουργιών του καθώς και οι τρόποι βελτίωσης και προσαρμογής στις εθνικές και διεθνείς εξελίξεις. Τόσο στην περίπτωση της αποτίμησης εκπαιδευτικού έργου του τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, όσο και του τμήματος Πληροφορικής του Α.Π.Θ δίνεται ιδιαίτερη έμφαση σε παράγοντες όπως η αύξηση του αριθμού εισακτέων στις αντίστοιχες σχολές, η βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών, η αύξηση του σεμιναριακού χαρακτήρα των σπουδών, η βελτίωση των μεθόδων διδασκαλίας και η αναμόρφωση των υπαρχόντων μαθημάτων.

9

- α) ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΕΡΓΟΥ «Αναμόρφωση του υπάρχοντος προπτυχιακού προγράμματος σπουδών (ΠΠΣ)»
«Ίδρυση του νέου μεταπτυχιακού (ΠΜΣ) Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Πληροφορικής με ειδিকেύσεις: Ψηφιακά Μέσα, Επικοινωνιακά Συστήματα και Τεχνολογίες, Πληροφοριακά Συστήματα, Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση» του Τμήματος Πληροφορικής Α.Π.Θ. Μάιος 2005
- β) ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΕΧΟΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ Έκθεση Αυτοαξιολόγησης Έκθεση Εξωτερικών Αξιολογητών Τελική Έκθεση 1999

Τα προαναφερθέντα αποτελούν εξίσου ζητούμενο και στόχο από το σύνολο των Σχολών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας όπως θα διαπιστωθεί και από την ανάλυση των αποτελεσμάτων που θα ακολουθήσει. Στην έρευνά μας επιχειρήθηκε να διερευνηθεί ο βαθμός ικανοποίησης των φοιτητών του Π.Θ υπό το πρίσμα της διεσπαρμένης χωροθέτησης . Σε σύγκριση με τις προαναφερθείσες μελέτες και διαπιστωθείσας της ελλιπούς συμμετοχής των φοιτητών στη διαδικασία αξιολόγησης¹⁰ επιχειρήθηκε να δοθεί προτεραιότητα στον παράγοντα φοιτητή. Στόχος αποτέλεσε το να διαπιστωθεί πρωτίστως κατά πόσο ικανοποιημένος είναι ο φοιτητικός πληθυσμός του Π.Θ από το προσφερόμενο επίπεδο υπηρεσιών του ιδρύματος και δευτερευόντως αν γίνεται αντιληπτή από μέρους τους η μείωση της διεκδικητικής τους ικανότητας ,για καλύτερη ανώτατη εκπαίδευση, μέσα από την ελλιπή συσπείρωση, οργάνωση και πληροφόρηση τους για τα πανεπιστημιακά τεκταινόμενα.

Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις των φοιτητών στις ερωτήσεις για το επίπεδο των προσφερόμενων υπηρεσιών των Σχολών του Π.Θ, ο βαθμός ικανοποίησης τους κινείται σε μέτρια επίπεδα. Συγκεκριμένα, το μεγαλύτερο ποσοστό των ερωτηθέντων έκρινε ως μέτριο τόσο το επίπεδο διδασκαλίας των διδασκόντων όσο και την ποιότητα των παρεχομένων συγγραμμάτων. Σε μέτρια επίπεδα ικανοποίησης κινήθηκε και η αποτίμηση της ποιότητας των παρεχομένων υποδομών / εργαστηρίων καθώς και το παρεχόμενο επίπεδο οργάνωσης προγράμματος σπουδών. Αντίθετα το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος χαρακτηρίζει υψηλό το επίπεδο κατάρτισης των διδασκόντων και την διάθεση αυτών για συνεργασία. Απ' την άλλη, η δυνατότητα για συνέχιση σπουδών και η επάρκεια των βιβλιοθηκών που παρέχει το Π.Θ αφήνει δυσαρεστημένους τους ερωτηθέντες αφού ο βαθμός ικανοποίησης τους κινείται σε χαμηλά επίπεδα. Σε χαμηλά επίπεδα ικανοποίησης επίσης κινείται η αξιολόγηση από πλευράς φοιτητών όσον αφορά την επάρκεια και ποιότητα των παρεχομένων χώρων ψυχαγωγίας εντός του πανεπιστημιακού ιδρύματος καθώς και η ανάπτυξη επιμέρους δραστηριοτήτων στα πλαίσια αυτού.

¹⁰ Σε ερωτηματολόγιο που διατέθηκε στους φοιτητές Πληροφορικής του Α.Π.Θ. στα πλαίσια της αποτίμησης έργου του τμήματος διαπιστώθηκε η πολλή μικρή συμμετοχή των φοιτητών (περίπου 6%) όταν τους ζητήθηκε να απαντήσουν σε ανοιχτού τύπου ερωτήσεις προκειμένου να καταδειχθούν τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία του προγράμματος σπουδών του συγκεκριμένου τμήματος.

Η έλλειψη οικονομικών πόρων και ο κατακερματισμός του Π.Θ εν μέρει μόνο δικαιολογούν τη μέτρια ικανοποίηση των φοιτητών από τη λειτουργία του. Άραγε μια ορθολογικότερη οργάνωση των σχολών μέσα από την επιδίωξη για αυξημένη διάδραση μεταξύ των τμημάτων και ένας ενεργότερος ρόλος των φοιτητών σ' αυτή τη διαδικασία δεν θα επέφερε καλύτερα αποτελέσματα ; Το υψηλό ποσοστό των φοιτητών όσον αφορά την ερώτηση για τη συχνότητα παρακολούθησης ίσως δείχνει ότι ,με την διαμόρφωση των κατάλληλων δομών και συνθηκών, μπορεί να καταστεί δυνατή η αφύπνιση των φοιτητών σχετικά με την διεκδίκηση ενεργότερου ρόλου στη λειτουργία του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και κυρίως στον τομέα εντοπισμού ασθενών σημείων και δυσλειτουργιών και επίλυσης των προβλημάτων που ανακύπτουν από τα πρώτα.

Η έλλειψη διάδρασης μεταξύ των τμημάτων και η ελλιπής φοιτητική συσπείρωση καταδεικνύεται από τις απαντήσεις των φοιτητών σε ερωτήσεις που αφορούν τη φοιτητική συνοχή. Χαρακτηριστικά, το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών του δείγματος εμφανίζεται μέτρια ικανοποιημένο αναφορικά με την ενεργό συμμετοχή του, τη δυνατότητα ανάπτυξης κοινωνικών σχέσεων στα πλαίσια του Π.Θ, τη δυνατότητα διαμόρφωσης ενός ενιαίου, δυναμικού και αποτελεσματικού συλλόγου και τη διάθεση επικοινωνίας με τα άλλα τμήματα. Ενώ σε ακόμη πιο χαμηλά επίπεδα ικανοποίησης κινούνται οι απαντήσεις στις ερωτήσεις σχετικά με τη διάδραση μεταξύ των τμημάτων και την αίσθηση συνοχής του φοιτητικού συλλόγου.

Η διερεύνηση ύπαρξης πιθανής διαφοροποίησης στο βαθμό ικανοποίησης των φοιτητών μεταξύ των τεσσάρων πόλεων, δεδομένης της διεσπαρμένης χωροθέτησης του Π.Θ, αποτέλεσε σημαντικό κομμάτι της παρούσης έρευνας. Τα συμπεράσματα αποδείχθηκαν αρκετά σημαντικά καθώς διαπιστώθηκε ότι δεν υπάρχει διαφοροποίηση στο επίπεδο μηνιαίων δαπανών και ενοικίου για τους φοιτητές των τεσσάρων πόλεων φοίτησης (Βόλου, Λάρισας, Καρδίτσας, Τρικάλων).

Διαφοροποίηση επίσης δεν διαπιστώθηκε ούτε όσον αφορά το βαθμό ικανοποίησης σχετικά με το επίπεδο διδασκαλίας των διδασκόντων του Π.Θ και το επίπεδο διάθεσης συνεργασίας αυτών. Απ' την άλλη διαπιστώθηκε σημαντική διαφοροποίηση του βαθμού ικανοποίησης μεταξύ των φοιτητών των τεσσάρων πανεπιστημιούπολεων σχετικά με το επίπεδο κατάρτισης διδασκόντων, την ποιότητα και επάρκεια εργαστηριακών εγκαταστάσεων και υποδομών, το επίπεδο οργάνωσης προγράμματος σπουδών, την παρεχόμενη, από το πανεπιστημιακό ίδρυμα, δυνατότητα συνέχισης σπουδών, την επάρκεια και ποιότητα πανεπιστημιακών χώρων

ψυχαγωγίας και τη δυνατότητα ανάπτυξης επιμέρους δραστηριοτήτων στα πλαίσια αυτού. Διαφοροποιήσεις στο βαθμό ικανοποίησης διαπιστώνονται και στις ερωτήσεις που τέθηκαν σχετικά με την αίσθηση συνοχής του φοιτητικού πληθυσμού, τη διάθεση επικοινωνίας και ανάπτυξης σχέσεων με τα υπόλοιπα τμήματα του Π.Θ, την παρεχόμενη δυνατότητα ενεργούς συμμετοχής των φοιτητών σε δραστηριότητές του, τη δυνατότητα διαμόρφωσης ενός ενιαίου και αποτελεσματικού φοιτητικού συλλόγου και της ικανοποιητικής ή μη προσφοράς πολλαπλών επιλογών ψυχαγωγίας από την πόλη στην οποία φοιτούν.

Ποιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές των σχολών του Βόλου φαίνεται να συγκεντρώνουν υψηλότερη βαθμολογία όσον αφορά την ικανοποίησή τους από τη λειτουργία των σχολών τους, το επίπεδο της συνοχής τους καθώς και το επίπεδο των παρεχομένων δυνατοτήτων για ψυχαγωγία της πόλης όπου φοιτούν σε σύγκριση με τους αντίστοιχους φοιτητές των υπολοίπων (Λάρισας, Καρδίτσας, Τρικάλων).

Οπότε θα μπορούσε να υποστηρίξει κανείς πως δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι ο Βόλος επιλέχθηκε από τους φοιτητές των υπολοίπων πόλεων ως η περισσότερο προτιμητέα πόλη στη δυνητική ερώτηση της συγκέντρωσης των σχολών σε μια μόνο εκ των πόλεων της θεσσαλικής περιφέρειας.

2. Προτάσεις

1. Αυτή η έρευνα θα μπορούσε να επαναληφθεί μελλοντικά για να ανιχνευτούν τυχόν αλλαγές στο βαθμό ικανοποίησης των φοιτητών, ώστε να προσδιοριστεί η βελτίωση ή μη των παρεχομένων υπηρεσιών του Π.Θ καθώς και της φοιτητικής συνοχής.
2. Άλλες μελέτες θα μπορούσαν να προσδιορίσουν επιπρόσθετες ανεξάρτητες μεταβλητές που θα μπορούσαν να εξηγήσουν μεγαλύτερο ποσοστό της παρατηρούμενης διακύμανσης σε ό,τι αφορά τον μετρούμενο βαθμό ικανοποίησης.
3. Περαιτέρω έρευνα θα μπορούσε να ανιχνεύσει για ποιο λόγο παρατηρούνται αυτές οι διαφοροποιήσεις στο βαθμό ικανοποίησης των φοιτητών μεταξύ των τεσσάρων περιφερειακών πόλεων φοίτησης.
4. Η έρευνα αυτή θα μπορούσε να επαναληφθεί και σε άλλα Ελληνικά Πανεπιστήμια. Έτσι θα μπορούσε να γίνει γενίκευση των αποτελεσμάτων για το σύνολο των Ελλήνων φοιτητών.
5. Επανάληψη αυτής της έρευνας θα μπορούσε να γίνει και σε διάφορα πανεπιστήμια ανά τον κόσμο. Τα αποτελέσματα αυτών των ερευνών θα μπορούσαν να συμβάλουν στην καλύτερη κατανόηση της ανάπτυξης της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σε διεθνές επίπεδο.

6. Η έρευνα αυτή θα μπορούσε να εφαρμοστεί και στους καθηγητές των αντίστοιχων ειδικοτήτων
7. Τέλος, η έρευνα αυτή ίσως θα μπορούσε να αποτελέσει αφετηρία για τη δημιουργία κατάλληλων δομών και συνθηκών ώστε να γίνει ενεργότερος ο ρόλος των φοιτητών στα πανεπιστημιακά δρώμενα, να ενισχυθεί η διάδραση των τμημάτων του Π.Θ και κατά συνέπεια να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα του ως πανεπιστημιακό ίδρυμα.

V. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Δαουτόπουλος, Γ. 1994. Μεθοδολογία κοινωνικών ερευνών στον αγροτικό χώρο. Θεσσαλονίκη. Β' Έκδοση. Έκδοση του ιδίου.

Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών. Χωροθέτηση-Αποκέντρωση των ΑΕΙ. Θέματα Προγραμματισμού 8, Αθήνα 1985

Λαμπριανίδης Λότης. Στοιχεία Οικονομικής Γεωγραφίας (2001) , εκδ Πατάκης , Αθήνα

Λαμπριανίδης Λότης. Περιφερειακά Πανεπιστήμια στην Ελλάδα.(1993) εκδ. Παρατηρητής, Θεσσαλονίκη

Πάντειον Πανεπιστήμιο. 1^ον Συνέδριο 28 Νοεμβρίου-1 Δεκεμβρίου 1990. Το Πανεπιστήμιο στην Ελλάδα σήμερα: Οικονομικές, Κοινωνικές και Πολιτικές διαστάσεις. Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα

Σύνοδος Πρυτάνεων και Προέδρων των Ελληνικών Πανεπιστημίων. Επιτροπή Ευρωπαϊκών Υποθέσεων. Τα Ελληνικά Πανεπιστήμια στην Ευρώπη του 2000 (1992), Αθήνα

Babbie, E. R. (1973). Survey Research Methods. Belmont, CA: Wadsworth.

Dillman, R. (1978). Mail and Telephone Surveys: Total Design Method. New York: John Wiley.

Gall, M. D., Borg, W. R., & Gall, J. P. (1996). Educational research: An introduction (6th ed.). White Plains, NY: Longman.

Likert, R. 1974. A method of constructing an attitude scale. Pp.233-43 in Scaling: A Sourcebook for Behavioral Scientists (Ed. G. M. MARANELL). Aldine. Chicago. Illinois. USA: xix + 433 pp.

Mueller, D. J. 1986. *Measuring social attitudes*. New York: Teachers College Press.

Newsted, P., Huff, S., & Munro, M. (1998). *Survey Instruments in IS*. *MIS Quarterly Discovery*.

Sharma, B. A. V., Pradas, D. R., & Satyanarayana, P. (1983). *Research Methods in Social Sciences*: Sterling.

Sekaran, U. (1992). *Research Methods for Businesses - A Skill Building Approach* (2nd ed.): John Wiley & Sons.

Singleton, R., Straits, B., Straits, M., & McAllister, R. (1988). *Approaches to Social Research*: Oxford University Press.

Tull, D., & Hawkins, D. (1986). *Marketing Research: Meaning, Measurement, and Method: A Text with Cases*. New York: Macmillan.

VI. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Στα πλαίσια των ερευνητικών δραστηριοτήτων το Οικονομικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας διεξάγει έρευνα για την αποτελεσματικότητα της χωροθέτησης του πανεπιστημίου. Δεν θα μας απασχολήσουν τα οικονομικοπολιτικά αίτια που οδήγησαν στην διασπορά των τμημάτων, σκοπός της έρευνάς μας είναι να διαπιστωθεί κατά πόσο ικανοποιημένος είναι ο φοιτητής από τη λειτουργικότητα του πανεπιστημιακού μας ιδρύματος όπου αυτό είναι εγκατεστημένο (Βόλος, Λάρισα, Καρδίτσα, Τρίκαλα)

Α ΟΜΑΔΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

1. Ποια είναι η ηλικία σας ;
18-20 20-22 22-25 >25
2. Ποιο είναι το φύλο σας ;.....
Ανδρας Γυναίκα
3. Σε ποιο έτος φοιτείτε;.....
1^ο 2^ο 3^ο 4^ο 5^ο 6^ο επί πτυχίον

Β ΟΜΑΔΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

1. Σε ποιο από τα παρακάτω τμήματα του πανεπιστημίου Θεσσαλίας φοιτείτε;.....
 - Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης.....
 - Παιδαγωγικό Προσχολικής Εκπαίδευσης.....
 - Παιδαγωγικό Ειδικής Αγωγής.....
 - Ιστορίας Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας.....
 - Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης.....
 - Μηχανολόγων Μηχανικών Βιομηχανίας.....
 - Πολιτικών Μηχανικών.....
 - Αρχιτεκτόνων Μηχανικών.....
 - Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών Τηλεπικοινωνιών και Δικτύων.....
 - Γεωπονίας Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος.....
 - Ιατρικής.....
 - Κτηνιατρικής.....
 - Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας.....
 - Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού.....
 - Οικονομικών Επιστημών.....
2. Σε ποια πόλη φοιτείτε ;.....
Βόλο Λάρισα Καρδίτσα Τρίκαλα
3. Ποιος είναι ο τόπος προέλευσης σας ;

4. Διαμένετε στην πόλη όπου φοιτείτε ;
 Ναι Όχι
5. Πόσο συχνά παρακολουθείτε.....
 Ανελλιπώς Πολύ συχνά Αρκετά συχνά Σπάνια Καθόλου

Γ ΟΜΑΔΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

(Αξιολογήστε τον βαθμό ικανοποίησης όσον αφορά τους παρακάτω παράγοντες (Κλίμακα 1 έως 5)
 όπου 1: πολύ χαμηλός βαθμός ικανοποίησης, 5: πολύ υψηλός βαθμός ικανοποίησης.)

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ				
• Επίπεδο διδασκαλίας /μεταδοτικότητα διδασκόντων	1	2	3	4	5
• Επίπεδο κατάρτισης διδασκόντων	1	2	3	4	5
• Επίπεδο διάθεσης συνεργασίας των διδασκόντων	1	2	3	4	5
• Ποιότητα συγγραμμάτων	1	2	3	4	5
• Εργαστήρια-Υποδομές (επάρκεια ,ποιότητα)	1	2	3	4	5
• Επίπεδο οργάνωσης προγράμματος σπουδών	1	2	3	4	5
• Δυνατότητα για συνέχιση σπουδών	1	2	3	4	5
• Επάρκεια βιβλιοθήκης , PC	1	2	3	4	5
• Επάρκεια και ποιότητα χώρων ψυχαγωγίας μέσα στον πανεπιστημιακό χώρο	1	2	3	4	5
• Δυνατότητα ανάπτυξης επιμέρους δραστηριοτήτων στα πλαίσια του πανεπιστημίου	1	2	3	4	5

Δ ΟΜΑΔΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

(κοινωνική ζωή στο πανεπιστήμιο-ανάπτυξη σχέσεων)

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ				
• Δυνατότητα επικοινωνίας και ανάπτυξη κοινωνικών σχέσεων μεταξύ φοιτητών	1	2	3	4	5
• Δυνατότητα ενεργούς συμμετοχής των φοιτητών σε δραστηριότητες του Π.Θ (αθλητικές ομάδες, μουσικά, θεατρικά και άλλα πολιτιστικά δρώμενα)	1	2	3	4	5
• Δυνατότητα διαμόρφωσης ενός ενιαίου δυναμικού και αποτελεσματικού συλλόγου	1	2	3	4	5
• Δυνατότητα επικοινωνίας και ανάπτυξης κοινωνικών σχέσεων με άλλα τμήματα του Π.Θ	1	2	3	4	5
• Διάθεση επικοινωνίας και ανάπτυξης κοινωνικών σχέσεων με άλλα τμήματα του Π.Θ	1	2	3	4	5
• Αίσθηση συνοχής του φοιτητικού πληθυσμού του Π.Θ	1	2	3	4	5

Έ ΟΜΑΔΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

(βαθμός ικανοποίησης από την πόλη στην οποία φοιτήτε)

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	ΒΑΘΜΟΣ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗΣ				
• Υπαρξη πολλαπλών επιλογών ψυχαγωγίας και διασκέδασης	1	2	3	4	5
• Νυχτερινή ζωή	1	2	3	4	5
• Φυσική ομορφιά	1	2	3	4	5

1. Ποιο είναι το κόστος ζωής στην πόλη όπου διαμένετε ως φοιτητές ;.....
< 100 ευρώ
100- 200 ευρώ
200- 300 ευρώ
300- 400 ευρώ
400- 500 ευρώ
> 500 ευρώ
2. Ποιο είναι το επίπεδο του ενοικίου που καταβάλετε ;.....
< 50 ευρώ
50- 100 ευρώ
100- 150 ευρώ
150- 200 ευρώ
200- 250 ευρώ
> 250 ευρώ

ΉΣΤ ΟΜΑΔΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ

1. Θα προτιμούσατε να είναι όλα τα τμήματα του πανεπιστημίου Θεσσαλίας συγκεντρωμένα σε μια περιοχή ή πόλη της περιφέρειας;
Ναι Όχι
2. Αν ναι , σε ποια πόλη
;.....
Βόλο Λάρισα Καρδίτσα Τρίκαλα

Ευχαριστούμε πολύ
για την συνεργασία σας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

004000085618